

 ACTUALITEIT

Interview met Philippe
Lallemand, CEO van Ethias

 ONDER DE LOEP

De pandemiewet: de gevolgen
voor de gemeenten

 ACTUALITEIT

Machtsoverdracht bij inforum

Nieuwsbrief

Stad en Gemeenten van Brussel-Hoofdstad

Gewestelijke
administraties
samengebracht in
de Iris Tower

Nr. 125

AFGIFTEKANTOOR : BRUSSEL X
TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
OKTOBER-DECEMBER 2021
ERKENNINGSNUMMER P 921662

 BRULOCALIS
VERENIGING STAD & GEMEENTEN VAN BRUSSEL

Ethias Bike & More voor uw personeel. En alles loopt op wieltjes.

Verzeker uw werknemers en hun voortbewegingstoestellen

Zachte mobiliteit wordt steeds populairder, alleen of in combinatie met andere transportmiddelen.

Wanneer uw werknemers hun fiets (of andere voortbewegingstoestellen) gebruiken, hetzij in hun privéleven, hetzij om naar het werk te gaan, zijn de schadelijke gevolgen van een incident (pech, diefstal, materiële schade, enz.) zelden gedekt.

U kunt hen een uitgebreide bescherming bieden met een verzekering voor **de diefstal en/of schade aan het voortbewegingstoestel, pechverhelping en lichamelijk letsel van de bestuurder en de passagiers.**

Een voorbeeld: bij een ongeval of pech op meer dan één kilometer van de woonplaats **brenge wij de bestuurder terug naar huis of naar het werk.**

Alle details en de infofiche vindt u terug op www.ethias.be/bikeandmore-coll-nl.

Vraag **een offerte** of de algemene voorwaarden via publiekesector@ethias.be of op **011 28 20 81**.

De voordelen voor de werkgever:

- Deze verzekering biedt u een dekking op maat
- Een uitgebreid aanbod voor zachte mobiliteitstoestellen

Ethias Bike & More komt niet tussen in geval van:

- Diefstal van afneembare /niet vast gemonteerde toebehoren
- Daden van vandalisme
- Diefstal van enkel de batterij of de wielen
- De schade als gevolg van slijtage of een gebrek aan onderhoud
- Een lege batterij

De verzekering Ethias Bike & More is een omnium- en ongevallenverzekering onderworpen aan het Belgische recht. Het betreft een jaarcontract dat elk jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het ten minste 3 maanden voor de vervaldag wordt opgezegd.

Als u niet tevreden bent, kan u uw opmerkingen sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik of een e-mail naar klachtenbeheer@ethias.be en als dit geen oplossing brengt, kan u contact opnemen met de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), Meeûsquare 35 1000 Brussel, Fax 02 547 59 75.

Ethias nv, toegelaten onder het nr. 196, rue des Croisiers 24 in 4000 Luik, is een in België erkende verzekeringsmaatschappij onderworpen aan RPR Luik. BTW BE 0404.484.654 - IBAN: BE72 0910 0078 4416 - BIC: GKCCBEBB Publicitair document. Vormt geen contractuele verbintenissen.

ethias
glimlach verzekerd

“19, ROOD”, MANQUE OF PAS(SE)?

Beleidsvoering is geen kansspel. Integendeel. Een beleid probeert moeilijke problemen in goede banen te leiden door beslissingen te nemen op basis van een maximum aan voorzorgsmaatregelen. Een beleid berust niet op goed geluk zoals bijvoorbeeld roulette. Toch blijft het moeilijk om, net als bij roulette, te voorspellen wat de uitkomst zal zijn. Alleen al in die zin is beslissen net als inzetten bij roulette. Onze 19 gemeenten hebben de voorbije maanden allerlei soorten maatregelen moeten nemen tegen corona, ze hadden verschillende inzetmogelijkheden: financiële of organisatorische steunmaatregelen, gezondheids-, politie- en voorzorgsmaatregelen, enz. Sommige waren effectief, andere minder.

Bij roulette is 19 weliswaar impair (oneven), maar ook “rood” en “pas(se)”¹.

Manque of **laag** (zoals de vaccinatiegraad)? **Rood** in elk geval! De 19 gemeenten blijven rood kleuren. De besmettingen liggen er (te) hoog en de vaccinatiegraad (te) laag. Ook al is Brussel niet de enige rode vlek op de kaart van het [European Centre for Disease Prevention and Control](#), er blijft nog een weg te gaan.

“Twaalf Brusselse gemeenten kennen de laagste vaccinatiegraad van heel België. (...) Dat het nog beter kan met de vaccinatiecampagne in en om de hoofdstad, blijkt alleszins ook uit de laatste lokale Sciensano-cijfers: negen van de 580 Belgische gemeenten zitten bijvoorbeeld nog niet aan een volledige vaccinatiegraad van 50 procent van de bevolking, en die liggen allemaal in het Brussels gewest. (...) Op de vaccinatiekaart is de grens tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel duidelijk zichtbaar. Heel Vlaanderen telt momenteel een volledige vaccinatiegraad van 77,3 procent, tegenover 66,4 procent in Wallonië en 49,7 procent in het Brussels gewest. Vooral bij de jongeren is het bedroevend gesteld in de regio rond de hoofdstad. (...) Van de 12- tot 17-jarigen is zelfs maar 18,3 procent volledig ingeënt in Brussel; in Vlaanderen is dat 70,1 procent”. (Thommy Thijs, De Morgen, 8/9/2021)

Objectieve maar harde cijfers. Koel verwoord. Geen mededogen voor het getalm.

We weten allemaal wat de reden is voor de lage vaccinatie in Brussel: een combinatie van een lage sociaal-economische situatie en verschillende sociaal-culturele achtergronden. Brussel telt 120 verschillende nationaliteiten. Men doet er ook minder een beroep op de (preventieve) gezondheidszorg (40% van de bevolking heeft geen vaste huisarts).

De uitleg houdt steek... maar we mogen er geen vrede mee nemen. En het is aan ons allemaal om het tij te helpen keren. De federale overheid, de deelstaten en de gemeenten zijn daarmee bezig, zoals onlangs blijkt.

Aan de ene kant door naar het beheer van de crisis en **naar de genomen maatregelen** te kijken om er lessen uit te trekken voor nieuwe crises in de toekomst.

Op het niveau van het Gewest heeft het Brussels parlement op 20 september het nieuwe parlementaire jaar geopend. Op de plank liggen uiteraard de 183 aanbevelingen van de bijzondere Covid-19-commissie die opvolging nodig hebben². Nationaal heeft de Kamer op 23 september het verslag en de 135 aanbevelingen van de bijzondere commissie die de aanpak van de coronapandemie onderzocht, goedgekeurd.

Aan de andere kant door een **blijvende aanpak** van de huidige crisis.

Men vertrouwt daarvoor onder meer op een **uitbreiding van de gezondheidspas**. Wanneer dit nummer verschijnt, zou de coronapas in Brussel nu ongeveer in werking moeten zijn. Iedereen in het gewest, in onze gemeenten, iedere burger wordt aangesproken om van de coronapas een succes te maken en de virusoverdracht zoveel mogelijk te beperken. Samenwerking is een absolute must, aangezien de controle grotendeels bij de burger zelf berust.

Onze gemeenten van hun kant kunnen nu voor de juiste maatregelen deels terugvallen op de **pandemiewet**, die op 14 september in werking is getreden. U leest er alles over in dit nummer.

Tot slot geeft dit platform mij de kans om ter gelegenheid van de viering op 1 oktober van de Internationale Dag van de Ouderen, de oproep van de Brusselse Federatie van OCMW's te steunen om al het WZC- en rusthuispersoneel, het personeel in de centra voor dagverzorging, alsook de gezondheidswerkers en maatschappelijk werkers die mensen thuis begeleiden of verzorgen, verplicht te vaccineren. De oproep werd door federaal minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke positief onthaald. Eind september pleitte hij ook in die richting.

Bij gebrek aan een denkbeeldige *martingale* zijn beleid, de coronapas en vaccinatie op dit moment onze beste wapens om uit deze crisis te geraken. Laten we samenwerken om ze alle kansen te geven, zodat we niet altijd “rien ne va plus” moeten horen.

Olivier Deleuze,
Président Brulocalis

Nr. 125

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
OKTOBER-DECEMBER 2021

DIRECTIE:

Corinne François

COÖRDINATIE:

Philippe Delvaux

REDACTIE:

Maxime Banse, Rachid Bathoum, Carlo Caldarini, Marijke De Pauw, Olivier Deleuze, Philippe Delvaux, Céline Grimberghs, Fatima Hanine, Charlotte Mali, Fanny Moreau, Clara Van Reeth

VERTALING:

Patrice Van Laethem

SECRETARIAAT:

Joao André

ABONNEMENTEN:

02 238 51 49

welcome@brulocalis.brussels

RECLAME:

Target Advertising

02 880 59 14 of 081 55 40 78

www.targetadvertising.be

COVERFOTO:

© GOB

Nieuwsbrief wordt gedrukt op 100% gerecycleerd papier.

Cette revue existe aussi en français. Si vous souhaitez recevoir le Trait d'Union, contactez notre secrétariat:
welcome@brulocalis.brussels

Sinds 2002 is Nieuwsbrief-Brussel integraal beschikbaar op www.brulocalis.brussels

BRULOCALIS, Vereniging Stad en Gemeenten van Brussel

Aarlenstraat 53 bus 4 - 1040 Brussel

Tel 02 238 51 40 - Fax 02 280 60 90

welcome@brulocalis.brussels

www.brulocalis.brussels

INHOUD

EDITORIAAL.....	3
ONDER DE LOEP	
ETHIAS: DE NR. 1 VERZEKERAAR VAN DE GEMEENTEN BLIJVEN	5
ONDER DE LOEP	
MACHTSOVERDRACHT BIJ INFORUM	9
NIEUWS VAN HET GEWEST	
"EEN GEBOUW VOOR EEN OPEN EN MODERN BESTUUR"	13
NIEUWS VAN HET GEWEST	
BRUXELLES FORMATION VERHUIST KANTOOR NAAR GARE MARITIME.....	17
ONDER DE LOEP	
DE VOOR- EN NADELEN VAN EEN TEWERKSTELLING "ARTIKEL 60" VOOR BUITENLANDSE WERKNEMERS	21
ACTUALITEIT	
DE FEDERATIE VAN BRUSSELSE OCMW'S VEREENVOUDIGT EN VERSTERKT DE TOEGANG TOT DE GEZONDHEIDSZORG VOOR HET OCMW-PUBLIEK.....	28
ONDER DE LOEP	
DE IMPACT VAN COVID-19-MAATREGELEN OP MENSENRECHTEN IN WOONZORGCENTRA: EEN KWALITATIEF ONDERZOEK	30
ONZE GEMEENTEN	
HET NIEUWE GEMEENTELIJKE INTERNATIONALE SAMENWERKINGSPROGRAMMA IN DE STARTBLOKKEN!.....	37
ACTUALITEIT	
DE PANDEMIEWET IS IN WERKING GETREDEN – GEVOLGEN VOOR DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN	39
ACTUALITEIT	
LOCAL REGISTRATION AUTHORITY: TIJD VOOR IMPLEMENTATIE!.....	45
EUROPAGINA	
"DE GEMEENTEN MOETEN EEN ROL SPELEN IN HET EUROPEES BESTUUR" - GESPREK MET STEFANO BONACCINI, VOORZITTER VAN DE REGR	48

Gepubliceerd met de steun van

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

ETHIAS: DE NR. 1 VERZEKERAAR VAN DE GEMEENTEN BLIJVEN

Natuurrampen en omwentelingen in het dossier van het aanvullend pensioen. De relaties tussen Ethias en de lokale besturen stonden dit jaar onder druk. Tijd dus voor Brulocalis voor een gesprek met dhr. Philippe Lallemand, CEO van Ethias.

> Philippe Lallemand, CEO van Ethias

1. Mijnheer Lallemand, om te beginnen, hoe omschrijft u Ethias?

Philippe Lallemand: "Dank dat ik mij tot de lezers van Brulocalis mag richten en het over Ethias mag hebben. Ethias is in de eerste plaats een 100% Belgische verzekeraar die de ambitie heeft om de nr. 1 te zijn in de openbare sector, de nr. 1 in directe verzekeringen en de nr. 1 digitale verzekeraar, dankzij de inzet van zijn 1.900 werknemers, het klantenvertrouwen (meer dan 40.000 openbare entiteiten en private ondernemingen en 1.200.000 particulieren) en de steun van zijn aandeelhouders. Onze missie is om de verzekering te vereenvoudigen om onze verzekerden met innovatieve diensten en producten veiligheid, gemoedsrust en vrijheid van ondernemen te bezorgen.

Het bedrijf Ethias is ook net 102 jaar oud geworden! Hoewel we doorheen de tijd gegroeid zijn en ons hebben moeten aanpassen, blijven we trouw aan onze mutualistische waarden en zijn we ons meer dan ooit bewust van onze economische en maatschappelijke rol als verzekeraar. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen heeft altijd een thuis gevonden bij Ethias. MVO krijgt in al ons denken en in onze beleidsvoering een prominente plaats. Elk jaar beschrijven we in ons *niet-financieel verslag*¹ onze actie rond 3 assen: People, Profitability & Planet.

Klanttevredenheid (96% klanttevredenheid bij een laatste enquête) is ook één van onze waarden. Deze waarde is de motor van onze activiteit en van al onze

acties. Klanttevredenheid is wat onze medewerkers drijft. We zetten daarbij in op nabijheid en toegankelijkheid. Verzekerden hebben altijd de keuze hoe ze met ons in contact willen treden: via onze digitale kanalen of via een voor de markt uniek netwerk. Bij Ethias hebben we gekozen voor het beste van twee werelden en voor een "fygitale" aanpak.

Wij zijn voor onze verzekerden een partner in hun dagelijks leven en bieden hen een compleet assortiment persoonsverzekeringen en schadeverzekeringen aan. We vinden het ook belangrijk om rond deze drie assen te werken: de preventie, de diensten en advisering".

2. Hoe is Ethias, zowel qua samenstelling als qua organisatie, verankerd in Brussel?

Philippe Lallemand: "Het netwerk van Ethias is uniek voor de verzekeringsmarkt: 49 inspecteurs, waarvan 4 voor de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

We kunnen er ook nog bij zeggen dat Ethias nadrukkelijker in Brussel aanwezig wil zijn en zijn team heeft versterkt om dicht bij de lokale besturen en Brulocalis te staan en met hen uitwisseling uit te bouwen. We willen ook investeren in projecten in Brussel en andere samenwerkingsverbanden vinden, zoals onlangs met Finance&Invest.Brussels".

Ethias heeft inderdaad beslist om voor 8,5 miljoen euro te participeren in de kapitaalsverhoging van Finance&Invest.Brussels. Wij bezitten voortaan 4,42% van de aandelen.

3. Wat is het beleid van Ethias ten aanzien van de lokale besturen op het vlak van de pensioenen?

Philippe Lallemand: "We zijn ons er terdege van bewust dat de pensioenfinanciering voor de lokale besturen almaar crucialer wordt. Zij staan financieel al zwaar onder druk en dat zal nog een tijd zo blijven. Als jarenlange partner van de lokale besturen heeft Ethias het altijd als een uitdaging gezien om aan de zijde van de openbare besturen te staan en voor hen de meest complete scala aan oplossingen uit te

Aarzel niet om contact op te nemen met het team van Ethias Brussel:

- **Pensioenen:** Serge Pitet, Head of Account Managers Life
sales.life@ethias.be

- **Verzekeringen:** Charlotte Withofs, Head of Direct Network Public & Non Profit Brussels
publiekesector@ethias.be

1. Het verslag kan gedownload worden op www.ethias.be > publicaties > jaarverslagen

> De Brusselse ploeg van Ethias (verzekeringen Niet-leven) Michaël Delguste, Inspecteur ; Eric Dony, Inspecteur ; Stefaan Deprez, Inspecteur ; Jean-Marie De Coninck, Coördinator support inspecteurs ; Charlotte Withofs, Head of Direct Network Public & Non Profit

werken waarmee zo goed mogelijk tegemoet kan gekomen worden aan hun behoeften (niet vergeten, Ethias beheert, berekent en betaalt de pensioenen van bijna 50% van de statutaire gemeente- en OCMW-ambtenaren in Brussel). Ethias kan dus inzake pensioenen oplossingen aanreiken, of het nu gaat om de financiering van het wettelijk pensioen via de pensioenverzekering of de bijdrageverzekering (voor entiteiten die aangesloten zijn bij het gesolidaariseerd fonds van de FPD), maar ook op het vlak van het aanvullend pensioen, via de Tak 21- of Tak 23-groepsverzekering en recenter hebben we het Ethias Pension Fund in het leven geroepen, het open multi-werkgevers pensioenfonds”.

4. Hoe staat u dan tegenover het feit dat Ethias en Belfius het product voor de aanvullende verzekering voor de lokale besturen hebben stopgezet? Wat zegt u aan de gemeenten die nu naar een andere speler moeten gaan zoeken?

Philippe Lallemand: “In de eerste plaats wil ik erop wijzen dat het raamcontract “Ethias-Belfius” in 2009 een nieuwigheid was die de gemeenten er ongetwijfeld toe heeft aangezet om een tweede pensioenpijler in te voeren voor hun contractuele ambtenaren. Het heeft op dit vlak voor een versnelling gezorgd. Binnen de lokale besturen werd het aanvullend pensioen almaar vaker ingevoerd, deels ter compensatie voor het enorme pensioenverschil tussen contractuelen en statutairen. Ethias is hier erg trots op, ook al moesten we onlangs in samenwerking met Belfius het contract beëindigen. De financiële

voorwaarden en technische ontwikkelingen kwamen niet meer overeen met de ontwikkelingen op de financiële markt en de eisen van de klant. Ethias zorgt niettemin voor de nodige alternatieven.

Vervolgens voerde Ethias in 2017 een nieuwe oplossing in, het Ethias Pension Fund OFP. De markt was veranderd, er waren andere behoeften en er was nood aan een nieuwe aangepaste oplossing. Het Ethias Pension Fund is een multi-werkgevers pensioenfonds dat kan instaan voor het beheer van pensioenplannen van de 1e of de 2e pijler, en daarbij de van toepassing zijnde governance-regels op pensioeninstellingen volledig in acht neemt. Aangezien dit over een financiering op de lange termijn gaat, zoekt men binnen dit multi-wergevers pensioenfonds naar beleggingsstrategieën waarbij er een evenwicht gevonden wordt tussen rendement en risicobeheer, waarbij meer bepaald rekening wordt gehouden met het specifieke aan de financiering van lokale besturen. Sinds de opstart beheert het Ethias Pension Fund de pensioendossiers van bijna 6.000 aangeslotenen voor een totaalbedrag van bijna 380 miljoen euro. Het Ethias Pension Fund kan uiteraard een interessant alternatief zijn voor de aanvullende pensioenplannen in het kader van het kadercontract Ethias-Belfius.

Ethias biedt lokale besturen ook, via Ethias Services, tal van ondersteunende tools aan voor hun besluitvorming, zoals bijvoorbeeld het Publiplan, een specifieke tool waarmee een bestuur loon- en pensioensimulaties kan maken – voor hun contractuelen en statutairen – volgens verschillende vooraf besproken scenario’s. Al onze oplossingen zijn flexibel: Ethias wil meer dan ooit samenwerken met

de lokale besturen en hen van bij het begin van de oefening ondersteunen. Naast oplossingen voor pensioenfinanciering, of het nu voor de 1e of de 2e pijler is, dekt Ethias ook andere zaken, denk maar aan: de dekking bij overlijden voor de pensionering, de gewaarborgd inkomensverzekering in geval van arbeidsongeschiktheid of wanneer er zorg nodig is, enz”.

5. Kunt u ons iets zeggen over enkele nieuwigheden of nuttige tools voor de lokale besturen?

Philippe Lallemand: “Naast de fysieke aanwezigheid en het menselijk contact wat we koste wat het kost willen behouden, ontwikkelen en bieden we natuurlijk voortdurend online nieuwe verzekeringen aan om het leven van onze klanten gemakkelijker te maken. Al onze verzekeringen zijn online trouwens beschikbaar van de intekening tot en met de betaling. De klantenzone is ook verbeterd. Men kan er zijn polissen raadplegen, een schadegeval indienen en zijn dossier opvolgen. Wat voor de beheerders van de verzekeringen van gemeenten en OCMW’s trouwens dagelijkse kost is geworden.

Ik ben ervan overtuigd dat een verzekeraar bovenop het aanbieden van kwalitatieve producten, en bovenop het vergoeden van de schade, een scala aan gevarieerde diensten moet aanbieden. Dit doen we met Ethias Services waarbij we inzetten op meerdere audit-, preventie-, opleiding- en ondersteuningsactiviteiten op het vlak van gezondheid, psychosociale risico’s, brand, pensioenen (zoals het Publiplan waar we het hierboven over hadden) en risicobeheer. We hebben voor de bedrijven trouwens pas een catalogus met onze diensten ter beschikking gesteld op <https://solutions.ethias.be/nl/oplossingen-voor-ondernemingen/>

En wat betreft de nieuwigheden, ik ben persoonlijk gepassioneerd door innovatie. Het maakt ook deel uit van onze missie en we hebben zojuist Ethihub.be ontwikkeld, een nieuwe digitale showcase waarop we onze knowhow rond de ontwikkeling van nieuwe diensten delen en waarmee we co-creatie willen bevorderen. Natuurlijk altijd met het oog op maatschappelijke vooruitgang! Met Ethihub heeft Ethias een echt laboratorium in het leven geroepen. Hiermee moeten we binnen de groep, met zijn meer dan 5.000 talenten, innovatie zoveel mogelijk kunnen stimuleren. Het is een nieuwe aanpak, een nieuwe manier van werken, die gebruik maakt van de sterke punten van elk van onze dochterondernemingen (NRB, Ethias Services, IMA, Flora), met als rode draad de klant en

zijn behoefte tegemoetkomen. Ontdek onze 15 concrete projecten, 3 ecosystemen en 15 partners op <https://ethihub.be/nl/>.

6. De regering is gestart met een digitaliseringsproces waarmee ze de hoofdstad als een echte Smart City wil positioneren. In hoeverre bent u bij dit project betrokken?

Philippe Lallemand: "Bij dit digitaliseringsproces werken we samen met onze IT-dochteronderneming NRB. Het Brussels Gewest heeft een aanbestedingsprocedure uitgeschreven voor het "We Pulse-project" ter ondersteuning van de gemeenten en het OCMW. Hiermee wil men bijvoorbeeld hun informatica moderniseren en de administratieve rompslomp verminderen, de contacten met de gebruikers digitaliseren en de toegang tot informatie (burgers, ondernemingen en partners, enz.) faciliteren.

NRB, onze IT-dochteronderneming, zal voor dit project optreden als integrator en verouderde/slechtwerkende systemen vervangen door een nieuwe generatie software. Die vormt dan een compleet softwarepakket voor de luiken "Finance", "Social", "Human Resources" en "Customer Relationship Management".

De uitrol is over 5 jaar verspreid (van 2021 tot 2025) en er komt per gemeente en per OCMW een apart stappenplan".

7. Heel wat mensen en gemeenten zijn dit jaar zwaar getroffen geweest door de overstromingen, hoe pakt u de natuurrampen aan met de gewesten?

Philippe Lallemand: "Voor wat betreft de natuurrampen, dit is inderdaad gewestelijke materie geworden. Elk gewest heeft de zaken dus in handen moeten nemen. We worden vandaag geconfronteerd met twee verschillende situaties.

Aan de ene kant bestaat er in het Vlaamse gewest een decreet dat de weerspiegeling is van wat vroeger federaal geregeld was, met de toepassing van de verzekeringswet en het plafond uit artikel 130, alsook de subrogatie van verzekeraars door het gewest in geval van overschrijding. Aan de andere kant is er een Brusselse ordonnantie² en een Waals decreet, waarin dit mechanisme niet opgenomen werd.

Bij de overstromingen moest daarom een oplossing worden gevonden om te vermijden dat de verzekerde, gelet op de toepassing van het plafond, een schadevergoeding zou krijgen die lager zou liggen dan de geschatte schade. Tot mijn grote tevredenheid hebben we binnen de sector een akkoord gevonden en met de gewesten protocollen afgesloten waarbij de maximale uitkering verdubbeld werd. Daarnaast pasten de gewesten het bedrag bij telkens wanneer

de schade hoger uitviel dan de maximale uitkering. Zo zagen de verzekeringsnemers hun schade volledig vergoed.

Bovenop het menselijke leed, komt men bij deze ramp ook tot de constatacie dat men in dergelijke crisissituaties, die vaker zullen voorvallen, tot een ander algemeen systeem van schadevergoeding moet komen in die zin dat één speler alleen niet kan instaan voor de kosten. Verzekeraars maken zeker deel uit van de oplossing, ze hebben ervaring in risicobeheersing en het beheren van schadegevallen. Maar de nationale staten en Europa zouden hier bij betrokken moeten worden".

Brussel Plaatselijke Besturen heeft onlangs een Vademecum uitgegeven, "Het beheer van algemene rampen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest". U vindt hem op <http://plaatselijke-besturen.brussels>

8. Heeft u nog een laatste boodschap voor de Brusselse lokale besturen??

Philippe Lallemand: "Eerder een conclusie. Wees ervan overtuigd dat we met veel enthousiasme werken aan het versterken, bovenop onze positie als 1^e directe en digitale verzekeraar, van onze positie als marktleider voor

de openbare sector. Ethias wil al meer dan een eeuw, en meer dan ooit, de meest nauwe partner zijn op wie je altijd kunt rekenen".

WELKE TOEKOMST VOOR DE MOBILITEIT IN BRUSSEL?

Mobiliteit is zowel voor de stedelijke socio-economische ontwikkeling als voor de klimaattransitie enorm belangrijk.

Het gemeentelijk, gewestelijk, Belgisch en Europees mobiliteitsbeleid streeft vandaag naar een meer rationeel gebruik van de eigen wagen ten voordele van meer duurzame vervoersmodi (te voet, de fiets, het openbaar vervoer, deel- en elektrische voertuigen, enz.).

Deze evolutie is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al enkele jaren merkbaar. In Brussel is er minder gemotoriseerd vervoer dan in de rest van het land, wordt de auto er procentueel gezien minder gebruikt en verplaatst men zich beduidend meer met de fiets of te voet. Met de komst van nieuwe spelers in micromobiliteit (deelfietsen, -steps of -scooters)... en **nieuwe technologieën** (zelfrijdende auto, AI, 5G...) wordt het evenwicht uit balans gebracht. Door dit nieuwe aanbod krijgen de gebruikers andere behoeften en verandert de manier waarop ze zich in de stad verplaatsen. Voor de gebruiker wordt door die veelheid aan beschikbare mobiliteitsdiensten alles wat complexer om het beste alternatief te vinden voor zijn verplaatsing.

Teneinde de **transitie** in goede banen te leiden, moet er bij de mobiliteitsactoren een switch komen in hoe ze naar het mobiliteitsstelsel kijken. Het moet meer user-centered. Dat kan bijvoorbeeld door te zorgen voor een duidelijk en geïntegreerd vervoersstelsel waarbij je voor één enkele verplaatsing makkelijk van de ene vervoerswijze kunt overstappen op een andere (intermodaliteit) en door multimodale mobiliteitshubs.

Er staat veel op het spel. Hoe staat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ervoor? **En hoe kunnen de gemeenten bijdragen aan de verandering?**

Brulocalis organiseert samen met Ethias een online colloquium waarop antwoorden worden aangereikt en waarop u de gelegenheid krijgt vragen te stellen aan specialisten ter zake.

Donderdag 21 oktober 2021,
van 9u30 tot 12u.

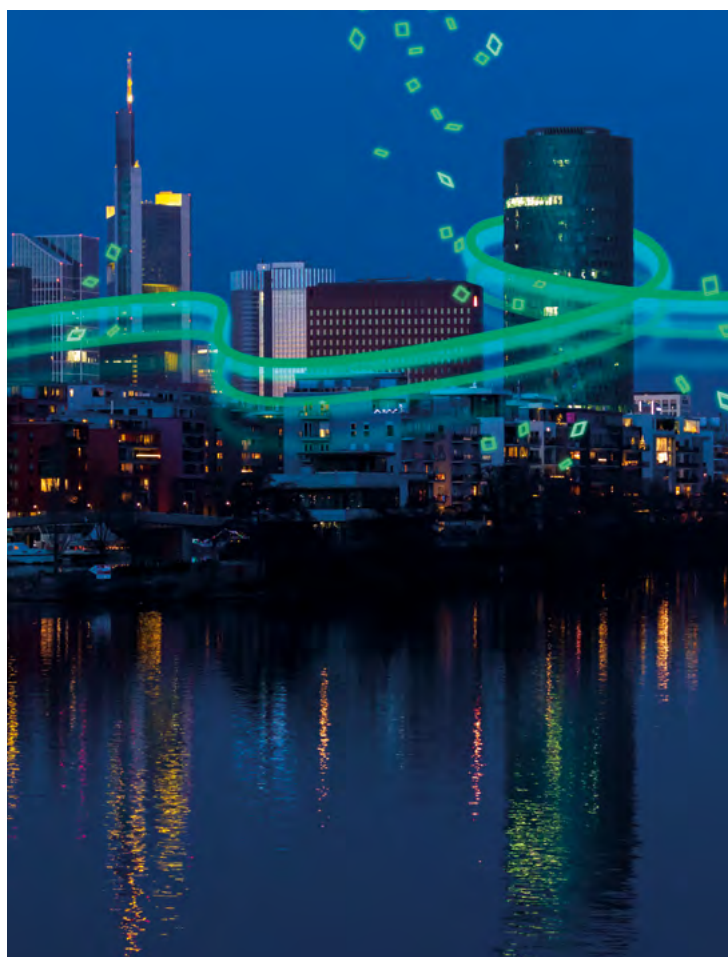
Online Colloquium (ZOOM)

Voorlopig programma

- Verwelkoming; Hervé DOYEN, Burgemeester van Jette.
- **De toekomst van de mobiliteit in Brussel en de rol van de gemeenten;** Mevrouw Elke Van den Brandt, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Mobiliteit, Openbare Werken en Verkeersveiligheid;
- **"Mobility as a Service": concept en wat staat er op het spel?;** Dhr. David Schoenmaekers, FOD Mobiliteit en Vervoer
- **"Mobility as a Service" in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:** hoe concreet aanpakken op het terrein?; Dhr. Martin Lefrancq, Brussel Mobiliteit
- **Staan de nieuwe technologieën ten dienste van de stedelijke mobiliteit? Het voorbeeld van de zelfrijdende auto;** Dhr. Dirk Dufour, Studiebureau Tridée
- **Een praktijk uit de gemeenten: de mobypunten in Leuven;** Dhr. David Dessers, schepen van Mobiliteit in Leuven.
- **Welke nieuwe diensten voor welke nieuw type mobiliteit: de diensten en tools in het kader van de expertise van Ethias;** Dhr. Benoît Lonay, Ethias
- Slotwoord (onder voorbehoud): de **European Sustainable and Smart Mobility Strategy;** Mevrouw Adina Vălean, Europees commissaris voor Vervoer

Inschrijven voor maandag 18 oktober 2021 op www.brulocalis.brussels

Verlichting is dé snelste manier naar een groener, slimmer en welvarender België

Door alle lichtpunten in België te vervangen door LED-verlichting kan jaarlijks **€ 857 miljoen** aan energiekosten worden bespaard en kan CO₂-uitstoot met **712,5 kiloton** worden teruggedrongen.

CO₂

De totale hoeveelheid CO₂-besparingen in België is gelijk aan de CO₂-opname van **32,4 miljoen** bomen. Dat is een bos ter grootte van de provincie West-Vlaanderen!

Energiebesparingen

Totale jaarlijkse energiebesparingen in België zijn genoeg om **1,3 miljoen** elektrische auto's of **1,1 miljoen** huishoudens van stroom te voorzien, jaar na jaar...

Signify

> Inforum: interview met Anne-Marie Vastesaegeer & Philippe Aernout

MACHTSOVERDRACHT BIJ INFORUM

Welbekend bij de Brusselse gemeenten, die er allemaal bij aangesloten zijn, heeft inforum sinds kort een nieuwe directie. Meteen grijpt Nieuwsbrief de gelegenheid aan voor een terug- en een vooruitblik. We spraken met Philippe Aernout, die in september de leiding overnam, en Anne-Marie Vastesaegeer, die sinds jaar en dag aan het hoofd stond van inforum en aan boord blijft. Tot juni 2023 zal zij zich nog altijd bezighouden met archivering en IT-ontwikkeling.

Kunt u zich even voorstellen als nieuwe en oude directeur van inforum?

Philippe Aernout: "Jurist van opleiding, ben ik eerst ambtenaar bij volksgezondheid en bij het Openbaar Ministerie geweest, daarna ook uitgever. In al deze functies werd ik vaak geconfronteerd met informatie en documentatie, en met de nood om er snel aan te geraken en de nood aan een goede classificatie, liefst digitaal."

Een aspect van het DNA van inforum ligt me na aan het hart: ten dienste staan van de gebruiker, een voor hem echt nuttige tool uitbouwen. Evolueren rekening houdend met zijn behoeften. Inforum is ondeelbaar zoals het Openbaar Ministerie dat kan zijn: een team dat klaarstaat voor de lokale besturen en voor de individuele gebruiker. We luisteren naar hun behoeften en nemen ze naar best vermogen mee bij de productontwikkeling. Deze interactie tussen gebruikers en innovatie is erg belangrijk voor mij en heeft me aangezet om me voor deze functie kandidaat te stellen".

Anne-Marie Vastesaegeer: "Een leuk weetje: ik kende Philippe Aernout al aangezien we samen Extenso hebben ontwikkeld, een product dat we in Vlaanderen op de markt hebben gebracht als dienstenpakket met ook inforum erbij."

Van mijn kant ben ik heel vroeg begonnen bij inforum aangezien ik in 1989, meer dan dertig jaar geleden, meegewerkt heb aan de oprichting. Hoewel ik een juridische opleiding had genoten, wendde ik me tot de documentatieberoepen. Ik heb verschillende dingen mogen aanraken: opleidingen, ontwikkeling, productie... je moest in het begin alles zelf verzinnen.

Ik ben blij dat ik vandaag de fakkel mag doorgeven, en dat ik toch nog kan blijven. Philippe heeft meer interesse dan ik in marketing en communicatie. Daar zal inforum goed bij varen".

Philippe Aernout: Bij vragen kan ik me makkelijk tot Anne-Marie richten. Zij is het levend geheugen van inforum".

Anne-Marie Vastesaegeer: "Maar tegelijkertijd hebben we bergen werk verzet om alles te documenteren: van procedures tot het systeem... wat toch het minste is wat van een documentatiedienst verwacht kan worden!"

Hoe inforum omschrijven?

Anne-Marie Vastesaegeer: "Inforum werd van bij het begin opgevat als een gespecialiseerde databank voor juridische documentatie voor gemeenten en OCMW's. De scope is nog altijd dezelfde, maar de perimeter is verschoven, al was het maar omdat de gemeenten in de loop van de tijd veel meer bevoegdheden hebben gekregen dan vroeger, alleen al inzake politie bijvoorbeeld. Aan de andere kant hebben we nooit echt de ambitie gehad om andere dan juridische zaken te documenteren; zelfs de verstrekte cijfers zijn die welke op grond van een wet worden gevraagd, het zijn dus ook administratieve gegevens. Het is niet de bedoeling dat we bijvoorbeeld economische ondersteuning, praktische informatie of sociologische studies bezorgen. Een leuk weetje: een klant vroeg ons ooit of we hem konden zeggen hoeveel shisha bars er in zijn gemeente waren".

Hoe kijk je naar hoe inforum sinds 1989 geëvolueerd is?

Anne Marie Vastesaegeer: "Belfius, toen nog het Gemeentekrediet van België, is bij de lancering van zijn videotekst naar ons toe gestapt met de vraag om er de documentatie van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten in onder te brengen, we voelden hier een vraag van de lokale besturen. Daarom hebben we de handen in elkaar geslagen om een product te ontwikkelen dat hieraan tegemoetkwam. Zo is inforum gestart."

In eerste instantie was inforum dus echt een vernieuwende dienst... maar we hadden nog niets qua infrastructuur: in het begin gebruikten we zelfs de machines van het Gemeentekrediet.

Zeer snel werd de Vereniging van Steden en Gemeenten geregionaliseerd en omdat we toen een simpele documentatiedienst waren van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten die een contract had met het Gemeentekrediet, besloten we om inforum een rechtsvorm te geven. Vooral omdat het Gemeentekrediet toen Dexia was geworden en aanleunde bij het Franse Gemeentekrediet. Hun gevoeligheden waren veranderd en wij vonden dat inforum op een meer duurzame manier moest worden gestructureerd. In 2000 nam inforum de vorm aan van een economisch samenwerkingsverband.

> Philippe Aernout

> Anne-Marie Vastesaegeer

EEN PAAR DATUMS

1989: Inforum ziet het daglicht. Inforum is de vrucht van een samenwerking tussen de VVSG en het voormalige GKB (Gemeentekrediet van België, achtereenvolgens Dexia en Belfius). Het team wordt gevormd en gaat aan de slag!

1991: lancering van inforum V1. Inforum V1 draait op de infrastructuur van het Gemeentekrediet van België en gebruikt de technologie Dobis-Libis (bibliotheeksoftware, bedacht en uitgewerkt in Dortmund en Leuven. Inforum is via terminals beschikbaar op het Videotex-netwerk.

1995: inforum V2 is voortaan ook toegankelijk vanaf een PC. Er wordt een grafische gebruikersomgeving gelijkaardig aan Windows 3.1 gebruikt.

1996: inforum V3. PubliLink, het privé-netwerk van het Gemeentekrediet van België, wordt geboren en maakt gebruik van de nieuwe internet/intranet-technologie. Inforum is een van de eerste diensten die geraadpleegd kan worden op het nieuwe netwerk. Een eerste grafische gebruikersomgeving met een browser-gebaseerde OPAC-module [OPAC - Online Public Access Catalog] wordt gebruikt voor de raadpleging van gegevens.

2000: inforum neemt de rechtsvorm aan van een economisch samenwerkingsverband. Inforum is een samenwerking tussen Dexia en de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten. Inforum trekt de stoute schoenen aan en gaat over op Webcat van Sirsi. De integratie op het web is compleet. inforum is nog altijd te raadplegen op het intranet via PubliLink, maar vanaf nu kan men ook toegang verkrijgen via het internet. De gegevens zijn eveneens gesorteerd om te beantwoorden aan specifieke noden van de gemeentes, OCMW's en politiezones.

2008: versie 5: inforum behoudt nog altijd de krachtige zoekmachine van Sirsi maar voegt daar zelf talloze functionaliteiten aan toe. Die maken het voor iedere gebruiker mogelijk om zijn of haar werkomgeving te personaliseren. Inforum wil de gebruiker persoonlijker aanspreken.

2014: Versie 6 van inforum doet een beroep op de technologie "Enterprise" van SirsiDynix. Die laat het niet alleen toe om de inhoud ter beschikking te stellen aan een specifieke regio, gegevens kunnen vanaf nu ook verder opgesplitst worden in informatie voor gemeentes en OCMW's, enz...

2018: inforum neemt afscheid van SirsiDynix en wordt helemaal onafhankelijk. Opensourcesoftware wordt geïmplementeerd: krachtiger én toekomstbestendiger.

2019: versie 7.0 verbetert bestaande, en ontwikkelt nieuwe functionaliteiten om zoekopdrachten te optimaliseren. Ze bieden een serie nieuwe mogelijkheden. Door inforum responsive te maken kan de databank elk moment geraadpleegd worden vanaf uw smartphone, tablet, PC enz...

Anne-Marie, wat zijn de mooie momenten geweest?

Anne-Marie Vastesaegeer: "Het was heel intens toen we een economisch samenwerkingsverband werden. Anders zou ik zeggen: bij alle veranderingen in het bibliotheekstelsel. Dat staat centraal in de werking van inforum en ook al proberen we rationele beslissingen te nemen, we weten nooit hoe het zal aflopen. Die momenten zijn altijd goed voor intellectuele vernieuwing".

Hoeveel medewerkers telt inforum?

Anne-Marie Vastesaegeer: "In het begin, toen we nog een uitvloeisel waren van de documentatiedienst van de Vereniging van Steden en Gemeenten, telde inforum amper vijf medewerkers. We moesten snel nieuwe mensen aanwerven, al was het maar omdat de regionalisering van de Vereniging van Steden en Gemeenten veel van onze dienst vroeg. Beetje bij beetje zijn we gegroeid en kwamen we tot de huidige twintig mensen. De dienst productie, die wetgeving analyseert en de database stoffeert, telt het meest aantal mensen. Daarnaast is er onze klantendienst, en tot slot zijn er de ondersteunende diensten, die instaan voor de boekhouding, het personeelsbeheer, de algemene administratie, en ook – heel belangrijk voor ons – de IT-infrastructuur".»

Wat zijn de waarden van inforum?

Anne-Marie Vastesaegeer: "In de eerste plaats respect, zowel voor onze klant als voor onze medewerkers. Zelfs al zijn we nu een economisch samenwerkingsverband, het belangrijkste voor ons blijft de klantbehoefte en hem ondersteunen bij zijn ontwikkeling. We willen relevant blijven voor hem.

Daarom is **reactief zijn** net zo belangrijk, wat door de gemeenten, die soms zelfs opkijken bij onze snelle respons, gewaardeerd wordt".

Philippe Aernout : "Het productieteam werkt niet alleen reactief, wachtend tot wanneer een wet verschijnt. Integendeel, de parlementaire werkzaamheden worden vanaf het begin opgevolgd. Dat maakt een goede voorbereiding mogelijk.

Tot slot wil ik nog iets **toevoegen**. Inforum wordt het hele jaar door geüpdatet, zelfs tussen Kerst en Nieuwjaar, het Belgisch Staatsblad stopt niet met verschijnen... vaak verschijnt er in die periode ook een programmawet. Corona heeft ons ook uitgedaagd omdat het Staatsblad op ieder moment van de dag, zelfs 's avonds of in het weekend, verscheen.

Aangezien berichten enkel kunnen verstuurd worden naar de organisatie, en niet naar de medewerker afzonderlijk, mag de afzender snel antwoord verwachten. Wij garanderen een antwoord binnen de 24 uur. Dat is ook wat ons onderscheidt.

Tot slot is het van groot belang dat we een volledig product aanbieden waarbij zoekingen tot resultaten leiden, ondanks de moeilijkheden als

Ondertussen kende ons systeem heel wat technische veranderingen, meer bepaald in 1996, toen het internet, tot dan nog weinig ingeburgerd, de nieuwe norm werd. Het Gemeentekrediet was toen gestart met PubliLink (een intranet dat gebruik maakte van de nieuwe internettechnologie) en omdat we hun infrastructuur gebruikten, zijn we gevolgd. Na amper twee maanden was die grote omvorming een feit".

gevolg van de aanwas van wetgeving van de voorbije vijftien jaar.

Te meer omdat bij de start van inforum de gemeentelijke bevoegdheden duidelijk afgebakend waren. Maar sindsdien is hun werkterrein verruimd. Gemeenten, de laatste schakel in de institutionele keten, krijgen steeds vaker opdrachten die niets met hun kerntaak te maken hebben. De massa te behandelen materiaal is dus in de loop van de tijd voor ons enorm toegenomen en is ook veel transversaler geworden, wat de analyse nog complexer maakt. Ten slotte vergemakkelijkt de huidige tendens om alles juridisch te bekijken de taak van de gemeenten niet. Het gemeentepersoneel bestaat immers niet alleen uit juristen. Wel integendeel. Onze productieafdeling speelt daarom ook een belangrijke rol bij het begrijpelijk maken van wetteksten voor niet-juristen door middel van onze samenvattingen. Dit is een grote toegevoegde waarde, maar het vereist van onze mensen heel wat analytisch werk en synthese”.

Er zijn dus meer wetten, die complexer blijken, en allemaal binnen ruimer geworden gemeentelijke bevoegdheden. Slaagt u er dan in om exhaustief te zijn, wat de ambitie is?

Philippe Aernout: “We slagen erin om alles te bestrijken, maar we moeten de maat nemen van de inspanningen van onze juristen om uit elke tekst het inhoudelijke merg te halen, terwijl ze alle rechtsgebieden onder de knie moeten hebben, binnen een ruimer wordende perimeter. Daar ligt de moeilijkheid.

En soms vraag ik me af of ons streven naar volledigheid, in deze inflatoire context, op zich geen gevaren inhoudt, waardoor onze klanten overspoeld worden met informatie, waarbij sommige informatie voor hen overbodig is. De moeilijkheid is dat de behoefte bij iedere gebruiker anders is. We denken hierover na en proberen de eindgebruiker te geven wat hij nodig heeft”.

Een van de uitdagingen of moeilijkheden van inforum is de invasie van de markt met andere spelers: het Belgisch Staatsblad staat voortaan op Justel, maar er zijn ook privé-spelers zoals Strada. Dus hoe positioneer je je op de markt?

Philippe Aernout: “Concurrentie mag ons niet afschrikken. We moeten eruit leren. De gecoördineerde teksten zijn via Justel wel gratis toegankelijk, maar zijn niet zo snel beschikbaar als de onze. Hun werk is uiteraard ook niet gericht op de lokale besturen.

Onze grote kracht ligt ook in het met elkaar **linken van rechtsbronnen**. Veel bronnen zijn dan wel gratis, maar ook vaak gefragmenteerd. Wij daarentegen linken alles waar we ons op richten, we linken bijvoorbeeld met de omzendbrieven, die niet in het Belgisch Staatsblad staan, of ook met doctrine en jurisprudentie.

In vergelijking met betaalde databases, die juristen en advocaten als klant hebben en zich daarop richten, focussen wij op een lokale wereld die niet enkel uit juristen bestaat. Daar ligt onze kracht. In onze klantgerichte aanpak.

Een van onze bekommernissen ligt in het gesloten karakter van de markt, een relatief kleine markt ook - en nog meer als we alleen maar over Brussel spreken - en bovendien een tweetalige, zelfs drietalige.

Strada en Jura spelen op een veel grotere maar zeer juridische markt. Het is ook niet zo dat ze al heel lang investeren in de openbare sector, wat daarentegen het DNA van inforum uitmaakt. Hun taal is niet aangepast aan die van de openbare sector”.

Kan de kleine Brusselse markt een probleem worden voor inforum?

Anne-Marie Vastesaegeer: “Nee, want een groot deel van de informatie, tot 30%, vloeit nog steeds voort uit federale regelgeving, en geldt dus voor de drie stedenverenigingen. Net als de regelgeving van de gemeenschappen geldig is voor Brussel en Vlaanderen of voor Brussel en Wallonië, bijvoorbeeld in alle persoonsgebonden materies als het onderwijs. Er is nog een vrij sterke verstrengeling.

Bovendien is een van de sterke punten van inforum dat het systeem voor de drie gewesten op een gelijkaardige manier uitgewerkt werd. We hebben onlangs zelfs geïnvesteerd in een vierde, veel kleinere markt dan de Brusselse: de Duitstalige. Vanaf het ogenblik dat het systeem voor alle vier de entiteiten tegelijk is ontworpen, wordt de structuur eenvoudiger opgevangen”.

Aan de andere kant zal de productionele inspanning beter renderen voor het Waalse of Vlaamse segment dan voor het Brusselse of Duitstalige...

Anne-Marie Vastesaegeer: “Maar in Brussel hebben we een marktaandeel van 100%, wat op zich al kan tellen. In Wallonië bedraagt dit 96% en 80% voor de Vlaamse gemeenten, en zelfs minder voor de OCMW's. Voor Vlaanderen is de berekening eigenlijk moeilijker te maken omdat aan de ene kant de gemeentebesturen en OCMW's daar samengevoegd worden, en aan de andere kant omdat inforum daar ook op de markt is met het Extensio-pakket”.

Wat ons bij twee nieuwe problemen brengt, het eerste omdat Extensio zich ook als databank profileert en het tweede als gevolg van de uiteenlopende institutionele ontwikkelingen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel.

Anne-Marie Vastesaegeer: “In werkelijkheid heeft dat een veel minder grote impact dan je zou denken, omdat de drie regio's dezelfde bevoegdheden hebben, nagenoeg dezelfde problemen kennen en vaak vergelijkbare oplossingen aannemen. Zo staat de motie van wantrouwen nu ook in het Gemeentedecreet zoals in Wallonië. Ook de Waalse wetgeving zal op haar beurt gestoffeerd worden met regels die eerst in Vlaanderen ingevoerd werden.

Een moeilijkheid dus, maar minder onoverkomelijk dan eerst gedacht”.

En hoe zit het met de monitoring door inforum van het Europees recht?

Anne-Marie Vastesaegeer: “Het Europees recht is de voorbije jaren steeds belangrijker geworden. En deze keer is het een kwestie van uniformisering, in tegenstelling tot de vorige vraag. De Europese wetgeving verwerken en analyseren naast alle Belgische wetgeving is niet al te moeilijk voor onze diensten. De uitdaging ligt elders. Tussen het moment waarop de Europese regelgeving wordt goedgekeurd en het moment waarop die in België wordt toegepast, gaat er soms veel tijd over. Hierdoor moeten we een dossier gedurende heel lange tijd kunnen opvolgen, ook al gebeurt er jaren niets tussen de goedkeuring van een tekst in Europa en de omzetting van die tekst naar Belgisch recht. Het gebeurt soms ook dat Europa in die lange tijdspanne de tekst wijzigt... nog vóór hij in werking is getreden. En aangezien er jaren kunnen verstrijken tussen het stemmen van

een tekst in Straatsburg en zijn toepassing in België, is het soms moeilijk om aan onze klanten duidelijk te maken dat ze wel wat tijd hebben om zich aan te passen. Vooral omdat bij de bekendmaking van nieuwe Europese regelgeving niet duidelijk aangegeven wordt hoeveel de aanpassingstermijn bedraagt. We hebben geprobeerd hieraan te verhelpen door in de 7e versie van inforum bij elk artikel aan te geven wat de datum van inwerkingtreding of de vervaldatum is”.

Dit geeft me reden te denken dat de databank vrij ingewikkeld in elkaar moet zitten.

Anne-Marie Vastesaegeer: “De databank is omvangrijk en zit ingewikkeld in elkaar. De eerste twintig jaar ontvouwde inforum zich vanaf externe software die dan telkens aangepast werd. Maar we kregen te maken met zoveel specifieke vereisten, vooral voor die inwerkingtreding, dat we, gesterkt door onze terreinexpertise, halverwege de jaren 2000 beslisten om onze eigen database aan te maken. We hebben nu een zeer gedetailleerde als zeer flexibele structuur, waardoor we snel problemen kunnen oplossen”.

Philippe Aernout: “In de database zit niet alleen wetgeving of rechtspraak, maar ook heel wat metadata, wetboeken, samenvattingen, rechtsprincipes, documenten. We hebben ook gewerkt aan een effectieve zoekmachine voor relevantere resultaten. We hebben tools ontwikkeld om cijfermateriaal, volledige teksten, thema’s te kunnen aanreiken; de klant kan zijn toegang personaliseren en de display kan aan zijn interesses aangepast worden. Vanuit elke record in de database kan nieuws worden gegenereerd. Kortom, in de loop van de tijd zagen we heel wat behoeften ontstaan. Die hebben we vertaald naar functionaliteiten terwijl we maximaal de mogelijkheden van de automatisering inzetten.

Door onze ontwikkelingen komt er tijd vrij, is er een minimum aan tijd nodig voor loutere beheertaken. Zo kan het productieteam zich toeleggen op het intellectuele werk en de tekstanalyse. We willen vooral maximaal inzetten op wat onze medewerkers het best kunnen en hen zo min mogelijk belasten met zaken die buiten het vak van jurist liggen. Die houden we minimaal of gaan we faciliteren.

We blijven technisch steeds goed bij. Een deel van de indexering van de content stoelt op **semantische regels** die we uitgewerkt hebben. Het probleem met semantische regels is dat ze vaak afhangen van hun schrijver. Daarnaast zijn ze vooral ontworpen voor het Engels en zijn ze moeilijk aanpasbaar aan het Frans of het Nederlands. Ik zou zelfs meer willen zeggen, we voelen dat bedrijven in

semantische ontwikkeling interesse hebben en willen zien hoe we bepaalde problemen hebben opgelost. Ik zou dus willen zeggen dat we op dit moment een beetje een voorloper zijn op de markt, maar dat we die markt ook in de gaten houden.

Maar aangezien we uit de Vereniging van Steden komen en de markt voor Belgische lokale besturen een toch relatief kleine markt is, moeten we de kosten voor de ontwikkeling altijd goed in het oog houden”.

Inforum is meer dan alleen een databank. Wat zijn uw andere grote projecten?

Philippe Aernout: “Inforum is ook heel belangrijk inzake **archivering**, al heeft in Brussel bijna elke gemeente een eigen archivaris en zag zelfs een werkgroep van Brusselse archivarissen het daglicht.

Ik vermeld ook **Hubble**, een systeem voor het monitoren van content met betrekking tot een gemeente. De dienst heeft echter een beperking: heel wat documenten worden in Brussel-Stad ondertekend, deze komt te vaak voor in de zoekresultaten met vaak irrelevante content. Maar Hubble blijft nuttig voor de andere 18 gemeenten. En wordt ook voor andere dingen gebruikt, men kan bijvoorbeeld de faillissementen in een bepaalde gemeente opvragen, waarna de gebruiker de lijst vervolgens naast deze met de leveranciers kan leggen. We kunnen Hubble dus gewoon gebruiken als monitoringsysteem voor iets heel specifiek. De dienst wordt daarom soms anders gebruikt dan oorspronkelijk bedoeld”.

Anne-Marie Vastesaegeer: “Ik ben het helemaal eens met Philippe: inforum is meer dan alleen de databank, inforum is inderdaad ook archivering, Hubble, het classificatieplan en ook de tekstcoördinatie: we publiceren in Vlaanderen met Politeia en in Wallonië met de UVCW. Het is waar dat er minder is gepubliceerd in Brussel, omwille van de kleinschaligheid van de markt”.

... Meteen kunnen we hier uw team bedanken dat ons in 2020 heeft geholpen de gecoördineerde versie van de Nieuwe gemeentewet uit te kuisen.

Philippe Aernout: “En naast de Nieuwe gemeentewet hebben we ook het BWRO en de Brusselse kiesreglementering gecoördineerd, om nog maar te zwijgen van de federale wetgeving die ook in Brussel van kracht is...

en laten we de coördinatie van de organieke wet betreffende de OCMW's niet uit het oog verliezen”.

Staan jullie al in contact met parlementen, kabinetten, enz., of wenst u met hen een dialoog aan te knopen om structureel en automatisch teksten te verkrijgen?

Philippe Aernout: “Er zijn samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met de grote Waalse en Vlaamse databanken Walex en Vlaamse Codex. Zo ook met de FOD Maatschappelijke Integratie om jurisprudentie te verkrijgen.

We kunnen bogen op het feit dat we vrij compleet zijn, maar dit type samenwerking is alleen interessant om gegevens in hun pure versie te verkrijgen in plaats van een scan, of zelfs in open data, wat naderhand de productie zou vergemakkelijken.

Zelfs als we nog meer overeenkomsten kunnen afsluiten om aan informatie te geraken, is dit voor de eindgebruiker niet echt een extra. Het product blijft hetzelfde. We zijn al volledig. Dergelijke overeenkomsten zijn alleen zinvol als ze ons werk besparen. Laten we niet vergeten dat dit soort overeenkomsten ons zou dwingen om ons systeem aan te passen voor de integratie van Open Data... en dat we telkens aanpassingen moeten doorvoeren wanneer een van de Open Data-producenten een wijziging aanbrengt”.

Tot slot, wat mogen we de komende maanden van inforum verwachten?

Philippe Aernout: “Het project wat ons nu echt bezighoudt, is de modernisering van Chronos, voor de gecoördineerde teksten. Er zal meer mogelijk zijn, het systeem zal gebruiksvriendelijker en meer leesbaar zijn. Ten laatste eind dit jaar moeten we kunnen landen.

We krijgen dan “propere” teksten, d.w.z. teksten zonder de vierkante haken waarmee de wijzigingen aangeduid worden. Dat hebben niet-juristen liever.

Daarna pakken we Hubble aan. Eerst intern, om meer vertaalmogelijkheden te hebben en nog meer te kunnen automatiseren”.

Anne-Marie Vastesaegeer: “Nieuwe projecten zijn inherent aan ons beroep, want in IT is stilstaan achteruitgaan!”

> Clara VAN REETH, journaliste

In oktober 2020 neemt de GOB zijn intrek in de Iris Tower. Een jaar later, met het einde van dit langdurig proces in zicht, spreekt Nieuwsbrief met Gerd Van Den Eede, adjunct-secretaris-generaal van de GOB, en Julie Fizman, secretaris-generaal van de GOB, over de verschillende fasen en inzet van deze transhumance.

“EEN GEBOUW VOOR EEN OPEN EN MODERN BESTUUR”

1.600 ambtenaren verhuizen naar een gloednieuw gebouw in amper twee en een half jaar tijd? Het is de GOB gelukt. De Brusselse overheidsdienst ging de uitdaging aan en verhuisde, zoals voorzien, in oktober 2020 naar de Silver Tower – door het Gewest omgedoopt tot “Iris Tower”. De nieuwe toren, gelegen in de Sint-Lazaruswijk naast het Noordstation, is ook de thuisbasis van Brussel Fiscaliteit. Bij de GOB gaat deze nieuwe werkomgeving gepaard met een nieuwe manier van werken, waarbij de nadruk op het digitale ligt.

De GOB verhuisde onlangs naar de voormalige Silver Tower, omgedoopt tot Iris Tower. Kunt u ons iets zeggen over hoe het project ontstaan is en wat de belangrijkste fasen zijn geweest?

Gerd Van Den Eede, adjunct-secretaris-generaal van de GOB: *“De Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB) en de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel Fiscaliteit (GOBF) hebben de verhuizing van de administratie naar een nieuw hoofdkantoor aangegrepen om hun organisatie te herdenken, om voor hun ambtenaren een betere werkomgeving te creëren en om volledig in te zetten op de Brusselse partners, bedrijven en burgers.*

Meerdere grote principes hebben deze verandering gestuurd. Enerzijds wilden we een betere werkomgeving en met het gebouw het beeld geven van een open en moderne overheid. Aan de andere kant wilden we een integratie van de nieuwe technologieën. We zetten ook vastberaden in op de burgers, partners en bedrijven. Dit participatieve luik is volop bezig: we zijn een actieplan aan het uitwerken voor een goede buurtinplanting van de Iris Tower, we hebben al contacten gelegd met buurtverenigingen. Dit is een van de zaken die we echt willen uitwerken.

De nieuwe Iris Tower in de Sint-Lazaruswijk is ook een kans om een nieuwe impuls te geven aan deze volksbuurt. De regering heeft trouwens ook beslist om in die wijk te investeren via een wijkcontract. We hebben de burgemeesters van Sint-Joost en Schaarbeek al ontmoet. Wanneer het Gewest zich ergens vestigt, kan dat een reële impact hebben op de ontwikkeling van een wijk. Dit moet eendrachtig met de lokale besturen gebeuren. Zij spelen een belangrijke rol”.

BELANGRIJKE DATUMS VOOR HET IRIS TOWER-PROJECT:

Oktober 2018: de regering keurt de visienota goed

December 2018: lancering van de openbare aanbesteding voor het “gebouw”

November 2019 tot januari 2020: verhuizing van achtereenvolgens het City Center en het CCN

Februari 2020: de ambtenaren verhuizen geleidelijk naar de Iris Tower

We veronderstellen dat dit project ook aangegrepen werd om na te denken over een duurzaam gebouw, in lijn met de doelstellingen van het Brussels Gewest in deze?

Julie Fizman, secretaris-generaal van de GOB: *“De Iris Tower is inderdaad een energiezuinig gebouw, een totaal ander verhaal dan het Communicatiecentrum Noord (CCN). De aandacht die gegeven werd aan de bouwmaterialen en bouwfa-*

ciliteiten zorgt voor minder elektriciteits-, verlichtings-, verwarmings- en waterverbruik, enz. We wilden met de bouw van de Iris Tower een "very good" BREEAM-score' halen op het gebied van duurzaamheid van gebouwen.

We zijn ook coherent met het gewestelijk beleid qua zachte mobiliteit. Er zijn drastisch minder parkeerplaatsen, omdat het gebouw zich mobiliteitsgewijs op een van de beste knooppunten van Brussel bevindt. Toen de verhuizing van de GOB uitgestippeld werd, had het gewest de keuze tussen meerdere locaties. De keuze viel klaar en duidelijk op de Sint-Lazaruswijk, juist omwille van die bereikbaarheid. We hebben ook elektrische (inclusief bakfietsen) en niet-elektrische fietsen.

Tot slot zijn we ook overgeschakeld op een duurzaam afvalbeheer: er werd komaf gemaakt met de aparte vuilbak voor iedereen en er kwamen sorteereilanden in de gemeenschappelijke ruimtes voor een betere sortering en voortdurende sensibilisering van het personeel. In de Iris Tower zijn vier afvalstromen: papier/karton, PMD, restafval en organisch afval. Op ieder verdiep vind je ook afvalbakken voor glaszameling en BEBAT-dozen waar je je lege batterijen in kan droppen. Lege inktcartridges worden elders ingezameld".

1. BREEAM (voor "Building Research Establishment Environmental Assessment Method") is een Brits duurzaamheidskeurmerk voor het beoordelen van duurzame gebouwen met minimale milieupact. Het is internationaal de meest voorkomende certificering.

Bij deze verhuizing waren zo'n 2.000 ambtenaren (GOB en Brussel Fiscaliteit) betrokken, een verhuizing naar een toren van 137 meter hoog met 40.000 m² kantoren verspreid over 32 verdiepingen. Hoe bereid je dergelijke grote verhuizing voor?

Gerd Van Den Eede: "Dit ambitieuze transformatieplan moest in relatief korte tijd (2018-2020) worden uitgerold en werd opgebouwd rond 10 thema's waaronder het gebouw, de bereikbaarheid en het onthaal, de dematerialisatie, de buurtinplanting of nog het nieuwe werken. Allemaal in een moeilijke en ongeziene gezondheidscontext..."

Onder de zaken die we hebben moeten doen, vermelden we de lancering van de aanbesteding voor het gebouw en de gunning, de nieuwbouw, de lancering van gerelateerde overheidsopdrachten (meubilair, IT, telefonie, onderhoud, beveiliging...), change management (andere beroepen en een andere manieren van werken) en, en dat is niet niks, de dematerialisatie van 13 km papier!"

Het was waarschijnlijk moeilijk werken in de context van de gezondheidscrisis...

Gerd Van Den Eede: "De coronacrisis heeft ons op alle niveaus parten gespeeld (organisatie, beveiliging, bouwmaterialen...) maar aan de andere kant hebben de lockdown en het telewerken ervoor gezorgd dat we vlotter in het nieuwe gebouw konden intrekken. 1.600 ambtenaren verhuizen naar een nieuw gebouw in een paar weken tijd gaat niet zomaar. Maar omdat onze ambtenaren niet allemaal tegelijkertijd aanwezig waren, hebben we ze geleidelijk, en in kleine groepjes, in de nieuwe toren kunnen verwelkomen en "opvangen".

Julie Fiszman: Het gebouw bleek erg visionair. Nog voor de coronacrisis al had men voorzien om de vergaderzalen uit te rusten (met bv. schermen met camera's) voor hybride vergaderingen, die zowel fysiek als digitaal kunnen gehouden worden. Vanaf het begin hadden we ook meer digitale contacten met de burger voorzien, wat tijdens de crisis even profetisch als nuttig bleek.

Corona heeft dus de al aan de gang zijnde veranderingen versneld. Er werd bij de GOB-BF al heel wat getelewerkt en de gezondheidscrisis heeft de laatste overgebleven weerstand gebroken. De hiërarchische lijn zag namelijk in dat een team zelfs vanop afstand kon gemanaged worden en de ambtenaren die terughoudend waren, werden zich bewust van de voordelen van telewerk voor de werk-privébalans. Het is duidelijk

© GOB

> Gerd Van Den Eede, Sven Gatz, Rudi Vervoort, Dirk De Smedt, Julie Fiszman, Jeremy Uhr en Soukaina Ouldaraba

dat wanneer we terug naar “het normale” zullen gaan, er meer structureel zal getelewerkt worden en dat de HR-diensten de teams in dit opzicht zo goed mogelijk zullen ondersteunen. Met de huidige regelgeving mag het personeel maximaal drie dagen per week van thuis uit werken”.

Wat moet er nog gebeuren?

Julie Fiszman: “We moeten nog starten met de tools te gebruiken waarmee we onze dienstverlening aan de gebruiker willen verbeteren. Meer bepaald de Self Service Kiosk (SSK) voor het onthaal van burgers en bedrijven. Met deze tool kan men zich snel identificeren (eID, QR-code, enz.) en documenten inkijken. De tool bezit functionaliteiten die afgestemd zijn op de digitale diensten van het Gewest. We moeten rekening houden met de bestaande digitale kloof in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Iedereen zal toegang krijgen tot de openbare diensten dankzij de uitrusting van het gebouw en de voorziene ondersteuning rond de nieuwe tools.

We moeten ook verder gaan in de wijkplanting van de toren; onze aanwezigheid moet een meerwaarde zijn”.

Wie waren de verschillende stakeholders?

Gerd Van Den Eede: “De Brusselse regering heeft ervoor gezorgd dat dit project concreet werd. De eerste aanzet (“be together”) dateert al van 2013. Vele partners hebben hieraan bijgedragen en we willen de minister-president Rudi Vervoort, de minister van Begroting en Openbaar Ambt, Sven Gatz, en zijn voorganger (Guy Vanhengel) bedanken voor hun steun, evenals de vroegere secretaris-generaal van de GOB, Christian Lamouline en onze partner, de directeur-generaal van de GOBF, Dirk De Smedt.

Het hele project is het resultaat van een zeer intensieve en voluntaristische samenwerking door alle stakeholders. We hebben allemaal onze violen gestemd, in een extreem korte tijd; normaal gesproken hadden we twee keer meer tijd nodig gehad. Iedereen vertelde ons dat het onbegonnen werk was, maar we slaagden erin omdat iedereen het wilde en in het onbekende durfde te springen; het was echt ongelooflijk”.

Met welk geld werd deze verhuizing betaald?

Julie Fiszman: “Het gaat om een globale budgettaire en financiële operatie. Enerzijds genereerde de verkoop van het CCN-gebouw boven het Noordstation, eigendom van het Gewest, nieuwe inkomsten.

Aan de andere kant stopte de huur van het pand in het City Center, wat voor minder uitgaven zorgt.

Door weg uit het CCN te trekken en onze intrek te nemen in een milieuvriendelijker gebouw zorgen we ook voor aanzienlijke energiebesparingen. Het ambitieuze duurzaamheidsbeleid binnen de GOB levert natuurlijk ook budgettaire en financiële besparingen op. Doordat we geen huur meer moeten betalen en minder dure kosten hebben, geraken we er: globaal genomen kost deze operatie ons minder.

Ten slotte kan door het nieuwe werken ook aanzienlijk bespaard worden qua ruimte. We willen hiervoor ook gaan naar een sterkere samenwerking en synergie met alle Brusselse instellingen en organen. En waarom niet, met de omliggende lokale besturen, door partnerschappen te sluiten om elkaars infrastructuur te gebruiken”.

Een project van deze omvang brengt vaak extra kosten met zich mee en kent meestal heel wat vertraging. Is dat hier ook het geval geweest?

Gerd Van Den Eede: “Het gebouw was, zoals voorzien, eind oktober 2020 af dankzij de inspanningen van de leveranciers en ambtenaren. Vanaf november 2020 begonnen we onze intrek in het nieuwe gebouw te nemen. Zoals gepland.

Alleen de heropening van de loketten is vanwege de geldende beperkingen uitgesteld. Dat staat nu voor januari 2022 op de agenda”.

Voor de GOB ging deze verhuis gepaard met een nieuwe bedrijfscultuur en een nieuwe manier van werken, met name rond digitalisering. Kunt u ons hier iets meer over zeggen?

Julie Fiszman: “De New Ways of Working (NWOW of het nieuwe werken) is een nieuwe manier van werken die tegemoetkomt aan de verwachtingen en behoeften van onze gebruikers, in dit geval de Brusselse burgers, partners en bedrijven. De ambtenaren en hun werkomgeving zijn daarom de belangrijkste instrumenten om het beleid van het Gewest op coherente, doeltreffende en transparante wijze voor te bereiden en uit te voeren.

Deze manier van werken stoelt op de informatica-uitrusting van de medewerkers (hardware en software: er is een performant WIFI-systeem ingevoerd, een modern intranet ontwikkeld, ze hebben een

smartphone, een VoIP-telefoniesysteem - Voice over IP) en op een performant gebouw, het gezicht van de Brusselse Gewestregering. Het doel is om voor de burgers een nieuwe beleving te hebben. Als eerste stap is er een Self-Service Kiosk waar hij zich makkelijk kan bekendmaken, een ticket nemen, een afspraak maken of nog een tool gebruiken waarmee hij documenten kan indienen of inkijken. Zaak is ook om de doorstroming beter te kunnen beheren. De bezoekerservaring wordt gemonitord en via een kaart krijg je een zicht op de werkelijke situatie en krijg je de beste opties aangereikt (en daarbij hebben we ook nog de contact tracing). Ten derde is de ervaring van de burger gestoeld op een goede mix tussen digitale en fysieke signalisatie: digitale oplossingen worden gecombineerd met fysieke bewegwijzering doorheen het hele traject, wat zorgt voor een transparante ervaring voor de burger, van bij zijn aankomst in het gebouw tot wanneer hij het gebouw opnieuw verlaat.

Intern genieten de medewerkers, indien dat compatibel is met de functie, van vijf voordelen op het gebied van NWoW: telewerken, facultatief prikken, activity-based working (inclusief co-working spaces), tools voor online samenwerking en e-learning. Er wordt overal in open space gewerkt. Voor de twee entiteiten GOB-GOBF is er een specifieke onderverdeling.

Gerd Van Den Eede: "Het concept van activity-based working (ABW) houdt in dat je de keuze hebt tussen verschillende werkplekken zodat je de hele dag door kan kiezen voor een werkplek die het beste aanleunt bij de activiteit die je moet uitvoeren. Er worden dus verschillende soorten ruimten ter beschikking van het personeel gesteld. Die gebruiken de mensen dan naargelang waarvoor ze die nodig hebben: om samen te werken of om ongestoord te kunnen werken, ruimten waar je kunt bellen zonder je collega's te storen, en multifunctionele ruimtes zoals de cafetaria of ontspanningsruimtes op de verdiepingen..."

In het kielzog wordt clean desk de norm en wordt de flexdesk geleidelijk ingevoerd, aangezien het gebouw in de toekomst de nieuwe mensen van de GOB enerzijds en van Brussel Fiscaliteit anderzijds zal moeten huisvesten. Brussel Fiscaliteit kent al een 100% flexdesk".

Welk advies zou u geven aan een verhuizende administratie?

Gerd Van Den Eede: "Het was voor ons belangrijk dat alle medewerkers hun noden kenbaar konden maken, zodat men tegemoet kon komen aan wat nodig is op het operationele."

Daarnaast hebben we, naast een globale communicatie, een proces van change management opgezet voor de directies en administratieve units en voor de beroepen die de verandering serieus zouden voelen. We hebben dus meerdere acties ondernomen ter begeleiding van de ambtenaren en de hiërarchische lijn. In mei 2021 werden workshops en welkomstsessies georganiseerd en werd een veranderingsbarometer ingevoerd waarmee bij 133 ambtenaren de ICAP-indicatoren (information, understanding, adhesion en participation) gemonitord werden".

Julie Fiszman: "We hebben er ook voor gekozen om onze ambtenaren te betrekken bij bepaalde besluitvormingsprocessen. Binnen de verschillende administraties zijn workshops opgezet waarop medewerkers hun mening konden geven over de kleuren of meubels voor hun toekomstige werkplekken. Managers werden ook gevraagd naar hoe hun teams moesten zitten. Gedurende het hele project werden overlegmomenten gehouden en bevragingen uitgestuurd."

Maar meer nog dan dit participatieve component, denk ik dat wat echt zorgt voor een draagvlak bij onze ambtenaren, het visionaire aspect van het gebouw is en de digitalisering van de contacten met de gebruiker. Onze medewerkers beseffen nu dat de beginbeslissingen aangepast zijn aan hun huidige behoeften.

BRUXELLES FORMATION VERHUIST KANTOOR NAAR GARE MARITIME

© Bruxelles Formation

Bruxelles Formation, de Franstalige openbare dienst voor beroepsopleidingen in Brussel, verlaat en verkoopt zijn kantoor in de Koningsstraat om te verhuizen naar Gare Maritime op de site van Thurn & Taxis, waar het ondergebracht wordt in twee gerenoveerde units van samen 7.900m²! Het oude gebouw was te krap en energieopslopend geworden. Deze nieuwe overdekte wijk is voor Bruxelles Formation dé plek bij uitstek om nog dichter bij de werkzoekende te staan en hem te helpen in zijn bijscholing en met beroepsopleidingen.

Het Brussels Gewest had bij de stedenbouwkundige vergunning voor Thurn and Taxis bepaald dat de gemeenschappelijke faciliteiten van Gare Maritime moesten dienen voor het volwassenonderwijs, voor beroepsopleidingen. Het is dan ook logisch dat de promotor van de site, Extensa, naar de openbare dienst voor beroepsopleidingen keek en hem vroeg om deze ontluikende economische pool te komen vervoegen.

In de wijken rond Gare Maritime woont een gemengde en multiculturele bevolking, een sociaal-economisch relatief kwetsbare bevolking ook, en wonen er heel wat werkzoekenden. Er twee opleidingscentra voor laaggeschoolde werkzoekenden in onderbrengen lag dan ook voor de hand.

De twee centra zullen een Franstalig werkzoekend publiek enerzijds basisopleidingen aanbieden (zoals talen, rekenen of informatica) met

het oog op een schoolhervatting of een stage of job, en anderzijds 30 gekwalificeerde opleidingen voor typische jobs voor de stad (horeca, verkoop, onthaal, enz.). Het is ook de bedoeling dat er op het gelijkvloers een schoolwinkel komt voor opleidingen in verkoop.

De renovatiewerken (bureaus, klassen enz.) zijn pas gestart en moeten eind 2021 klaar zijn. Vanaf januari 2022 moet het publiek van Bruxelles Formation er terecht kunnen.

Olivia P'tito, algemeen directeur van Bruxelles Formation onderschreeft dat Bruxelles Formation na deze verhuis meer toegankelijk wordt voor het doelpubliek: *"Notre présence dans la Gare Maritime va nous offrir une visibilité et une accessibilité accrue pour toucher et former davantage les chercheurs d'emploi et notamment les plus jeunes qui sont forts présents dans les quartiers avoisinants"*.

Bernard Clerfayt van zijn kant, Brussels minister van Werk en Beroepsopleiding, ziet in de verhuis, naast een verbeterde toegankelijkheid, ook een win-winsituatie voor én het milieu én de activering in de hoofdstad: *"Un bâtiment passif pour une politique plus active, c'est l'ambition affichée grâce à ce déménagement. En s'implantant dans un quartier où le taux de chômage avoisine les 35%, Bruxelles Formation s'offre une nouvelle visibilité, surtout auprès des plus jeunes"*.

Duurzame stad

MOBILITEIT

In voorbereiding op de auto-loze dag heeft Brulocalis op 14 juli een bijeenkomst belegd met het CIBG en de gemeenten. Op de agenda stond een demo over hoe bedrijven via Irisbox hun gegroepeerde doorgangsbeveiligingen konden beheren. In die optiek organiseerde Brulocalis op 10 september ook de werkgroep "Politie", meteen de gelegenheid om met de politiezones en alle disciplines de laatste organisatorische details voor de auto-loze dag te bekijken.

Op 20 september vond de eerste sessie plaats van een vorming van Brulocalis over participatie voor een mobiliteitsbeleid voor schepenen en Cema's. De opleiding stond open voor mensen met weinig of geen ervaring op het vlak van participatie die hierover wat meer basiskennis en -vaardigheden wilden, theoretische benchmarks voor het opstellen van een gemeentelijke participatieplan, meer oefening in de vingers wilden voor de implementatie van concrete mobiliteitscases en feedback wilden van bureaus gespecialiseerd in participatie en mobiliteit en een technisch bureau dat zijn mobiliteitsopdrachten participatief aanpakt. De deelnemers waren op de afspraak, waren zeer gemotiveerd en de besprekingen tussen politici en technici waren rijk en inspirerend.

EUROPA

De werkgroep Europa (WGE) is op 24 juni online bijeengekomen voor een informatiesessie en uitwisseling over het nieuwe EU-financieringsprogramma Erasmus+. Op de bijeenkomst presenteerde Brulocalis een EU-projectoproep die de leermobiliteit van jongeren ondersteunt. De gemeente Elsene deelde van haar kant haar ervaringen met een project met Palestijnse partners. Het programma Erasmus+ financiert namelijk ook internationale samenwerkingsprojecten op het vlak van jeugd.

Brulocalis heeft haar subsidiedatabank geüpdatet om gemeenten te informeren over nieuwe Europese financieringsmogelijkheden. Er werden nieuwe fiches toegevoegd over de programma's LIFE (voor milieu en klimaat) en Horizon Europa (voor onderzoek en innovatie).

Brulocalis werkte binnen het IncluCities-project, voor de integratie van migranten en vluchtelingen, verder samen met haar partners aan een tweede mentorbezoek voor de twee steden Schaarbeek-Jelgava (Letland). Het mentorprogramma van dit tweetal gaat meer bepaald over de formele en niet-formele mogelijkheden van taalkundige integratie van migranten.

DUURZAME ONTWIKKELING

Op dinsdag 14 september organiseerden Brulocalis en Leefmilieu Brussel, met de steun van Ecores en de Stichting voor Toekomstige Generaties, een workshop voor de gemeentebesturen rond de thema's participatie en transversaliteit binnen de gemeentelijke organisatie. Zo'n vijftien gemeenten deden mee. Het was de gelegenheid om onze best practices uit te wisselen en elkaar raad te geven om bepaalde problemen op te lossen. Transversaliteit en participatie zijn over alle onderwerpen heen enorm belangrijk voor het goede verloop van een project.

De komende maanden, tot eind 2021, vinden er verschillende workshops en opleidingen plaats.

Meer info binnenkort op www.brulocalis.brussels

WORKSHOP "DIGITALE ARMOEDE BEGRIJPEN EN HERKENNEN": NIEUWE DATUMS

Omwille van de grote respons en het getoonde enthousiasme, hebben easy.brussels, het Brussels agentschap voor administratieve vereenvoudiging, en het CIBG (via de Coördinatie Digitale Inclusie), in samenwerking met Brulocalis, nieuwe datums toegevoegd aan de workshop "Digitale armoede begrijpen en herkennen": 25 oktober; 9 november; 16 november; 19 november; 29 november; in december: 7 december.

Met de coronacrisis hebben we inderdaad kunnen zien hoe belangrijk digitalisering is voor de bevolking, de bedrijven en de overheidsadministraties. Tijdens de lockdown konden de Brusselaars enkel nog via digitale weg hun sociale contacten onderhouden, werken, online lessen volgen, solliciteren of nog de administratie contacteren. Digitale technologie heeft bijgedragen -en doet het nog steeds - aan een efficiëntere en vereenvoudigde overheid, waardoor men de burger minder moet lastigvallen en er voor de ambtenaren de facto dus minder administratieve rompslomp is.

De workshops passen in het kader van de uitvoering van het plan voor digitale toegankelijkheid waar het CIBG (via de Coördinatie Digitale Inclusie) en easy.brussels voor instaan.

> Info en inschrijvingen

www.brulocalis.brussels > [actualiteit](#) (21-09-2021) en [agenda](#)

Federatie van Brusselse OCMW's

DE BRUSSELSE OCMW'S ROEPEN OP TOT SNELLE VACCINATIE VAN HET RUSTHUISPERSONEEL

Zij staan achter het principe van het Covid Safe Ticket (CST), maar vragen zich af of het in de rusthuizen kan toegepast worden.

Het Overlegcomité is op 20 augustus akkoord gegaan met het principe van de verplichte vaccinatie van zorgverleners.

1. Gedurende de twee vakantiemaanden is de vaccinatiegraad (met één dosis) van gezondheidswerkers in Brussel met 3% gestegen tot 70,6% op 30 augustus. Een afvlakking van de cijfers is duidelijk merkbaar. Slechts 56,8% van de gezondheidswerkers is volledig gevaccineerd. Toch bestaat meer dan de helft van het zorgpersoneel in rusthuizen uit zorgkundigen.

Er is een reële vrees voor een vierde golf in de herfst. De deltavariant is nu verantwoordelijk voor (zo goed als) alle nieuwe besmettingen in België (99,4%). Uit een studie van « The Lancet » blijkt dat patiënten die besmet zijn met de deltavariant een aanzienlijk verhoogd risico hebben op ziekenhuisopname en vaker intensieve verzorging nodig hebben. Het virus zal meer de ronde doen nu de vakantie afgelopen is, de scholen herbegonnen zijn, en mensen meer binnen zitten omdat het buiten kouder wordt.

Van de gezondheidswerkers die in het ziekenhuis worden opgenomen, was 97,9% niet gevaccineerd. Dit cijfer toont bovenal aan dat gezondheidswerkers zich eerst en vooral moeten laten vaccineren om zichzelf te beschermen.

De Federatie van Brusselse OCMW's roept op tot een onmiddellijke en doortastende concrete invulling van de vaccinatieplicht bij zorgverleners. Rekening houdend met het sterftecijfer tijdens de vorige golven zou het in strijd zijn met het zorgbeginsel en moreel onaanvaardbaar zijn indien het effect van de verplichte vaccinatie zich pas op het eind van het jaar of na een nieuwe besmettingspiek zou laten voelen.

De Federatie pleit voor verplichte vaccinatie van alle mensen die in woonzorgcentra/rust- en verzorgingstehuizen of centra voor dagverzorging werken. Dit geldt voor zorgend en niet-zorgend personeel, voor contractueel en statutair personeel, en voor externe dienstverleners (kappers, pedicures, kinesisten, enz.). Een gelijkaardige maatregel

zou ook moeten gelden voor gezondheidswerkers en sociaal werkers die mensen thuis begeleiden of verzorgen.

Een regel waar geen sanctie aan vasthangt, heeft weinig zin en is moeilijk te handhaven. Daarnaast heeft het personeel tijdens de crisis erg moeilijke momenten doorgemaakt.

De Federatie dringt aan op duidelijke en uitvoerbare instructies voor de toepassing van de vaccinatieplichting. Een overgangsregeling voor het huidige personeel is noodzakelijk voor de aanvaardbaarheid, geloofwaardigheid en doeltreffendheid van de maatregel.

2. Het overlegcomité van 20 augustus vond ook dat “de ministers van Volksgezondheid moet worden gevraagd om onverwijld de vaccinatiepercentages van de zorgverleners per zorginstelling bekend te maken”.

Gezien de GDPR kan een beheerder van een rusthuis niet van een personeelslid verlangen dat hij/zij komt melden of hij/zij al dan niet gevaccineerd is. In het begin van de vaccinatiecampagne, toen de vaccins thuis werden toegediend, had men nog een zeker zicht op wie van het personeel gevaccineerd was. Door het personeelsverloop en het feit dat vaccins nu in vaccinatiecentra worden toegediend, heeft men hier nu veel minder zicht op. Een beheerder van een rusthuis heeft geen precies idee meer wie van zijn personeel al dan niet beschermd is door het vaccin.

Bij een verplichte publicatie van de vaccinatiegraad van de werknemers bestaat het risico dat tehuizen waar het personeel «onwillig» is, gestigmatiseerd worden zonder dat de beheerders de mogelijkheid krijgen om de situatie te verbeteren. Een dergelijke publicatie dreigt de bezetting van tehuizen die tijdens de crisis zwaar getroffen werden, nog meer te ondermijnen. Dit zou voor hen een soort van dubbele bestraffing zijn.

De Federatie van Brusselse OCMW's is het definitief oneens met de verplichte publicatie van de vaccinatiegraad van het personeel per WZC/rusthuis.

3. Op 9 september werd een akkoord bereikt over de uitgebreide toepassing van het CST in Brussel. Het betrof onder andere: “bezoekers van residentiële zorginstellingen voor kwetsbare personen, vanaf de leeftijd van 12 jaar”.

De Federatie van OCMW's staat in het algemeen achter het principe van het CST in de huidige epidemiologische context, maar heeft bedenkingen bij de toepassing van dit instrument in rusthuizen.

Het lijkt moeilijk om van bezoekers een gezondheidspas te eisen als het personeel niet gevaccineerd is en zij geen CST moeten voorleggen.

Bovendien zou het verplicht maken van een dergelijke pas voor sommige bewoners zeer schadelijke gevolgen kunnen hebben omdat sociale banden en familiebanden verbroken zouden worden.

Waar slaat de notie «bezoeker» precies op? Als het de bedoeling is om de volksgezondheid te beschermen, kan dit niet enkel op familieleden van toepassing zijn. Het moet in dat geval in ruime zin worden opgevat. Tenzij vergissing blijven de coronamaatregelen (afstand houden, dragen mondkap, handen ontsmetten) van kracht in rust- en zorgtehuizen. Het zou dan moeilijker worden deze maatregelen af te dwingen bij houders van een gezondheidspas.

Wat de personele middelen in de rusthuizen betreft, betekent het feit dat er een CST moet worden voorgelegd tijdens de bezoeken ook dat er een “bewaker” aanwezig moet zijn om dit te controleren. Dit is een profiel dat niet bestaat bij het personeel van deze rusthuizen. Het vereist fysieke en interpersoonlijke vaardigheden in geval van conflicten. Dit zou onvermijdelijk kosten met zich meebrengen.

Tijdens een overlegvergadering heeft Iriscare aangevoerd dat OCMW's artikel 60-werknemers voor deze functie zouden kunnen inzetten. Deze optie impliceert dat er in zeker zin «afgeweken» wordt van de filosofie van artikel 60, dat een mechanisme voor socio-professionele inschakeling is. Bovendien beschikken de meeste artikel 60-werknemers niet over de fysieke capaciteiten en de intermenselijke vaardigheden om een controlefunctie te vervullen zonder voorafgaande opleiding.

In ieder geval weigert de Federatie van Brusselse OCMW's om de controle van het CST van bezoekers toe te vertrouwen aan artikel 60-werknemers.

Indien een bezoeker zich niet “voor zichzelf” wenst te laten vaccineren, dient hij dit te doen ter bescherming van zijn ouder of naaste die in een dergelijk tehuis woont.

De Federatie van Brusselse OCMW's is van mening dat een boodschap van de bevoegde overheden hierover welkom zou zijn.

4. De beslissingen van het Overlegcomité worden genomen door de federale en gewestelijke overheden. Het is dus ook aan hen om de gevolgen van deze beslissingen te financieren.

Deze verschillende standpunten werden meegedeeld in een schrijven dat in de eerste plaats gericht was aan de Heer Maron, Brussels minister van Volksgezondheid.

Rusthuizen en woonzorgcentra roepen op tot een verlenging van de compensatiemaatregelen, afschaffing van het plafond van het derde luik en steun voor de invoering van het Covid Safe Ticket

Door de coronacrisis is de bezettingsgraad van de woonzorgcentra/de rusthuizen en de rust- en verzorgingstehuizen aanzienlijk en gestaag gedaald. De GGC heeft voor de eerste drie kwartalen van 2021 maatregelen genomen. Ze zijn significant, ook al zijn ze partieel. De laatste cijfers van Iriscare laten in de WZC een bezettingsgraad zien van 73%.

1. Op het niveau van de woonzorgcentra/ROB's en RVT's worden momenteel de begrotingen voor volgend jaar opgemaakt. De budgettaire prognoses voor 2022 zijn zorgwekkend, zelfs alarmerend. Dit zal waarschijnlijk gevolgen hebben voor de personeelsomkadering. Personeel is voor de woonzorgcentra immers de grootste kost.

De sector roept dan ook op tot sterkere compensatiemaatregelen voor de onderbezetting in de WZC en vraagt om ze, afhankelijk van de onderbezetting, voor het laatste kwartaal van 2021 en voor 2022 te verlengen. Zo moet de tewerkstelling ondersteund worden en

zorgt men ervoor dat de WZC op termijn levensvatbaar blijven.

2. Het "derde luik" is een systeem dat de tewerkstelling financiert bovenop de financieringsnormen voor de toekenning van het forfait. Het bedrag is geplafonneerd op het aantal VTE's. Wordt dat aantal overschreden, dan wordt het bedrag lineair verlaagd.

Economisch gezien komt dit neer op een absurde logica. Werkgevers worden gestraft omdat ze jobs creëren.

Omdat het aantal bewoners de afgelopen maanden in het algemeen is afgenomen, is het aantal werknemers dat volgens de financieringsnormen wordt gefinancierd, in het algemeen afgenomen. Bijgevolg komt er meer personeel boven de normen uit.

Het plafond van het derde luik dreigt dus overschreden te worden met als gevolg een lineaire sanctie. Voor de woonzorgcentra die al hard door de coronacrisis getroffen zijn, zou dit een nieuwe klap zijn.

De sector dringt opnieuw aan op de afschaffing van de plafonnering van het derde luik.

3. Wat personeel betreft, de invoering van de coronapas in de WZC impliceert dat er tijdens de bezoeken, ook in het weekend, iemand is die de toegang controleert, zoals een security.

Dit profiel bestaat niet in de woonzorgcentra. Je hebt fysieke en relationele vaardigheden nodig in geval van conflicten. Wat onvermijdelijk een prijs zal hebben.

De sector vraagt nogmaals dat een deel van het geld voor de woonzorgcentra dat niet gebruikt wordt, aan de WZC wordt gegeven om de personeelskosten te dekken die onvermijdelijk voortvloeien uit de naleving van het Covid Safe Ticket.

De Federatie van Brusselse OCMW's heeft haar standpunt op 1 oktober overgemaakt aan minister van Gezondheid en Welzijn Alain Maron.

Prochaine édition
en novembre 2021

Certificat en Gouvernance
des territoires :
Élaboration et
pilotage de projets

CERTIFICAT D'UNIVERSITÉ

Pour concevoir et mettre en œuvre
des projets de développement territorial
intégrant les contraintes économiques,
sociales et environnementales.

www.certificat-territoires.be
certificat-territoires@uclouvain.be
Té : +32 (0)65 40 69 15

> Carlo Caldarini, verantwoordelijk voor het Sociaal Observatorium, OCMW van Schaarbeek*

DE VOOR- EN NADELEN VAN EEN TEWERKSTELLING “ARTIKEL 60” VOOR BUITENLANDSE WERKNEMERS

In deze analyse proberen we, nadat we eerst kort de aard en de bijzonderheden van deze specifieke werkrelatie hebben uitgelegd, de voor- en nadelen op te lijsten. De vraag is vooral of een overeenkomst van dit type, die wij gemakshalve “artikel 60” zullen noemen, voor personen van buitenlandse afkomst zowel op het vlak van het vreemdelingenrecht als inzake tewerkstelling de juiste weg is naar een meer duurzame situatie.

CONTEXTUALISERING

Met het artikel 60 hebben OCMW's een instrument om iemand een job te bezorgen die buiten de arbeidsmarkt staat. Het bestaat enkel voor een bepaalde categorie van gebruikers (mensen met een leefloon of met een gelijkgestelde sociale uitkering) en moet mensen opnieuw naar de arbeidsmarkt brengen en ze in het systeem van de sociale zekerheid krijgen. De OCMW's krijgen daarvoor subsidies van de federale overheid voor de hele duur van de tewerkstelling en worden als werkgever vrijgesteld van werkgeversbijdragen.

Initieel (1976) werd de tewerkstelling enkel bedacht als een instrument om de begunstigde **opnieuw in het systeem van de sociale zekerheid te krijgen**. Het OCMW trad daarom als werkgever op gedurende de nodige tijd in afwachting van een werkloosheidsuitkering. Het artikel 60 werd aldus gezien als “*een opstap naar de werkloosheid*”. De regeling heeft dat

doel nog altijd voor ogen. Dat bepaalt hoelang de werkrelatie maximaal duurt. Ook vandaag mag die niet langer duren dan de nodige tijd om sociale rechten te verkrijgen¹.

Vanaf 1999 werd de scope uitgebreid, daar de wet voortaan ook een **tewerkstelling subsidieert om de nodige beroepservaring op te doen voor de arbeidsmarkt**. De opstap naar het recht op een werkloosheidsuitkering verzeilde op de achtergrond en artikel 60 werd voortaan ook “*een opstap naar werk*”. Tegen het einde van zijn contract zal de persoon zijn competenties hebben verbeterd en een betere kennis van de arbeidsmarkt hebben, wat hem meer kans moet geven om aan het werk te blijven of een eigen activiteit te ontwikkelen.

En vertaalt deze ervaring zich daarentegen niet onmiddellijk in een effectieve integratie in de arbeidsmarkt, dan heeft de persoon nu op zijn minst het sociaal statuut van “werknemer”. Hij komt nu in aanmerking voor een verzekeringsuitkering in plaats

* De standpunten die de auteur in het artikel inneemt, zijn persoonlijke standpunten en binden op geen enkele wijze de organisatie waar hij deel van uitmaakt.

1. Hoelang een tewerkstelling onder artikel 60 duurt, hangt af van het aantal werkdagen dat de RVA nodig acht om een werkloosheidsuitkering te kunnen krijgen. Afhankelijk van de leeftijd en de beroepsachtergrond van elke persoon kan een contract van dit type maximaal 12 maanden (312 dagen) duren voor personen jonger dan 36 jaar, 18 maanden (468 dagen) voor personen van 36 tot 49 jaar en twee jaar (624 dagen) voor personen van 50 jaar en ouder (Gündüz, 2019).

In 2019 werden meer dan 11.000 mensen in Wallonië tewerkgesteld op basis van artikel 60 §7 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Tellen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Vlaanderen erbij, dan gaat het om een tewerkstelling van ongeveer 23.000 mensen op een totaal van 240.000 potentiële rechthebbenden. Hoewel Wallonië in absolute cijfers het grootste aantal van dergelijke arbeidsovereenkomsten telt, maakt Vlaanderen procentueel gezien (ten opzichte van aantal potentiële rechthebbenden) het meest gebruik van deze maatregel (onderstaande tabellen).

Aantal artikel 60-werknemers (eenmalige jaarlijkse telling)

	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	België
1999	1 066	4 633	3 246	8 533
2009	4 646	8 139	7 311	17 654
2019	6 293	9 038	11 373	22 682

Aandeel artikel 60-werknemers in verhouding tot het totaal aantal rechthebbenden

	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	België
1999	3,6 %	6,2 %	4,6 %	4,9 %
2009	9,4 %	13,2 %	9,6 %	9,4 %
2019	10,2 %	13,3 %	10,4 %	9,5 %

Gegevens: POD Maatschappelijke integratie. Berekeningen: OCMW van Schaarbeek, Sociaal observatorium.

van een bijstandsuitkering en kan een beroep doen op de begeleidings- en activeringsmaatregelen voor werkzoekenden.

En dat is geen detail. Het bijzondere van dit soort van werkrelatie is de negatieve perceptie. De tewerkstelling wordt vaak gezien als een vorm van maatschappelijke bijstand eerder dan als een job. Als gevolg hiervan worden mensen die met dergelijke contracten werken, vaak gezien als “mensen die bijstand krijgen” eerder dan als “werknemers”. Met alle gevolgen van dien, qua negatieve connotatie, voor het vooruitzicht op professionele inschakeling en loopbaanontwikkeling. Ongetwijfeld het gevolg van een grijze zone in de wetgeving (Wautelet, 2017; Castaigne, 2020b, 11), maar ook van vooroordelen en een gebrek aan informatie.

Het klopt inderdaad dat er gedurende de tewerkstellingsperiode op basis van artikel 60 ook een begeleidingstraject voorzien is vanwege de dienst voor socio-professionele inschakeling van het betrokken OCMW. Maar ook al bestaat er in eerste instantie deze connotatie van maatschappelijke bijstand, de bijstand moet wel conform het arbeidsrecht gebeuren. Artikel 56 § 3 van de organieke OCMW-wet bepaalt dat de indienstnemeningen op grond van artikel 60 geregeld worden door de wet van 3 juli 1978 op de arbeidsovereenkomsten. Met andere woorden, tot het moment waarop het OCMW een van zijn gebruikers een arbeidsovereenkomst artikel 60 aanbiedt, is het systeem een vorm van maatschappelijke bijstand. Maar vanaf het moment dat diezelfde overeenkomst ondertekend en operationeel wordt, handelt het OCMW in alle opzichten als werkgever en de begunstigde als één van de werknemers. Het klopt evenzeer dat het OCMW de persoon in zijn eigen diensten kan tewerkstellen of ter beschikking kan stellen van een externe “gebruiker”². In beide gevallen

blijft de relatie ongewijzigd: het OCMW is de wettelijke werkgever.

De gebruikte term “werknemer artikel 60” kan misleidend zijn, aangezien hij erop lijkt te wijzen dat werknemers die onder deze regeling werken, een wat afwijkend statuut hebben, wat niet het geval is (Wautelet, 2017). Het idee van de “de werknemer-rechthebbende” heeft verregaande gevolgen, meer bepaald met betrekking tot het vreemdelingenrecht. We komen hier nog op terug.

Het is ook belangrijk om te onthouden dat artikel 60 de OCMW's niet verplicht om iedereen in dienst te nemen die aan de voorwaarden voldoet. Het OCMW moet oordelen of deze vorm van sociaal-professionele inschakeling wenselijk is. Het moet rekening houden met het belang van de betrokkene, maar ook met het eigen belang, met de organisatie en de behoeften van de dienst. Het gaat hier dus met andere woorden om een middelenverbintenis en niet om een resultaatsverbintenis (Mormont en Stangherlin, 2011, 41).

HET SYSTEEM WORDT GEREGIONALISEERD

Sinds 1 juli 2014 zijn beroepsopleiding en het activeringsbeleid gewestelijke bevoegdheden. De effectieve tewerkstelling gebeurt altijd lokaal, daar elk OCMW zijn zaken zelf beheert, maar de activering en de financiering, en ook de wetgeving die eruit voortvloeit, zijn voortaan gewestmaterie.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de regering (de minister van Werk) besloten de OCMW's financieel te ondersteunen, hun praktijken op elkaar af te stemmen en de opleidingscomponent te versterken met de bedoeling vooral “**doorstroming naar duurzaam en kwaliteitsvol werk**” te genereren.

2. In Wallonië gaat het vooral om de gemeente waar het desbetreffende OCMW van afhangt of om een plaatselijke vzw, zonder dat dit evenwel een verplichting is. Er bestaan ook zogenaamde “artikel 61-jobs”, die minder voorkomen, functies in privé- bedrijven, vaak kmo's, coöperatieven of bij de lokale handelaars (Desbonnet, 2011 en 2012).
3. <https://partners.vdab.be/tijdelijkewerkervaring> en www.vdab.be/sites/web/files/doc/partners/tijdelijkewerkervaring/draaiboek-TWE-OCMW-Deel1.pdf.
4. Rechtbank van eerste aanleg Henegouwen (Bergen), vonnis van 11 januari 2017.

Naast de kwalitatieve doelstellingen stelt de regering nu voor het eerst een kwantitatief streefcijfer vast, waarbij elk OCMW wordt aangemoedigd om een tewerkstelling na te streven **“voor minstens 10% van het gemiddelde jaarlijkse aantal rechthebbenden** op maatschappelijke integratie en op maatschappelijke hulp gelijk aan die van het voorgaande jaar”. De formulering “artikel 60” wordt voor eens en altijd vervangen: voortaan zeggen we **“inschakelingsbetrokking”** in de plaats (Caldarini, 2020). Het karakteristieke van de hervorming laat ons toe, met een paar gegevens, de mogelijke link tussen de maatschappelijke bijstand en een stabiele tewerkstelling aan te tonen. Maar eerst staan we stil bij drie fundamentele problemen inzake vreemdelingenrecht: de nationaliteit, gezinshereniging en het verblijfsrecht.

In Wallonië is de *SPW Intérieur et Action sociale* bevoegd voor de gewestelijke regelgeving en het *Office wallon de la formation professionnelle et de l'emploi*, of kortweg *Forem*, voor het activeringsbeleid. De regels die vóór de laatste staatsvorming van kracht waren, blijven hier wel gelden, aangezien geen enkele federale tekst op dit vlak tot op heden is bijgewerkt.

In het Vlaamse gewest daarentegen is sinds 1 januari 2017 een nieuwe activeringsmaatregel, TWE of de *Tijdelijke Werkervaring*, van kracht. Het is een maatregel voor zowel werkzoekenden als uitkeringsgerechtigden die door hun gebrek aan ervaring en beroepskwalificatie niet onmiddellijk aan een job geraken in het economische circuit. Het doel is om deze doelgroepen de kans te geven competenties te ontwikkelen en werkervaring op te doen in een echte werkomgeving, om ze uiteindelijk makkelijker te laten doorstromen naar het economische circuit³.

NATIONALITEIT

Het Wetboek van de Belgische nationaliteit onderscheidt vanaf de leeftijd van 18 jaar hoofdzakelijk drie categorieën van buitenlanders:

1. Personen geboren in België en die er sinds hun geboorte legaal verblijven.
2. Personen die minstens vijf jaar legaal in België verblijven.
3. Personen die minstens tien jaar legaal in België verblijven.

Voor de tweede categorie is een van de voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verkrijgen *“het bewijzen van iemands economische participatie [...] gedurende de voorbije vijf jaar minimaal 468 werkdagen te hebben gewerkt”*. Tot 2017 telde het aantal gewerkte dagen op basis van artikel 60 niet mee voor de nationaliteitsverwerving, alsof dit geen *“echt werk”* was, onder het voorwendsel dat *“OCMW's vrijgesteld zijn van de betaling van werkgeversbijdragen”*.

In januari 2017 verwierp de rechtbank van eerste aanleg van Henegouwen (Bergen) deze restrictieve interpretatie en verklaarde daarmee dat ook **het**

aantal gewerkte dagen in het kader van een artikel 60-overeenkomst moest meetellen voor de nationaliteitsverwerving (Wautelet, 2017).

Met deze gerechtelijke uitspraak zou dit obstakel in principe uit de weg geruimd moeten zijn. **Maar een arbeidsovereenkomst van 468 dagen (d.w.z. 18 maanden) op grond van artikel 60 wordt door de Dienst Vreemdelingenzaken wel als geldig beschouwd, maar ook als onvoldoende.** De verenigingen die hierrond werken, adviseren de betrokkenen derhalve om geen nationaliteitsaanvraag in te dienen met “slechts” 468 werkdagen op de teller, indien ze daar uitsluitend op basis van artikel 60 op staan. Meerdere verhalen van begunstigden en medewerkers SPI die we i.h.k.v. deze analyse gehoord hebben, vertellen ons dat mensen die alleen met een artikel 60-contract hebben gewerkt, in de praktijk twee jaar werk (624 dagen) moeten kunnen aantonen in plaats van normaal gesproken de vereiste 468 dagen.

GEZINSHERENIGING

In België moet een persoon die gezinshereniging wenst aan te vragen, in het algemeen onder meer kunnen aantonen dat hij over *“stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen”* beschikt om te kunnen voorzien in zijn eigen onderhoud en in dat van zijn gezinsleden om niet *“ten laste van de overheid”* te komen. Het inkomen moet ten minste gelijk zijn aan 120% van het leefloon (1555 EUR netto per maand op 1 maart 2020). Het spreekt voor zich dat mensen die sporadisch werken en een beperkt inkomen hebben, deze drempel waarschijnlijk niet halen. Bovendien moet nogmaals gezegd worden dat voor de administratie niet alle inkomsten gelijk zijn.

Naast het klassieke beroepsinkomen, zowel dat uit loondienst als het inkomen uit een zelfstandige activiteit, tellen er ook nog andere inkomsten mee. Inkomsten uit een interimjob die sinds minstens een jaar ononderbroken wordt uitgeoefend of die volgt op een periode van werkloosheid en invaliditeitsuitkeringen (inkomensvervangende tegemoetkoming, integratietegemoetkoming en invaliditeitsuitkering) komen ook in aanmerking, net als werkloosheidsuitkeringen, indien *“de gezinshereniger bewijst dat hij actief naar werk zoekt of dat niet moet doen”*.

Inkomsten die door de Dienst Vreemdelingenzaken niet in aanmerking worden genomen, zijn het leefloon, de maatschappelijke bijstand en vooral, in ons geval, inkomsten uit arbeid voortvloeiende uit een **artikel 60-tewerkstelling**⁵.

In de ogen van de jurisprudentie is deze beperkende interpretatie voor een bepaalde categorie van werkenden onrechtmatig. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft die in 2018 dan ook afgewezen⁶. De Raad heeft in de eerste plaats opgemerkt dat artikel 60 wel degelijk *“un contrat de travail”*, een arbeidsovereenkomst, is. Dit betekent dat de wet op de arbeidsovereenkomsten hierop ook moet toegepast worden, dat er voor deze

5. Andere inkomsten die niet in aanmerking komen zijn de kinderbijslag of eventuele aanvullende kinderbijslag, wachttuitkeringen, overgangsuitkeringen, de verbintenis tot tenlasteneming aangegaan ten voordele van een student (bijlage 32).
6. Arrest nr. 200 882 van 8 maart 2018 in zaak X/VII, <https://bit.ly/2SJu5Gp>. (zie ook: STERKENDRIES, M. Les moyens de substances stables, réguliers et suffisants dans le regroupement familial : la quête du Graal ? ADDE Newsletter, september 2018, nr. 145, pp. 2-5).
7. In Wallonië worden met de hervorming van de tewerkstellingssteun artikel 60-werknemers ook als volwaardige werknemers beschouwd, en wordt om in aanmerking te komen voor andere tewerkstellingssteun, de tewerkstellingsperiode in het kader van dergelijke arbeidsovereenkomst niet gelijkgesteld aan een periode van niet-tewerkstelling (Castaigne, 2020b, 11).
8. Het inschrijvingsbewijs (E-kaart) is een verblijfsvergunning die afgeleverd wordt aan een EU-burger. De F-kaart wordt afgeleverd aan een niet-EU-onderdaan die hier mag verblijven op basis van gezinshereniging met een buitenlandse EU-burger of een Belg. De geldigheidsduur van deze twee verblijfsdocumenten is vijf jaar. Ze zijn hernieuwbaar.

werkenden bij de RSZ aangifte wordt gedaan zoals bij elk ander contract en dat de betrokkene “*le statut de travailleur*”, het werknemersstatuut, verwerft zonder uitzondering⁹.

De **Dienst Vreemdelingenzaken blijft deze werkenden echter uitsluiten van hun recht op gezinshereniging**. Dit lijkt nogal tegenstrijdig wanneer men ziet dat inkomsten uit uitzendarbeid in aanmerking kunnen worden genomen, evenals werkloosheidsuitkeringen, en dat elke artikel 60-overeenkomst normaal gesproken ofwel gevolgd wordt door een ‘gewone’ arbeidsovereenkomst ofwel door een werkloosheidsuitkering. Bovendien lijkt de Dienst Vreemdelingenzaken zichzelf tegen te spreken, aangezien in andere zaken, zoals we hieronder zullen zien, iemand met een artikel 60-contract hier wel beschouwd wordt als werkend.

VERBLIJSRECHT

Tot 2014 heeft de Dienst Vreemdelingenzaken honderden buitenlandse werknemers met een tijdelijk verblijf (met een E- of F-kaart)⁸ die aan de slag waren met een artikel 60-contract, systematisch het bevel gegeven om het grondgebied te verlaten (Caldarini 2016; Caldarini 2017). Deze handelswijze was klaarblijkelijk in strijd met de meeste bepalingen van de Europese richtlijn 2004/38, waarbij artikel 7, zonder uitzondering of afwijking, het verblijfsrecht op het grondgebied van een andere lidstaat garandeert voor werknemers en zelfstandigen, zonder enige andere voorwaarde dan “*werkend*” te zijn (Neven, 2016).

Deze richtlijn is niet alleen van toepassing op EU-burgers, maar ook op onderdanen van derde landen die zich als familielid van een Europees staatsburger hier komen vestigen: bijvoorbeeld een persoon met de Turkse, Algerijnse of Chinese nationaliteit die zich in België vestigt in het kader van een gezinshereniging met zijn partner met de Franse, Spaanse of Griekse nationaliteit. De Dienst Vreemdelingenzaken was van mening dat deze mensen “*bijstand*” kregen en niet “*werkend*” waren, en dat deze socio-professionele inschakelingsjobs niet konden worden gelijkgesteld met een “*volwaardige en effectieve economische activiteit*”. Deze interpretatie werd destijds ook gevolgd door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. In januari 2014 verklaarde Mevrouw De Block, staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Maatschappelijke Integratie, dat “*l’article 60 doit être considéré comme une forme d’extension de services sociaux*” en dat “*selon la jurisprudence européenne, les personnes employées dans le cadre de l’article 60 n’ont pas le statut de travailleur*”⁹. Dit hebben sommige Belgische en Europese verenigingen en vakbonden ertoe aangezet om in tientallen uitwijzingsdossiers formeel klacht in te dienen bij de Europese Commissie. De opvolger van De Block, de heer Francken, moest enkele maanden later toegeven dat de in artikel 60 bedoelde werknemers voor het Europees recht ook “*werknemers*” zijn en “*dus niet verwijderd mogen worden*”¹⁰. Maar aangezien deze ommezwaai nooit

officieel aan de betrokken overheidsdiensten is meegedeeld, weigeren of raden veel OCMW’s nog steeds af om mensen met een tijdelijk verblijf in dienst te nemen, onder het voorwendsel dat dit hun verblijfsrecht in gevaar zou brengen, terwijl het tegendeel juist waar is: **een arbeidsovereenkomst op grond van artikel 60 kan voor een permanent verblijf in België zorgen**. Na een jaar werk verkrijgt een Europese burger die zijn recht op vrij verkeer uitoefent, of het familielid van die burger, ongeacht zijn nationaliteit, immers eenmaal het statuut van “*werkende*” en dus het recht op permanent verblijf, zelfs als hij vervolgens onvrijwillig werkloos zou worden (artikel 7 van de Europese richtlijn 2004/38)¹¹.

EN WAT MET DE TEWERKSTELLING IN DIT ALLES?

Deze minpunten op het vlak van vreemdelingenrecht zijn evenwel niet de reden waarom artikel 60 soms met enige argwaan wordt bekeken. De meest virulente kritiek op het systeem heeft eerder betrekking op de eigen doelstellingen.

Een studie van het *Collectif Solidarité Contre l’Exclusion* (Hanotiaux, 2012, 18), “*basée sur des paroles de syndicalistes*”, besluit enerzijds dat “*censés lutter contre la pauvreté, certains CPAS deviennent parfois des agents de cette pauvreté, en exploitant ce personnel ou en le dirigeant vers des employeurs exploitant une main-d’œuvre au rabais*”. En aan de andere kant “*si la plupart des personnes se retrouvent en fin de parcours au sein d’une autre caisse de la protection sociale, d’autres ont pu être engagées en fin de contrat Article 60*”. (Vrij vertaald: sommige OCMW’s, die verondersteld worden om de armoede te bestrijden, houden deze soms in stand door deze mensen uit te buiten of door ze door te verwijzen naar werkgevers die gebruik maken van goedkope werkkrachten. Terwijl de meeste mensen aan het einde van hun traject in een ander stelsel van de sociale zekerheid terechtkomen, konden anderen aan het einde van hun artikel 60-tewerkstelling aangeworven worden).

Voor *l’Atelier des droits sociaux* zou artikel 60 vooral een vehikel zijn om “*van het ene OCMW-bijstandsfonds naar het andere RVA-sociale zekerheidsfonds te gaan, en een vorm van “onvolledige tewerkstelling” te zijn, waarbij jobs verloren gaan die voorheen werden uitgevoerd door laaggeschoolden wier contract niet beperkt was in de tijd (Gündüz, 2019, 5-6). Kortom, het mechanisme zou slechts een “opstap naar de werkloosheid” zijn. En dit zou natuurlijk een vlek zijn op een samenleving die zo inzet op werkgelegenheid, activering en empowerment (Huens, 2013, 4).*

Sommige gegevens lijken deze opvattingen echter tegen te spreken. Volgens een studie van de *Union des Villes et Communes de Wallonie* (de Waalse Unie van Steden en Gemeenten), waarvoor in de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid de stromen bekeken werden, zou 42% van de al de mensen met een artikel 60-contract op 31 december 1998 een job hebben gevonden in het derde kwartaal van

9. Vrij vertaald: “artikel 60 moet worden beschouwd als een vorm van uitgebreide maatschappelijke dienstverlening” en “volgens de Europese jurisprudentie bezitten mensen die op basis van artikel 60 tewerkgesteld worden, het werknemersstatuut niet”. Commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt van 21 januari 2018.

10. Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Algemene beleidsnota. Asiel en Migratie, 28 november 2014, pp. 27-28.

11. Volgens dit artikel behoudt een EU-burger die onvrijwillig zijn werk verliest “de status van werknemer” en heeft hij daarom “het recht om op het grondgebied van een andere lidstaat te verblijven”, als hij “ten minste één jaar” heeft gewerkt. Dit aspect is weinig bekend, zelfs niet bij mensen die voornamelijk met buitenlanders werken, en wordt in SPI-kringen zelden in aanmerking genomen.

12. https://www.mi-is.be/sites/default/files/statistics/focusnota_1.pdf, p. 4

13. Passage uit de verkregen testimonials.

2001, d.w.z. 33 maanden later (Lemaître, 2004, 4-6). Een andere studie uit 2012 door de POD Maatschappelijke Integratie uitgevoerd bij groepen mensen die binnen een OCMW een activeringstraject hadden afgelegd, toont aan dat vijf op de tien het daaropvolgende jaar werk had gevonden, hoewel slechts twee van hen gedurende de vier kwartalen hadden gewerkt¹².

Als deze cijfers er kortom op lijken te wijzen dat een artikel 60-tewerkstelling meer een opstap naar werk is dan naar werkloosheid, **aan welke voorwaarden moet dan worden voldaan om werkelijk tot deze inschakeling te kunnen komen?**

Een kwaliteitsvolle **maatschappelijke begeleiding** lijkt hier cruciaal. Nu de wet zegt dat deze maatregel ook kan worden aangewend om werkervaring op te doen, moet het traject naar artikel 60, en van dat statuut naar een effectieve integratie op de arbeidsmarkt, vormend en sturend zijn (Huens, 2013). De persoon moet met andere woorden worden begeleid, zodat hij de loopbaan kan kiezen die het beste bij hem past en zijn competenties kan versterken. Het is zaak om de situatie globaal goed in te schatten, en om soms moeilijke keuzes of schijnbaar onlogische keuzes te maken, zoals even stoppen met het zoeken naar “om het even welke job”¹³, om eerst het project te finetunen, een opleiding te volgen, een taal te leren, de gezins- en administratieve situatie op orde te brengen, de Belgische nationaliteit te verwerven of de gelijkschakeling van iemands diploma te verkrijgen. Dingen, kortom, die “tijd vragen”, terwijl de tijd blijkbaar dringt.

In dit verband heeft recent een vergelijkende studie zich toegespitst op het analyseren van hoe de verschillende Brusselse OCMW's zich verhouden tegenover de twee belangrijkste doelstellingen van de gewestelijke hervorming, doelstellingen die ogenschijnlijk tegenstrijdig lijken (Caldarini, 2020):

- een kwalitatieve doelstelling, het creëren van “een doorstroming naar duurzame en kwalitatieve jobs”;
- en een kwantitatieve doelstelling om in elk OCMW “een tewerkstelling na te streven voor minstens 10% van het gemiddelde jaarlijkse aantal rechthebbenden op maatschappelijke integratie en op maatschappelijke hulp gelijk aan die van het voorgaande jaar”.

In deze studie vallen de cijfers op rond het percentage artikel 60-werknemers van wie de tewerkstelling artikel 60 in 2017 tot een einde kwam en die in 2018 werk hebben gevonden (Caldarini, 2020, 14-16). Globaal gezien, **op het niveau van het Gewest, vond 41% van deze werknemers twaalf maanden na het einde van hun tewerkstelling werk. Dit percentage ligt opmerkelijk hoger bij de mensen die aan het einde van hun tewerkstelling door Actiris en het OCMW intensiever begeleid werden.** Kijken we naar de cijfers op gemeentelijk niveau (onderstaande tabel), dan merken we meteen op dat OCMW's die procentueel gezien minder begunstigen

OCMW	% van de werknemers artikel 60 t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden (maandelijkse gemiddelden 2000/2019)	% uitstroom naar werk 12 maanden na het einde van de tewerkstelling artikel 60 (période 2017-2018)
Anderlecht	4,5%	44%
Brussel	6,8%	42%
Elsene	13,0%	32%
Etterbeek	9,9%	38%
Evere	7,5%	45%
Ganshoren	3,1%	32%
Jette	8,9%	42%
Koekelberg	18,4%	41%
Oudergem	7,0%	48%
Schaarbeek	11,0%	36%
Sint-Agatha-Berchem	5,4%	53%
Sint-Gillis	5,2%	41%
Sint-Jans-Molenbeek	8,5%	38%
Sint-Joost-ten-Node	5,2%	42%
Sint-Lambrechts-Woluwe	5,0%	43%
Sint-Pieters-Woluwe	8,7%	43%
Ukkel	6,0%	50%
Vorst	3,1%	50%
Watermaal-Bosvoorde	13,8%	52%

Data: POD Maatschappelijke Integratie voor het aandeel “artikel 60's” en Actiris voor de uitstroom naar werk
Berekening: OCMW van Schaarbeek, Sociaal Observatorium

tewerkstellen via artikel 60, vaak degenen zijn waar daarna meer uitstroom uit de werkloosheid is.

Ongetwijfeld kunnen we dit op meerdere manieren verklaren, maar waarschijnlijk hechten de OCMW's met een lager percentage tewerkgestelde mensen, en een kortere periode van werkloosheid na artikel 60 het meest belang aan de kwaliteit van de ondersteuning en steken ze er het meest energie en tijd in¹⁴.

Deze cijfers lijken te bevestigen wat maatschappelijk werkers elke dag ondervinden: dat een nauwgezette, verantwoordelijke en multidimensionale ondersteuning, die mensen echte autonomie wil geven, vaak een proces van vallen en opstaan is. Een traject dat tijd vraagt, dat evaluaties, stages, immersies, vormingen, heroriëntaties, bijscholingen en pauzes inlast. En dat het bij dergelijke begeleiding relatief moeilijker is om een groter aantal mensen tewerk te

14. Verder onderzoek heeft ook aangetoond dat praktijken nogal sterk kunnen verschillen, niet alleen tussen de verschillende Brusselse OCMW's, maar ook binnen eenzelfde dienst, tussen de verschillende inschakelingsmedewerkers (Degraef en Franssen, 2013, 164-184).

stellen. We worden geconfronteerd met twee parameters die kennelijk moeilijk met elkaar te verzoenen zijn: kwantiteit en kwaliteit. Het is nodig om te zorgen voor meer kwantiteit, dat wil zeggen voor meer mensen aan het werk. In feite gaat het om het beantwoorden van de groeiende vraag van de begunstigden naar werk. Meer kwaliteit betekent daarentegen zorgen dat het aangeboden tewerkstellingstraject meer kans heeft deugdzzaam te zijn, dat wil zeggen duurzaam en gericht op het welzijn van de persoon, maar ook van de samenleving.

NAAR DUURZAME EN KWALITATIEVE JOBS?

De beschikking die uit artikel 60 §7 van de organieke OCMW-wet voortvloeit, is een middel om mensen in de arbeidsmarkt in te schakelen, maar is niet de inschakeling zelf.

De arbeidsmarkt waar men na het doorlopen van deze overgangsfase terecht komt, is niet altijd de arbeidsmarkt waar de meeste werknemers vertrouwd mee zijn¹⁵. Hoewel fundamenteel belangrijk, is dit systeem dus een stap, een brug, een traject, maar nog geen duurzame tewerkstelling. Het haalt de persoon niet uit de bestaansonzekerheid. Niet alleen.

Veel professionelen uit de sector vragen zich dan ook terecht af of we echt kunnen praten over herinschakeling, wanneer de werknemer na een paar maanden terug naar de werkloosheid moet, of erger nog, terug naar het OCMW moet, omdat hij het op de reguliere arbeidsmarkt niet kon volhouden. Begeleiding is dan ook belangrijk, van bij de start, doorheen het traject, tot het einde en ook belangrijk is het waarom er na het inschakelingstraject geen begeleiding meer mogelijk is (Coen, 2010).

Wat verstaan we onder kwalitatief werk?

De OESO (2014) noemt drie dimensies die zowel voor het welzijn op de werkvloer als voor het overheidsbeleid van belang zijn:

- *De verloning.* Hoewel een billijke verloning bepalend is in de bijdrage van tewerkstelling aan de materiële levensstandaard van de werknemers, is de verdeling ervan binnen de actieve beroepsbevolking ook bepalend voor het welzijn van de samenleving als geheel.
- *Economische veiligheid.* Dit omvat zowel het risico om zijn job te verliezen, het risico om langdurig werkloos te blijven, als de duur en dekkingsgraad van het vervangingsinkomen.
- *Welzijn op het werk.* Dat verwijst naar niet-economische aspecten van de kwaliteit van het werk, zoals de aard en

inhoud van het uitgevoerde werk, de autonomie en organisatie van de arbeidstijd, de balans werk/privé, de relaties en andere stressfactoren en gezondheidsrisico's.

We weten heel weinig over hoe kwaliteitsvol en duurzaam de loopbanen van OCMW-begunstigden zijn na hun "artikel 60-ervaring". Kijken we naar de uiteengezette cijfers, dan kunnen we echter aannemen dat er een nauwe band bestaat tussen de kwaliteit en duurzaamheid van deze ervaring en die van latere werkervaringen (tewerkstelling, maar ook opleiding, sociale zekerheid en activeringstrajecten)..

CONCLUSIES

Kan een tewerkstelling "artikel 60" voor iemand van buitenlandse afkomst naar een meer menswaardige en stabiele situatie leiden?

Het is duidelijk dat dit statuut in heel wat situaties de rechten van vreemdelingen aantast. Volgens de gehoorde verhalen wordt werken op basis van artikel 60 niet voor vol aanzien voor de Belgische nationaliteitsverwerving. Hetzelfde voor de gezinshereniging. Zoals de zaken er nu voor staan, geeft een arbeidsovereenkomst op basis van artikel 60 geen aanspraak op die rechten, ook al kan er nu beroep worden aangetekend op basis van de recente jurisprudentie van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Ironisch genoeg leidt een artikel 60-tewerkstelling bij afloop systematisch tot een werkloosheidsuitkering en kan de begunstigde in principe dus dan zijn verzoek om gezinshereniging indienen¹⁶. In laatste instantie zal men aanbrengen dat men dankzij een "artikel 60-tewerkstelling" de arbeidsmarkt kan betreden met het oog op een 'standaard-contract' later, idealiter een vast contract van onbepaalde duur, waardoor men aanspraak kan maken op het recht op gezinshereniging. Voor wat betreft het risico op uitzetting (of de houders van een E- of F-kaart met het bevel om het grondgebied te verlaten), is het meest effectieve om bij de Dienst Vreemdelingenzaken aan te tonen dat men "ten minste één jaar" heeft gewerkt. Hierdoor krijgt men het statuut van "werkend", waardoor het verblijfsrecht automatisch "permanent" wordt. In die zin is een arbeidsovereenkomst op basis van artikel 60 voor heel wat mensen een uitstekende manier om hun situatie in België te stabiliseren en zo hun gezinnen uit de armoede te halen, ook al is deze oplossing bij de meeste diensten SPI niet zo bekend.

Tot slot artikel 60 als opstap naar de werkloosheid of als springplank naar werk. Uit de cijfers die we voorhanden hebben, blijkt dat in heel wat gevallen artikel 60 wel degelijk de juiste weg lijkt naar werk, om iemands vaardigheden en competenties te vergroten, om vertrouwd te raken met de impliciete en expliciete regels van

de arbeidsmarkt, kortom, om uiteindelijk een meer stabiele en beter betaalde job te vinden.

Het feit dat men van de tewerkstelling de kern maakt van de maatschappelijke begeleiding van de OCMW-diensten Socioprofessionele Inschakeling, kan men deze fase ook aangrijpen om de administratieve situatie en de gezinssituatie van de werknemer te stabiliseren. Natuurlijk gaat het om een volwaardige werkervaring waardoor de werknemer beter kan inspelen op de verwachtingen van werkgevers. Artikel 60 is, ondanks zijn beperkte duur, wettelijk, voltijds werk, stabiel qua duur, verloond volgens de wet en geeft recht op sociale zekerheid.

Ongetwijfeld kunnen de betrokken mensen een versnelling hoger schakelen in hun professionele loopbaan. Maar diezelfde cijfers en de ervaring, meer bepaald op het vlak van sociaal-professionele inschakeling, vertellen ons ook dat deze stap vooral afhangt van de kwaliteit van de begeleiding.

In OCMW's waar artikel 60 "machinaal wordt ingezet om mensen aan het werk te zetten", durven we betwijfelen of die aanpak effectief en maatschappelijk zinvol is voor professionele inschakeling. Daarentegen, daar waar vooral ingezet wordt op een kwaliteitsvolle begeleiding, waar men bereid is te luisteren, waar aandacht is voor kwaliteitsvolle diagnoses en waar kwaliteitsvolle oplossingen worden aangereikt, zien we dat men makkelijker naar een duurzame professionele inschakeling gaat.

Dit artikel is de vertaling van een artikel dat oorspronkelijk, in een licht andere versie, verschenen is in: A. Manço et L. Scheurette (dir.), *Inclusion des personnes d'origine étrangère sur le marché de l'emploi. Bilan des politiques en Wallonie*, IRFAM, L'Harmattan

15. Volgens Carpentier (2016, 204) bedraagt de duur van een arbeidsovereenkomst voor mensen die de bijstand verlaten, gemiddeld ongeveer 4,5 maanden, terwijl dat voor de volledige werkende bevolking in België 12 jaar is.

16. Indien hij "bewijst dat hij actief naar werk zoekt of dat niet moet doen".

BIBLIOGRAFIE

- Caldarini C. (2020), *De l'article 60 à l'emploi d'insertion*. Schaarbeek: OCMW van Schaarbeek, Sociaal Observatorium, <https://bit.ly/302FdBN>.
- Caldarini C. (2017), « *Charge déraisonnable* », *Éconosphères*, <http://bit.ly/Econosphère>.
- Caldarini C. (2016), « *Belgique. Citoyenneté européenne : de la liberté de circulation à la liberté d'expulsion* », *Chronique Internationale de l'IREs*, n° 153, p. 3-20, <https://bit.ly/3hGMGfV>.
- Castaigne M. (2020a), *Radioscopie 2020 des politiques d'insertion menées dans les CPAS wallons*, Namen: OCMW-federatie, www.uvcw.be/no_index/files/2241-radioscopie-2020.pdf.
- Carpentier S. (2016), *Lost in Transition ? Essays on the Socio-Economic Trajectories of Social Assistance Beneficiaries in Belgium*, Antwerpen: Universiteit Antwerpen, <https://bit.ly/3byCdQL>.
- Castaigne M. (2020b), *Le point sur l'article 60 § 7*, Namen: OCMW-federatie, www.uvcw.be/no_index/files/2289-bao-isp---note-article-60---maj-200310.pdf.
- Cherenti R. (2015), *Radioscopie des politiques d'insertion socioprofessionnelle dans les CPAS wallons. Analyse 2014*. Namen : UVCW, www.uvcw.be/no_index/files/1810-radioscopie-analyse-generale-2014.pdf.
- Coen J.-M. (2010), *Des emplois durables dans l'insertion ? Ou une économie pour tous ?*, Monceau-sur-Sambre : SAW-B, www.saw-b.be/EP/2010/A1004-Emplois_durables_insertion-SAW-B.pdf.
- Hanotiaux G. (2012), *Regards syndicaux sur les conditions de travail sous « contrat article 60 »*, Brussel : CSCE, www.asbl-csce.be/documents/CSCFE2012_A60.pdf.
- Desbonnet D. (2011), « *Dans le privé, l'article 61 évite tous les abus de l'article 60* », *Ensemble*, n°72, p. 12-17, www.asbl-csce.be/journal/Ensemble72cpas12.
- Desbonnet D. (2012), « *Pourquoi la Région wallonne ne subsidie plus que l'article 61* », *Ensemble*, n°74, p. 34-39, www.asbl-csce.be/journal/Ensemble74cpas34.
- Degraef V. et Franssen A. (2013), *Recherche-Action sur l'accompagnement des personnes dans les CPAS bruxellois*, Brussel: VSGB <https://dial.uclouvain.be/pr/boreal/object/boreal:147215>.
- Gündüz N. (2019), *La remise au travail « article 60 » : Une voie sans issue*, Brussel : Atelier des droits sociaux, www.atelierdroitsociaux.be/node/1343.
- Huens V. (2013), *Article 60 § 7. Derrière le mécanisme administratif : des travailleurs, des réalités et des enjeux*, Monceau-sur-Sambre : SAW-B, https://pdfhall.com/download/article-60a7-derriere-le-mecanisme-administratif-des-saw-b_59f7ed0a1723dd6d15077b63.html.
- Libert V. (2007), *Emplois subventionnés en CPAS : « l'article 60, § 7, LO »*, Brussel: VSGB, www.avcb-vsgb.be/documents/publications/emploi-cpas-article-60.pdf.
- Mormont H. et Stangherlin K. (coord.) (2011), *Aide sociale — Intégration sociale. Le droit en pratique*, Brussel : La Charte.
- Neven J.-F. (2014), « *Citoyens européens, CPAS et expulsions : le mode d'emploi de l'Office de étrangers* », *La Revue nouvelle*, n° 4-5, www.revenouvelle.be/Citoyens-europeens-CPAS-et-expulsions-le-mode-d.
- OCDE (2014), *Des emplois de qualité ? Définition et mesure du concept de qualité de l'emploi*, Paris : OCDE, chapitre 3.
- Wautelet P. (2017), « *Travailler pour devenir belge : à travail égal, accès égal à la nationalité belge ?* ». *Revue@dipr.be*, n° 1, p. 124-132, www.dipr.be/sites/default/files/tijdschriften_pdf/tijdschrift62.pdf.

EUROPAGINA

DE REGR WERKT OOK AAN IMMIGRATIE EN LOKALE INTEGRATIE

De voorbije maanden werd de taskforce migratie en integratie van de REGR opnieuw tot leven gewekt. De taskforce kreeg een dubbele opdracht. Ten eerste moeten de steden en regio's centraal gesteld worden in het nieuwe Europese migratiebeleid. Ten tweede zal de taskforce rond de integratie van migranten sensibiliseringsacties opzetten en kennis en goede praktijken uitwisselen binnen initiatieven als het partnerschap voor inclusie en IncluCities. Acht lidverenigingen maken momenteel deel uit van de taskforce.

Belangenbehartiging rond het nieuwe Europese migratiepact

Het Europees migratiebeleid krijgt momenteel vorm via twee belangrijke documenten. Het nieuwe asiel- en migratiepact, dat de Europese Commissie in september 2020 heeft uitgebracht, heeft betrekking op de migratiestromen, de herplaatsing en de grenscontroles terwijl er in het actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027 (het Action Plan on Integration and Inclusion 2021-2027) wetgevende maatregelen en beleidsmaatregelen staan voor de toekomst. De onderhandelingen werden sinds de vluchtenlingencrisis

van 2015 bemoeilijkt en hebben lang aangesleept. De REGR heeft meegewerkt aan de raadpleging van de EU rond het actieplan. In de laatste versie wordt de nadruk gelegd op de noden van de lokale besturen en de regio's: de integratie van migranten op lange termijn, kennisdeling en samenwerking tussen steden, de capaciteitsontwikkeling bij de lokale besturen en een sterkere coördinatie tussen de verschillende beleidsniveaus. De taskforce heeft beslist te werken aan een nieuwe resolutie die inspeelt op het nieuwe asiel- en migratiepact. Daarin wordt stilgestaan bij de situatie en de noden van de lokale besturen op het vlak van asiel en migratie.

> Céline GRIMBERGHS, Adviseur bij de Federatie van Brusselse OCMW's

DE FEDERATIE VAN BRUSSELSE OCMW'S VEREENVOUDIGT EN VERSTERKT DE TOEGANG TOT DE GEZONDHEIDSZORG VOOR HET OCMW-PUBLIEK

In januari 2020 heeft de Federatie van Brusselse OCMW's de resultaten uiteengezet van een studie over de toegang tot de gezondheidszorg voor mensen die bij het OCMW aankloppen¹. Het onderzoek brengt de bestaande drempels in kaart en reikt pistes aan hoe deze weg te werken. Uit deze studie blijkt duidelijk dat de **19 OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest allemaal een andere medische ondersteuning geven aan hun gebruikers.**

De OCMW-gezondheidskaart geeft kansarme mensen toegang tot de gezondheidszorg en tot geneesmiddelen. De gemeenten verlenen die via hun OCMW. Wie er een wil, moet er één aanvragen bij het OCMW van zijn woonplaats.

De Federatie wil meer overeenstemming rond deze gezondheidskaart zodat alle **inwoners van de 19 Brusselse gemeenten dezelfde toegang hebben tot het gezondheidsstelsel.**

Khalid Zian, de voorzitter van de Federatie en OCMW-voorzitter van de Stad Brussel, heeft aan zijn collega's gevraagd om te gaan voor uniforme werkwijzen. Doel is om hier samen te komen tot een sterker beleid.

Een werkgroep met alle OCMW's van de hoofdstad heeft een ontwerpbesluit opgesteld, bestaande uit drie luiken:

1. Om de continuïteit van de zorg te garanderen, wordt een **voorlopige 30-dagenkaart verleend aan de begunstigde die naar een andere gemeente in het Brussels Gewest verhuist.** Zo krijgt de persoon de tijd om een aanvraag in te dienen in zijn nieuwe gemeente.
2. Iemand met een leefloon² krijgt systematisch een gezondheidskaart. De begunstigde moet er evenwel een aanvragen bij het Centrum.
3. Eenzelfde minimumdekking bij alle OCMW's van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, namelijk de dekking van de kosten van huisarts, tandarts (behalve prothese en orthodontie), kinderarts (indien het kind jonger is dan 12 jaar), gynaecoloog, alsook van alle geneesmiddelen van de lijsten A, B, C en die van lijst D³ met een door de begunstigde te betalen aandeel van maximaal 1,50 EUR per geneesmiddel vermeld op deze lijst.
4. Het directiecomité, het beslissingsorgaan van de Federatie, heeft deze akkoorden goedgekeurd. **Ze zijn op 1 oktober jl. in werking getreden.**

Khalid Zian heeft verklaard dat *"de Brusselse OCMW's met dit akkoord nog meer inzetten op een*

administratief vereenvoudigde toegang tot ons gezondheidsstelsel om zo de sociale ongelijkheid te verminderen".

Zich ervan bewust dat deze maatregelen slechts het begin zijn van een meer algemene uniformisering van de gezondheidspraktijken, komt de werkgroep nog steeds regelmatig bijeen.

"Daar stopt het niet", voegde Khalid Zian eraan toe, *"er zijn nog andere besprekingen aan de gang: die voor een gecoördineerde dringende medische hulp⁴, die om tot één enkel model van gezondheidskaart te komen, de besprekingen over de digitalisering van de hulp voor een betere monitoring van de medische en sociale partners, de besprekingen over een actualisering van de geneesmiddelenlijst type D..."*.

Voorgeschiedenis

Het werk van de OCMW-federatie kadert volledig in wat de gewestregering beoogt. In de gezamenlijke algemene beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 2019-2024 lezen we op pagina 33:

"De Regering beoogt eveneens met de Federatie van OCMW's verder te werken aan de harmonisering van het gezondheidsbeleid bij de Brusselse OCMW's, en dan met name op grond van de resultaten van de studie die tijdens de vorige bestuursperiode is gefinancierd over de toewijzing van de medische kaarten. De Regering zal ervoor instaan dat alle gebruikers van de OCMW's, ongeacht waar zij wonen op het Brussels grondgebied, toegang krijgen tot dezelfde gezondheids- en farmaceutische zorg, ook voor dringende medische hulp".

1. [Onderzoek over de werkwijzen en het beleid van de Brusselse OCMW's op het vlak van gezondheidszorg: naar een harmonisering?](#) Het onderzoek vind je terug op Brulocalis. brussels > publicaties (17.1.2020)

2. Het leefloon is een periodieke financiële bijstand verleend door het OCMW krachtens de [RMI-wet](#). Het equivalent leefloon (De financiële maatschappelijke steun equivalent aan het leefloon) is daarentegen een periodieke financiële steun die het OCMW verleent op basis van art. 60, § 3 van de [organieke wet betreffende de OCMW's](#) wanneer het leefloon niet kan worden toegekend doordat de persoon niet voldoet aan de toekenningsvoorwaarden van het leefloon.

3. Dit zijn geneesmiddelen die niet door het RIZIV worden terugbetaald maar gedragen worden door de Brusselse OCMW's.

4. Dringende Medische Hulp (DMH) is een vorm van maatschappelijke dienstverlening door het OCMW die tot doel heeft de toegang tot medische zorg te garanderen voor mensen zonder verblijfsrecht.

Antwoord bieden op je uitdagingen

als werkgever, dat begint voor ons met het stellen van de juiste vragen

Actiris weet hoeveel werk je elke dag verzet als werkgever. Daarom helpen we je graag om de geknipte premie, opleiding of kandidaat te vinden voor jouw bedrijf of zaak. Maar we willen nog meer doen. De ongekende uitdagingen waar onze economie vandaag mee kampt, vraagt om aangepaste diensten. Laat ons samen bouwen aan de oplossingen van morgen!

Ga naar www.actiris.brussels/ikdeelmijuitdagingen en doe mee aan onze grote enquête voor Brusselse werkgevers.

Jouw uitdagingen, onze oplossingen.

Scan mij

> Fatima HANINE, Marijke DE PAUW, Rachid BATHOUM, voor UNIA*

DE IMPACT VAN COVID-19-MAATREGELEN OP MENSENRECHTEN IN WOONZORGCENTRA: EEN KWALITATIEF ONDERZOEK

De COVID-19-epidemie die België in de lente van 2020 trof, zette het volledige zorgsysteem onder druk. In deze nooit eerder geziene context werden maatregelen genomen om de verspreiding van het virus tegen te gaan en zo de volksgezondheid te beschermen. Lockdownmaatregelen verstoorden sociale praktijken in ons leven: begrafenisrituelen, zorgpraktijken, samen eten, samen activiteiten beoefenen, familie en kennissen bezoeken enz. Ook personeelsleden en bewoners van woonzorgcentra en hun familieleden hadden eronder te lijden. Omdat de maatregelen bij hoogdringendheid werden genomen, verstoorden ze de gebruikelijke evenwichten op alle niveaus. Soms hadden ze ook een nadelig effect op het recht dat ze probeerden te vrijwaren, namelijk het recht op gezondheid en gezondheidszorg¹. Mensen belandden in situaties die fysiek en psychologisch zwaar waren, waardoor interacties werden verstoord, wat nadelig uitpakte voor het welzijn van bewoners van WZC.

Tijdens de eerste lockdown betaalden zij een heel zware tol door COVID-19. WZC werden beschouwd als detentiecentra waar leeftijd geassocieerd werd met kwetsbaarheid, isolement en de dood. Deze nooit (eerder) geziene situatie bleek ook erg pijnlijk voor het begeleidend personeel.

Dit artikel bestaat uit zes delen:

- Methodische aspecten
- De impact van de maatregelen
- De schending van de mensenrechten van de bewoners
- De politieke en maatschappelijke verantwoordelijkheden
- Aanbevelingen
- UNIA pleit voor een internationaal mensenrechtenverdrag voor ouderen

METHODE

Namens wie spreekt UNIA?

Als onafhankelijke openbare instelling bestrijdt Unia discriminatie en bevorderen we gelijkheid. We streven naar een inclusieve en gelijke participatie van iedereen in alle maatschappelijke domeinen. Bovendien waken we over de eerbiediging van mensenrechten in België. In 2018 werd Unia officieel erkend als nationale mensenrechteninstelling met status B. Unia dankt die status aan haar onafhankelijkheid en inzet voor mensenrechten, onder meer

voor het recht op gelijke kansen en non-discriminatie. Binnen die opdrachten zet Unia zich ook in voor de rechten van ouderen in de samenleving.

Unia wil achterhalen in welke mate COVID-19 invloed heeft gehad op de ervaringen van mensen uit de sector, op de transformatie die deze sector ondergaat, en meer structureel op de plaats die in onze samenleving voor ouderen en in het bijzonder voor de bewoners van WZC en RVT's is weggelegd.

Op die manier konden we de tussenkomsten van de mensen uit de sector blijven bekijken vanuit de zorg invalshoek en een ander licht werpen op de aanpak van werknemers van WZC en RVT's tijdens de eerste lockdown.

Wij hebben ervoor gekozen om het complexe thema van ons onderzoek op een multidisciplinaire manier – sociologisch en juridisch – te benaderen. We willen het hokjesdenken tegengaan en complementair werken. Daarom hebben we ervoor gekozen om de juridische dimensie van de mensenrechten van de WZC- en RVT-bewoners sociologisch te benaderen op basis van de individuele en collectieve ervaringen van de WZC- en RVT-werknemers en de knowhow van instellingen en verenigingen.

Het is belangrijk om de feiten en de analytische omkadering van dit fenomeen niet louter juridisch te duiden.

Welke aanpak voor de WZC en RVT's?

We kozen voor een kwalitatieve methode om meer inzicht te krijgen in de ervaringen en praktijken in de woonzorgsector binnen de specifieke context van

* In dit artikel vertolkt de "wij" het standpunt van UNIA en niet dat van Brulocalis of de Federatie van OCMW's.

1. European Union Agency for Fundamental Rights (2021), The coronavirus pandemic and fundamental rights: a year in review, p. 15. Luxemburg: FRA. <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/fundamental-rights-report-2021>

COVID-19. Dit laat toe om een beter beeld te vormen van hoe de deelnemers aan de enquête hun omgeving zien, ervaren, zin geven en hun ervaringen verwoorden.

Deze enquête is gebaseerd op tachtig getuigenissen van werknemers uit de WZC- en RVT-sector. Zij bezorgden ons inzicht in de manier waarop zij de strijd tegen de pandemie en voor de grondrechten van bewoners hadden ervaren. Ze gaven niet alleen hun mening over die rechten, maar beschreven ook vaak in detail hoe zij COVID-19 hadden ervaren (of waargenomen) en welke impact die had op de betrokkenen in de inrichting waar ze werken. Net als bij alle andere allesomvattende benaderingen in de sociale wetenschappen stelden we ons empathisch op ten opzichte van de respondenten, vooral wanneer ze de vraag stelden naar de impact van de maatregelen op de bewoners en hun familie, op zichzelf en op hun collega's. Deze aanpak was cruciaal omdat het pijnlijk was om over de ervaringen met het bestrijden van COVID-19 in WZC te praten en omdat we in de dynamiek van het gesprek niet ongevoelig konden blijven voor de soms intieme, traumatische ervaringen die aan bod kwamen. Wat vertellen ons de gesprekken over de impact van de maatregelen, over de schending van de mensenrechten van de bewoners, over de politieke en maatschappelijke verantwoordelijkheden...?

DE IMPACT VAN DE MAATREGELLEN

In het licht van de COVID-19-noodsituatie werden heel snel maatregelen genomen, vaak zonder te overleggen met de zorgverleners in de WZC of met de bewoners en hun familie. Opvallend was dat niet alle WZC op dezelfde manier werden getroffen en dat ze heel uiteenlopende initiatieven namen om COVID-19 het hoofd te bieden (glazen tussenwanden, aanwezigheid van een zorgverlener die toezag op het naleven van de maatregelen, een grote tafel om fysiek contact tijdens bezoeken te vermijden enz.). Een vaststelling die de deelnemers vooral bij de start van de eerste golf delen, is dat de bewoners niet de zorg kregen die ze moesten krijgen, ondanks alle goede initiatieven en de verwoede pogingen van de zorgverleners om de impact van de maatregelen te beperken. Om COVID-19 een halt toe te roepen, werd het collectieve belang de doelstelling: de bewoner moest in lockdown gaan om zichzelf en anderen te beschermen. In naam van dit principe was het nodig om dragers van het virus op te sporen en ze nog meer te isoleren. Daarom was het noodzakelijk om bezoeken te beperken en te begeleiden, ondanks het sociale en emotionele belang ervan. Het gevaar voor verslechtering van individuele gezondheidssituaties, meer bepaald die van hoogbejaarde bewoners met verschillende ziekten of cognitieve stoornissen, moest koste wat het kost worden geminimaliseerd. De maatregelen leidden tot nog meer isolement en betekenden zowat de 'sociale dood' van de WZC-bewoners. Ondanks de inspanningen van het WZC-personeel tijdens de gezondheidscrisis, zorgde de uniforme toepassing van de lock-

downmaatregelen in het hele land voor heel wat onbegrip bij de zorgverleners. Er blijkt ook achteraf geen onderzoek te zijn gedaan naar de nefaste gevolgen van een volledig isolement (verbod op bezoek en uitjes, geen activiteiten, eten op de kamer enz.), ondanks de vele ethische vragen die dit oproep. Ook de risico's die aan deze maatregelen waren verbonden, werden nooit geanalyseerd. De strikte en uniforme eisen dwongen het personeel en de directies van de WZC om de maatregelen strikt toe te passen om volgens sommigen te vermijden dat ze aansprakelijk werd gesteld. De eisen werden dan ook niet ervaren alsof ze op de verschillende situaties in WZC waren afgestemd.

De maatregelen die bewoners verplichten om in lockdown te gaan, enkel en alleen omdat ze zogenaamd kwetsbaar en oud zijn, leiden ertoe dat ze zelf niet vrij kunnen beslissen over de risico's die ze willen nemen. Hen hiertoe dwingen onder het voorwendsel van hun leeftijdsgebonden kwetsbaarheid, komt neer op het buitenspel zetten van de bewoner als een betrokkene en wordt enkel en alleen beslist op basis van het criterium medische kwetsbaarheid. De zelfstandigheid en de wil van bewoners en hun vermogen om zelf te oordelen, worden aan de kant geschoven door een eenzijdig vastgelegde doelstelling op basis van wettelijke normen. Omdat de normale regel van de individuele verantwoordelijkheid buitenspel is gezet, dwingt dit scenario de werknemers ertoe om hun professionele en persoonlijke ethiek te herzien. Ter illustratie van de ethische kwestie kaartten enkele deelnemers het probleem van sanitaire eisen aan die leidden tot de plotse aanpassing van de regels die een impact hadden op het rouwproces van de naasten van overleden bewoners en in zekere zin ook van de zorgverleners zelf. Het extreem gevoelige karakter van dit onderwerp had moeten leiden tot een heel nauwgezette evaluatie van de relevantie van de maatregelen door de overheid. Na al deze overwegingen moeten de manieren waarop de crisis op federaal, gewestelijk en gemeenschappelijk vlak werd aangepakt en waarop met de WZC, de bewoners en hun familie werd gecommuniceerd, in de toekomst opnieuw worden geëvalueerd.

DE SCHENDING VAN DE MENSENRECHTEN VAN DE BEWONERS

Mensenrechten gelden voor iedereen, ongeacht je ras, geslacht, leeftijd enz. Je vindt ze in internationale mensenrechtenverdragen, maar ook in onze eigen Grondwet, wetten en decreten. Ze zijn juridisch van groot belang: de overheid is verplicht ze toe te passen. Sommige rechten moet de overheid onmiddellijk toepassen, voor andere mag dat progressief gebeuren.² Wanneer mensenrechten in internationale verdragen voldoende duidelijk zijn, kunnen ze ook rechtstreekse werking hebben. Dit betekent concreet dat je ze ook kan afdwingen voor de nationale rechter. Sommige mensenrechten zijn absoluut, zoals het verbod op foltering. Daar mag nooit van afgeweken worden. Maar de meeste mensenrechten

2. Het recht op gezondheid is bijvoorbeeld progressief te verwezenlijken, maar het verbod op discriminatie in de toegang tot gezondheidszorg is onmiddellijk van toepassing. Zie VN-comité voor economische, sociale en culturele rechten, General Comment No. 14 (2000).

zijn relatief: dit betekent dat er in bepaalde gevallen uitzonderingen of beperkingen mogelijk zijn.

Om af te wijken van mensenrechten moeten beperkende maatregelen voldoen aan de voorwaarden van legaliteit, noodzakelijkheid en proportionaliteit:

- Volgens het principe van de legaliteit moet iedereen kunnen weten wat er in de wet staat en kunnen begrijpen voor welke vergissingen, welke fouten ze verantwoordelijk zijn.
- Noodzakelijkheid betekent dat beperkende maatregelen aangepast moeten zijn aan het doel en dat ze noodzakelijk zijn om dat doel te bereiken. Er mogen ook geen andere manieren zijn om hetzelfde doel te bereiken met een maatregel die de mensenrechten minder schendt.
- Tot slot moeten maatregelen ook strikt proportioneel zijn. Met andere woorden, ze mogen geen onevenredige effecten of gevolgen hebben.³

Tijdens onze gesprekken waren heel wat directies het erover eens dat er wel degelijk rechten zijn, maar dat ze moesten afgestemd worden op de gemeenschap, wat niet eenvoudig was omdat er voortdurend een evenwicht tussen bescherming en zelfstandigheid moest worden gezocht. De gezondheidscrisis had verstrekende gevolgen voor de meest fundamentele rechten van de bewoners. Ze voelden zich buiten hun wil om afgezonderd en opgesloten in hun 'eigen thuis', in een inrichting die verondersteld werd een leefomgeving te zijn. Dit alles in het belang van de bescherming van de gemeenschap, ten koste van hun individuele rechten. Alle burgers ondergingen de beproevingen van de lockdown en de vrijheidsbeperkingen, maar de impact was groter voor WZC-bewoners omdat zij heel vaak werden verplicht om op hun kamer of hun afdeling te blijven, waardoor verschillende grondrechten werden ingeperkt.

Recht op waardigheid en autonomie

Waardigheid en autonomie (of zelfbeschikking) zijn belangrijke onderliggende principes van de mensenrechten.⁴ De precieze betekenis ervan hangt af van hoe de rechter het beginsel gebruikt om mensenrechten te toetsen. Het EHRM verwijst bijvoorbeeld vaak naar de vereiste om de waardigheid van personen te respecteren bij een toetsing aan het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling.⁵

Ook de begrippen 'persoonlijke autonomie' en 'zelfbeschikking' zijn belangrijke beginselen voor de interpretatie van andere mensenrechten.⁶ Autonomie gaat over de vrijheid om je eigen keuzes te maken en je leven te leiden op de manier die je zelf kiest.⁷

Beperkingen van grondrechten die ingaan tegen de individuele keuzevrijheid zijn niet snel toelaatbaar.⁸ Naast het beginsel bestaat ook een 'recht op persoonlijke autonomie en ontwikkeling', dat valt binnen artikel 8 EVRM.⁹ Het recht je eigen leven in te richten betekent ook dat je gevaarlijke of schadelijke dingen mag doen.¹⁰

Keuzevrijheid en inspraak tijdens de pandemie

De eerbiediging van de menselijke waardigheid, individuele autonomie en zelfbeschikking zijn ook van toepassing op bewoners van WZC. Zij hebben dus het recht om hun eigen wensen en voorkeuren kenbaar te maken en eigen beslissingen en keuzes te maken over persoonlijke en juridische zaken. Dat kan gaan om hun eigendom, inkomen, financiën, verblijfplaats, gezondheid, medische behandeling of verzorging, en over begrafenisregelingen.¹¹ Dit hangt dan ook nauw samen met inspraak voor ouderen in de voorziening en het recht om erkend te worden voor de wet.¹²

Verbatim

"Het grootste werkpunt is inspraak. Zeker in de eerste weken, maar nu nog. Normaal zijn er bewonersraden en familieraden, maar die vielen weg. Met de familie was het makkelijker communiceren (Facebook, e-mail, telefonisch), maar meer dan 150 bewoners bereiken, daar zijn we niet in geslaagd."
(Directie WZC)

"Het is niet evident om het welzijn van de bewoners tijdens een crisis te garanderen (...). Restricties beperken de individuele keuzes (...). De directies willen het aantal besmette personen verminderen." (Directie WZC)

Het recht op autonomie en zelfbeschikking en de verplichting om bewoners -en familieraden te organiseren¹³ bleef onverminderd gelden. In veel WZC kwam de werking van de bewoners -en familieraden tot stilstand bij de uitbraak van de pandemie. In de overheidsrichtlijnen werd aanvankelijk geen aandacht besteed aan de nood om de inspraak te blijven garanderen.¹⁴ De overheidsrichtlijnen werden ook voornamelijk toegepast zonder inspraak van de bewoners. Bewoners hadden zelf dus geen keuze om al dan niet beschermd te worden. Het 'recht op risico' werd hen afgenomen, hoewel het voor sommige bewoners belangrijker is om sociaal contact te hebben dan de veiligheid te garanderen.

- Unia, COVID-19: een test voor de mensenrechten, 2020.
- Zie o.a. artikel 1 UVRM; artikel 1 EU Handvest van de Grondrechten. Zie ook College voor de Rechten van de Mens (2016), De cliënt centraal: De betekenis van mensenrechten voor ouderen in verpleeghuizen, p. 37.
- McCrudden, 'Human Dignity and Judicial Interpretation of Human Rights', European Journal of International Law Vol. 19 no. 4, 2008, p. 683.
- EHRM, Pretty t. Verenigd Koninkrijk, 29 april 2002, No. 2346/02, § 65. Waardigheid en autonomie zijn ook deel van de 'grondbeginselen' van het VRPH. Die vormen een belangrijke leidraad bij de interpretatie van alle rechten in het verdrag.
- Artikel 3 VRPH; EHRM, Pretty t. Verenigd Koninkrijk, 2002, No. 2346/02, § 62.
- College voor de Rechten van de Mens (2016), De cliënt centraal: De betekenis van mensenrechten voor ouderen in verpleeghuizen, p. 39.
- EHRM, Pretty t. Verenigd Koninkrijk, 2002, No. 2346/02.
- EHRM 10 juni 2010, Jehovah's Witnesses of Moscow t. Rusland, nr. 302/02, § 135.
- Raad van Europa, Aanbeveling van het Comité van Ministers aan de lidstaten met betrekking tot de bevordering van de rechten van ouderen, CM/Rec(2014)2, 19 februari 2014; Raad van Europa, Aanbeveling CM/Rec(2014)2 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake de bevordering van de mensenrechten van ouderen, Memorie van Toelichting.
- Artikel 6 UVRM, artikel 16 Bupoverdrag, artikel 12 VRPH.
- Het oprichten van een bewoners -en familieraad is opgenomen in de erkenningsvoorwaarden voor WZC. Zie art. 41 § 1 Vlaams Woonzorgbesluit van 28 juni 2019; art. 24 § 1 Waals Decreet van 30 april 2009 betreffende de opvang en de huisvesting van bejaarde personen; art. 10 Besluit van 3 december 2009 van het Besluit van het Verenigd College tot vaststelling van de erkenningsnormen waaraan de voorzieningen voor opvang of huisvesting van bejaarde personen moeten voldoen.
- Daar kwam in Vlaanderen verandering in met de kaderrichtlijn van 3 september 2020, die benadrukt dat een bezoekregeling maximaal participatief tot stand moet komen met bewoners, hun familie en de medewerkers.

Recht op leven en recht op gezondheid

Iedereen heeft het recht op leven. De overheid moet dat recht beschermen door de nodige maatregelen te nemen. In de zorg betekent dit bijvoorbeeld ervoor zorgen dat ziekenhuizen het leven van hun patiënten beschermen. Wanneer een zorgvoorziening niet de nodige zorg verleent, kan dit een schending uitmaken van het recht op leven van de patiënt.¹⁵ Het houdt ook in dat er een doeltreffend en onafhankelijk rechtssysteem moet zijn, zodat de doodsoorzaak van patiënten kan worden vastgesteld en de verantwoordelijken ter verantwoording kunnen worden geroepen.¹⁶

Nauw verbonden met het recht op leven is het recht op gezondheid: iedereen heeft het recht op het hoogst bereikbare niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid. De overheid moet het nodige doen om epidemieën en andere ziekten te voorkomen, te behandelen en te beheersen. Ze moet er ook voor zorgen dat iedereen medische verzorging en medische hulp krijgt in geval van ziekte.¹⁷ Bovendien moeten gezondheidsvoorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn, zonder leeftijdsdiscriminatie.¹⁸

Recht op vrijheid

Iedereen heeft het recht op vrijheid en veiligheid.¹⁹ Niemand mag zomaar je vrijheid wegnemen of beperken.²⁰ Zoals hierboven uitgelegd, moeten beperkingen uiteraard voorzien zijn in de wet, noodzakelijk en proportioneel zijn. Ze mogen bovendien niet discriminerend zijn.²¹ Bij maatregelen om de verspreiding van besmettelijke ziekten te bestrijden is vooral van belang:

- Of de verspreiding van de ziekte gevaarlijk is voor de volksgezondheid of de openbare veiligheid, en;
- Of de vrijheidsbeneming van de besmette persoon het *laatste redmiddel* is om de verspreiding van de ziekte te voorkomen, omdat minder strenge maatregelen zijn overwogen en ontoereikend zijn gebleken om het algemeen belang te beschermen.

Wanneer niet (of niet meer) aan die criteria wordt voldaan, zijn vrijheidsbeperkingen in strijd met de mensenrechten.²²

Een beperking van je vrijheid wordt trouwens ruim geïnterpreteerd: er is ook sprake van wanneer je tegen je wil in een voorziening wordt geplaatst (gedwongen opname) of als je daar niet zomaar weg kan zonder toestemming.²³ De wet voorziet een specifieke uitzondering voor personen met een mentale beperking. Dan is bijvoorbeeld een gedwongen opname mogelijk om die persoon tegen zichzelf te beschermen of wanneer hij/zij een bedreiging vormt voor anderen.²⁴

Belangrijk hierbij: een handicap alleen rechtvaardigt nooit het wegnemen of beperken van je vrijheid.²⁵

Verbatim

"Mensen missen wel hun uitstapjes, maar dat geldt voor iedereen. Zolang een bewoner daar niet nog meer slachtoffer van moet zijn, dan is dat niet abnormaal. Maar wij beslissen nog altijd zelf of we iemand zien, waarom moet dat anders zijn voor bewoners van WZC? Wat met alle 80-90-plussers die thuis of in een assistentiewoning zijn? Die mogen doen wat ze willen." (Directie van een WZC)

"Soms werden dementerende bewoners met symptomen op de kamer gehouden met de deur halfgesloten." (Directeur MR/S)

Er werd in de media veel aandacht besteed aan het bezoekverbod, maar bewoners zelf mochten de voorziening evenmin verlaten. De overheid vroeg in haar richtlijnen aan de WZC om hierop verregaande beperkingen toe te passen in de periodes dat het aantal besmettingen hoog lag. De WZC moesten twee ogenschijnlijk tegengestelde principes verzoenen: de individuele vrijheid en de veiligheid van de groep. Ze moesten hierbij naargelang het geval eerst rekening houden met de situatie van de persoon en trachten een antwoord te bieden dat afgestemd was op zijn eventuele kwetsbaarheid. Tijdens de eerste golf konden de aanvankelijke beslissingen die deze vrijheid aan banden legden, worden verklaard door de onuitgegeven situatie en door de extreme toepassing van het verzorgsbeingsel. Het effectieve aantal sterfgevallen bij ouderen in WZC waarschuwde ons voor de excessen van de veiligheidsmaatregelen ten nadele van de ouderen. In de praktijk blijkt uit heel wat gesprekken dat deze restricties de fundamentele rechten hebben geschonden.

Bewoners van de meeste WZC moesten ook op hun kamer blijven, zonder activiteiten en gezamenlijke maaltijden. Die regel werd ten stelligste aangeraden aan directies tijdens de eerste golf. Die kamerisolatie was bijzonder confronterend en verwarrend voor bewoners met dementie. Zij konden die maatregelen moeilijk vatten.

Uit de gesprekken bleek dat sommige WZC te ver gingen in de vrijheidsbeperkende maatregelen, uit angst voor het virus en het nauwgezet willen opvolgen van de overheidsrichtlijnen. Aan de vereisten van proportionaliteit en legaliteit werd niet in alle gevallen voldaan.

DE POLITIEKE EN MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEDEN

Bij de overheid

De overheid legde de verantwoordelijkheid voor de toepassing van de beperkende maatregelen vooral bij de WZC zelf. Er werden niet-bindende richtlijnen

15. EHRM, Centre for legal resources on behalf of Valentin Câmpeanu t. Roemenië, 17 juli 2014, nr. 47848/08, § 134-143.
16. EHRM, *Calvelli en Ciglio t. Italië*, 17 januari 2002, No. 32967/96, § 49. Zie ook de zaak *Dodov* over een vrouw met dementie die uit het WZC verdween. Het Hof vond een schending omwille van het gebrekkige politie-onderzoek naar haar verdwijning en overlijden. EHRM, *Dodov t. Bulgarije*, 17 januari 2008, nr. 59548/00.
17. Artikel 12 CESCR. Zie ook art. 25 VRPH; art. 35 EU-Handvest van de Grondrechten; art. 11 Herzien Europees Sociaal Handvest; art. 23 Belgische Grondwet.
18. CESCR Comité, General Comment No. 14 (2000), § 12. Zie ook Unia, 'Versoepel coronamaatregelen zonder te discrimineren op basis van leeftijd', 20 mei 2020.
19. Zie o.a. artikel 5 EVRM, artikel 12 Bupo-verdrag, artikel 12 Belgische Grondwet.
20. Art. 5, §1, e) EVRM; art. 12 § 3 Bupo-verdrag.
21. VN Comité voor de rechten van de mens, General Comment No. 27 (1999); ECHR, *Simons t. België*, 28 augustus 2012, No. 71407/10, § 32.
22. EHRM, *Ehorn t. Zweden*, 25 januari 2005, nr. 56529/00, § 44.
23. EHRM, *Stanev t. Bulgarije*, 17 januari 2012, § 128.
24. Artikel 2 wet inzake de bescherming van de persoon van de geesteszieke; EHRM, *Plesó t. Hongarije*, 2 oktober 2012, nr. 41242/08.
25. Artikel 14 VRPH.

uitgevaardigd waarbij WZC werden gevraagd zelf een proportionaliteitsafweging te doen.

De ernst van de situatie, de angst en gebrek aan middelen en personeel leidde echter tot te strikte maatregelen en bijgevolg schendingen van de rechten van de bewoners. Er werd in de richtlijnen bovendien te weinig aandacht besteed aan de mensenrechten van bewoners en de verplichtingen die voortvloeien uit de bestaande regelgeving die van toepassing is op de ouderenzorg. Die bleven nochtans onverwijld gelden gedurende de pandemie.

In haar communicatie had de overheid duidelijker moeten stellen dat COVID-19-maatregelen niet zomaar afbreuk mogen doen aan die rechten en plichten. Ze had ook effectief en efficiënt moeten toezien op de toepassing van de richtlijnen en de afweging van de proportionaliteit van de maatregelen in de praktijk.

Deze crisis heeft nog andere grote structurele struikelblokken aan het licht gebracht waarmee WZC al langer kampen: onderfinanciering, gebrekkige coördinatie tussen de gezondheidssector en de langdurige zorgsector, onvoldoende erkenning voor zorgverleners enz. Men moet dringend durven nadenken over structurele aspecten om het WZC-model zelf een nieuwe invulling te geven op basis van de beste vernieuwingen en experimenten om een dienstverlening te kunnen aanbieden die focust op de behoeften van bewoners en zorgverleners. De WZC moeten gesterkt worden in hun inspanningen om in deze instellingen een leefomgeving te creëren die zo dicht mogelijk aanleunt bij de vroegere leefwereld van de bewoners. Een verblijfplek die voortbouwt op drie complementaire kwaliteiten die elkaar beïnvloeden: de levenskwaliteit van de bewoners, de kwaliteit van de zorgverlening en de kwaliteit van de diensten. Ook het bestuur en de financiering van de WZC zijn toe aan een nieuwe invulling om aan die nieuwe eisen tegemoet te komen.

Deze crisis heeft ook het belang van 'care' aangetoond en de plaats die 'care' moet krijgen bij het nemen van overheidsmaatregelen. 'Care' is een ethiek die 'zorgen voor', 'oog hebben voor', 'aandacht besteden aan' en 'zich bekommeren om' betekent. Het is absoluut noodzakelijk om dit idee te integreren en na te denken over vooruitziende beleidsmaatregelen om te komen tot rechtvaardige en duurzame praktijken, regels en volksgezondheidsnormen, die WZC-bewoners toelaten om een menswaardig leven te leiden waarbij rekening wordt gehouden met hun mensenrechten.²⁶

IN DE MAATSCHAPPIJ

Stereotypes rond ouderen

De rechten van ouderen in het algemeen en bewoners van WZC in het bijzonder, worden mee beïnvloed door diverse maatschappelijke en politieke factoren die ruimer zijn dan de ouderenzorg en die

de nodige aandacht verdienen. Zo zijn 'ageism' en leeftijdsdiscriminatie belangrijke onderliggende oorzaken voor de schending van de rechten van ouderen.

Bij COVID-19 hebben de vrijheidsbeperkingen, waarbij de bewoner niet zelfstandig mocht beslissen, meerdere vormen aangenomen. Men heeft de bewoner daarbij niet gevraagd of hij ermee instemde of niet en dus werden zijn rechten genegeerd. De opgelegde inperkingen stellen de singulariteit van de bewoners in vraag, zorgen voor een breuk met de principes van zelfbeschikking en controle over het eigen leven en betekenen ongewild de intrede van 'ageism' in de publieke besluitvorming.

De bewoners in de WZC en RVT: burgers die niet gehoord worden

Tijdens onze gesprekken met deelnemers vielen de termen participatie en zelfstandigheid wel vaker. Ze verwijzen naar de vrije wil van personen en gaan ervan uit dat met deze twee begrippen rekening moet worden gehouden om zo goed mogelijk in te spelen op de behoeften van WZC-bewoners. Dit veronderstelt dat mensen zelf keuzes kunnen maken en vrij kunnen handelen.

Elke inperking van de mensenrechten van WZC-bewoners moet in ieder geval voldoen aan de principes van wettigheid, noodzakelijkheid en proportionaliteit. De bewoners en hun familie werd nooit om hun instemming met alle genomen maatregelen gevraagd. De verplichting om op de kamer te blijven werd hen opgelegd zonder hun toestemming en soms zelfs met bedwingingsmaatregelen. De verzoening van veiligheid, gezondheid met bewegingsvrijheid vraagt om een betere afstemming en evenwicht tussen het streven naar veiligheid en de mogelijkheid voor ouderen om risico's te nemen. De bewegingsvrijheid is een grondbeginsel. De beperking ervan moet geval per geval worden onderzocht, waarbij het nemen van risico's mogelijk moet blijven. Algemeen is het relationele en menselijke aspect belangrijker dan het teruggrijpen naar strikt technische middelen om de waardigheid van de persoon te eerbiedigen.

AANBEVELINGEN

Specifiek voor de WZC/RVT's

De specifieke aanbevelingen voor WZC gaan meestal over de plaats van bewoners in de instellingen, de begeleiding van hun levensproject en van hun verzorging, de werking van de instelling en de daadwerkelijke toepassing van de rechten van bewoners. Dit vraagt voldoende investeringen en acties op verschillende vlakken en niveaus: het is een én-én-verhaal.

Het is belangrijk om WZC-bewoners meer te laten participeren om hun waardigheid en zelfstandigheid te waarborgen en te handhaven. Instellingen moeten

26. Zie ook Molinier P., Laugier S., Paperman P. (2009), 'Qu'est-ce que le care ? Soutien des autres, sensibilité, responsabilité', Petite Bibliothèque Payot, p.37.

een hoge levenskwaliteit en welzijn garanderen door rekening te houden met alle behoeften van bewoners tijdens hun levensproject. Het personeel moet goed opgeleid zijn om voor ouderen te zorgen en moet de nodige ondersteuning krijgen om hoogwaardige zorgen te verlenen. Het is ook belangrijk om het personeel te wijzen op de rechten van ouderen. Er is nood aan nieuwe profielen en er moet rekening worden gehouden met de zwaarte van het werk. De werkomstandigheden van zorgverleners moeten worden verbeterd door hen psychologische bijstand te verlenen en een betere basisopleiding of bijscholing. Tot slot is het essentieel om de rol van de zorginspectie te versterken om de mensenrechten in WZC te beschermen. Er moeten ook doeltreffende klachtenprocedures komen en er moet preventief toezicht worden uitgeoefend.

- **WZC-bewoners zelfstandiger maken en meer laten participeren**
- **Meer ondersteuning voor zorgverleners, ook tijdens hun opleiding**
- **WZC tot echte 'leefomgevingen' maken**
- **Meer controle en toezicht op mensenrechten**
- **Efficiënte interne behandeling van klachten**

Algemene aanbevelingen

Ageism zit nog steeds diepgeworteld in onze samenleving en dat manifesteert zich (soms onbewust) in het beleid en onze dagelijkse interacties met ouderen.²⁷ Het is dan ook van essentieel belang om actief de vooroordelen tegenover ouderen aan te pakken en discriminatie te bestrijden. Verder moet gewerkt worden aan de zichtbaarheid en participatie van ouderen in het beleid. Tijdens de pandemie werd terecht meermaals bekritiseerd dat hun stem niet of onvoldoende werd gehoord. Tot slot vraagt inclusie van ouderen en bescherming van hun rechten ook een evaluatie en herziening van het juridische landschap. Institutionele praktijken focussen meestal op zekerheid en gaan vaak ten koste van de rechten en vrijheden van patiënten of bewoners. Daarom moet ervoor gezorgd worden dat het kader de mensenrechten voldoende beschermt.

- **Ageism en leeftijdsdiscriminatie bestrijden**
- **Rekening houden met de rechten van ouderen bij het uitstippelen van beleid**
- **Juridisch kader versterken**

Het pleidooi van UNIA

Unia pleit voor een internationaal mensenrechtenverdrag voor ouderen

Verschillende onderzoeksrapporten toonden een tiental jaar geleden aan dat het internationaal mensenrechtenkader tekortschiet voor ouderen. Daarom richtte de VN in 2014 een werkgroep op die zich buigt over de inhoud van een mensenrechtenverdrag voor ouderen. Het doel van een

nieuw verdrag is om scherp te stellen hoe de mensenrechten van toepassing zijn op ouderen.

Zie ook

De problematiek wordt ook elders dan bij de Verenigde Naties aangepakt. Zo heeft de stuurgroep voor de mensenrechten (de Steering Committee for Human Rights of CDDH) van de Raad van Europa op 19 februari 2014 de Recommendation CM/Rec(2014)2 of the Committee of Ministers to member States on the promotion of human rights of older persons aangenomen. Met deze aanbeveling wil men de overheid en het maatschappelijk middenveld sensibiliseren rond de rechten en fundamentele vrijheden van oudere mensen. Het document voorziet dat de tenuitvoerlegging op het nationale niveau vijf jaar na de aanneming wordt geëvalueerd door het Comité van Ministers. De CDDH heeft daarvoor bij de lidstaten informatie verzameld en die informatie geanalyseerd. Doel is onder meer om de goede praktijken in de bijlage van de Aanbeveling bij te werken.

Meer info op de site van de Raad van Europa: <https://www.coe.int> > CDDH > Human Rights Protection and Development

Wat is de meerwaarde van een VN-verdrag?

Juridisch is het verdrag van belang omdat het bindend is. Het legt verplichtingen op aan elk land dat het verdrag tekent en ratificeert. Sommige rechten uit het verdrag hebben directe werking en kan je dan ook rechtstreeks afdwingen voor de rechtbank. Verder is de overheid verplicht te rapporteren aan de VN over de toepassing van het verdrag.

Een VN-verdrag zou gepaard met de oprichting van een VN-Comité voor de rechten van ouderen dat individuele klachten kan ontvangen over schendingen van het verdrag. Bovendien vraagt een VN-verdrag de oprichting van een nationaal onafhankelijk

27. Voor een uitgebreide analyse, zie WHO (2021), Global Report on Ageism.

mechanisme om de uitvoering van het Verdrag te bevorderen, te beschermen en op te volgen. Dit mechanisme rapporteert over de toepassing van het verdrag in België aan het VN-Comité, dat op zijn beurt de overheid hierover ondervraagt en aanbevelingen formuleert.

Een VN-verdrag heeft ook een belangrijke maatschappelijke meerwaarde. Het vergroot de zichtbaarheid van de rechten van ouderen. Het kan gebruikt worden als tool om zowel het grote publiek als politieke en professionele

actoren te sensibiliseren en 'ageism' te bestrijden.

> Nuttige links

- VN, politieke nota van de secretarissen-generaal (1 mei) "The Impact of COVID-19 on older persons". Te vinden op https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief_on_covid-19_and_older_persons_1_may_2020.pdf

- [VN, Gezamenlijke verklaring van 140 VN-lidstaten](#)

> Meer info

Het volledige rapport "[De impact van COVID-19-maatregelen op mensenrechten in woonzorgcentra: een kwalitatief onderzoek](#)" zou op het moment van verschijnen van dit nummer online moeten staan op de website van Unia.

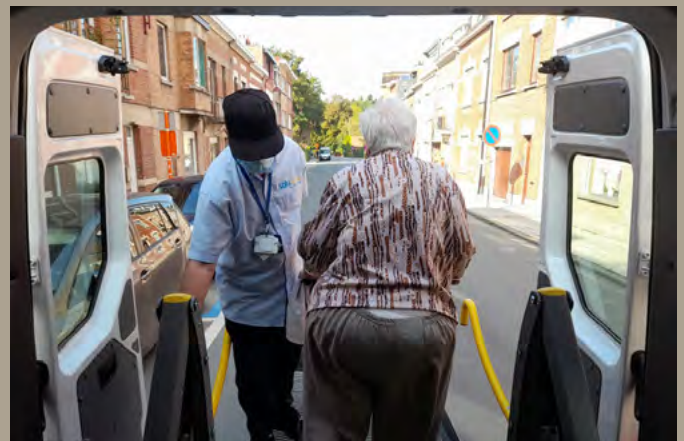
EEN 100% ELEKTRISCHE SHUTTLE BIJ HET OCMW VAN BERCHEM

Sinds september beschikt het OCMW van Sint-Agatha-Berchem over een gloednieuwe 100% elektrische Bernavette naast de bestaande klassieke shuttles. Dit is een unieke innovatie voor het OCMW, dat, na zich uitgerust te hebben met elektrische fietsen voor zijn maaltijdeliveringen, besliste om over te schakelen op een elektrisch voertuig in samenwerking met het bedrijf Solumob.

De e-Bernavette is de 100% elektrische versie van de huidige Bernavette.

De Bernavette is een vervoersdienst voor personen met beperkte mobiliteit en bejaarden in Sint-Agatha-Berchem. De minibus pikt pendelaars op van thuis naar de halte van hun keuze tussen verschillende strategische plaatsen in de gemeente (winkels, administratie, Valida, ...).

EEN VERNIEUWEND CONCEPT

Na een project voor de levering van maaltijden per elektrische fiets, lanceert het OCMW het gebruik van de elektrische shuttle in samenwerking met SOLUTION MOBILITE scrl (Solumob), een Brussels bedrijf uit de sociale economie dat al meer dan 10 jaar gespecialiseerd is in het vervoer van personen met beperkte mobiliteit.

Voorzitter Jean-François Culot legt uit: "Met het oog op de huidige klimaatproblematiek is het essentieel dat dit type voertuig, dat dagelijks in de gemeente rijdt, 100% elektrisch kan zijn. Maar ik mag niet vergeten de primaire rol van de Bernavette te benadrukken: het sociale isolement bestrijden door mensen met beperkte mobiliteit in staat te stellen zich op aangepaste wijze door de gemeente te verplaatsen. Het is voor het eerst dat een OCMW van een 100% elektrische shuttle gebruik maakt. Martin De Drée, secretaris-generaal, voegt hieraan toe: «Dit is een dubbel voordeel, want het zorgt voor een CO₂-besparing van meer dan 2 ton per jaar, maar het is ook volledig stil, wat niet te verwaarlozen is in termen van geluidsoverlast».

> Charlotte MALI, Adviseur bij Brulocalis voor Internationale samenwerking

HET GEMEENTELIJKE INTERNATIONALE SAMENWERKINGSPROGRAMMA IN DE STARTBLOKKEN!

Eind juli werd samen met de UVCW een nieuw vijfjarig intergemeentelijk samenwerkingsprogramma (GIS) (2022-2026) ingediend bij de DGD, de administratie voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Dit ondersteuningsprogramma voor de verschillende partnergemeenten in Benin, Burkina Faso, Marokko, Senegal en de DRC ligt in het verlengde van de jarenlange ondersteuning met geld van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Het programma bouwt voort op de partnerschappen tussen Belgische en Afrikaanse gemeenten en op de uitwisseling van expertise en goede praktijken. Afhankelijk van het land verschilt het thema van de ondersteuning. De partnerschappen in Benin en Burkina Faso worden aangestuurd door de UVCW, die in Marokko en Senegal door Brulocalis, terwijl het Congolese programma samen aangestuurd wordt. Het is nu te hopen dat de minister en haar administratie vinden dat het voorgestelde programma van Brulocalis en de UVCW de ambities waarmaken, het verdict valt eind dit jaar...

EEN MOEILIJKE PROGRAMMERING DOOR CORONA

Om zo'n programma op te maken moet je vaak groepsgesprekken en brainstormsessies kunnen organiseren. Die gebeurden vroeger altijd fysiek in de partnerlanden. Het grootste probleem voor de verenigingen en gemeenten was dan ook om voor de uitwerking van het programma een aangepaste manier van samenwerken te vinden aan de gezondheidssituatie waarbij de partners, zowel die in het Noorden als die in het Zuiden, ten volle konden meewerken. Hun aandeel is de sleutel om tot een relevant en gedragen voorstel door de verschillende belanghebbenden te komen.

Terugvallend op het recente afstandswerken tussen Noord en Zuid, dat mogelijk werd door technologieën als Teams of Zoom, organiseerden de verenigingen van april tot juni verschillende platformbijeenkomsten met de partners uit alle landen. Er vonden per land opeenvolgende thematische bijeenkomsten plaats. Daarbij werd de rode draad gevolgd die bij projectdefiniëring gehanteerd wordt: het vastleggen van de Strengths (sterktes), Weaknesses (zwaktes), Opportunities (kansen) en Threats (bedreigingen) (SWOT), de analyse van de belanghebbenden en risico's, het vastleggen van het specifieke kernprobleem, het formuleren van de specifieke veranderingstheorieën voor het land en het thema, en ten slotte - last but not least - het opstellen

van een projectschema en de daaruit voortvloeiende indicatoren.

Voorafgaand aan deze groepsvergaderingen werd bij de verschillende partners via bevestigingen of bilaterale gesprekken informatie ingewonnen. Bij elke stap gingen de verenigingen over tot verzamelen en organiseren. Zo is men tot een gemeenschappelijke sokkel gekomen voor het nieuwe programma. De voorstellen werden vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de hele groep. We vermelden dat de Senegalese partnergemeenten gedurende drie dagen een fysieke workshop hebben kunnen organiseren over het opstellen van het projectschema en de indicatoren, een stap die online enorm veel tijd in beslag neemt. De gezondheidssituatie in Senegal liet het immers toe.

We vonden het herhaaldelijk jammer dat deze zo belangrijke oefening voor de komende 5 jaar niet fysiek kon plaatsvinden. Maar alle stakeholders zijn gemotiveerd en betrokken gebleven. We mogen in deze omstandigheden trots zijn op de kwaliteit van het groepswerk en de besprekingen.

De maand juli stond in het teken van de redactie en de vormgeving. De verenigingen hebben alle gezamenlijk goedgekeurde informatie verwerkt in de door de DGD gevraagde vorm. Het voorstel werd uiteindelijk online ingediend.

EEN AMBITIEUS PROJECT IN HET VERLENGDE VAN HET VORIGE

Brulocalis en haar leden vragen bijna 7 miljoen euro voor de 21 gemeentelijke samenwerkingsverbanden actief in Marokko, de DRC en Senegal. De meeste bilaterale partnerschappen borduren, mits een aantal nieuwigheden, voort op de vorige fase. Hetzelfde voor de thematieken. In Marokko blijven we rond maatschappelijke actie werken, in de DRC rond burgerlijke stand en in Senegal rond lokale economische ontwikkeling.

In Marokko wil het programma de tien partnergemeenten versterken in hun capaciteit om een duurzaam lokaal sociale actiebeleid uit te werken voor de bevolking, en in het bijzonder voor meer kwetsbare doelgroepen, zoals vrouwen, mensen met een handicap, migranten en jongeren en om dat beleid uit te voeren en te evalueren. Burgerparticipatie is de kern van het programma en garandeert een relevant en inclusief sociale actiebeleid. Doelgroepgerichte innovatieve projecten worden ondersteund. De werkzaamheden en coördinatie tussen de gemeente en de lokale verenigingen, die voor de gemeente en haar ontwikkeling belangrijk zijn, worden voortgezet. Evenzo zal bijzondere aandacht worden besteed aan de duurzaamheid van de uitgevoerde acties en wordt gezocht naar endogene of externe financiering, hetzij rechtstreeks voor de gemeenten, hetzij ter ondersteuning van de verenigingen. Het is de

laatste keer dat de thematiek sociale actie ondersteund zal worden. De resultaten die tot nu toe al bereikt werden en de acties voor de komende 5 jaar zullen voldoende zijn om het thema daarna te kunnen loslaten. Aan de partnerschappen wordt daarom gevraagd om de komende jaren na te denken over een nieuw thema voor ondersteuning. Het GIS-programma in Marokko betreft 10 partnerschappen waarbij 9 Brusselse gemeenten en 1 Waalse gemeente betrokken zijn:

Oudergem	Aït Zineb
Etterbeek	Aït Baha
Evere	Oued Essafa
Jette	Belfaa
Koekelberg	Aït Youssef Ou Ali
Terhulpen	Gourrama
St.-Jans-Molenbeek	Mokrisset
St.-Gillis	Berkane
Sint-Joost-ten-Node	Tanger
Schaarbeek	Al Hoceima

In de DRC blijven we rond burgerlijke stand werken met daarbij de kwestie van de buurtwerking inherent aan een gemeentelijke werking. Het programma ondersteunt Congolese steden en gemeenten zodat zij hun basisdienstverlening in hun gemeente en in de wijken duurzaam kunnen versterken, met name voor vrouwen, jongeren en kwetsbare mensen. Een van de acties wil met lokale spelers, burgers of het maatschappelijk middenveld een regeling uitwerken voor een gezamenlijk uitgebouwde en beheerde gemeentelijke buurtwerking. Het programma

werkt ook voort aan een modernere en beter beheerste Burgerlijke Stand en Bevolking door de Congolese gemeenten. Een van de activiteiten wil zorgen voor betere werkomstandigheden en meer welzijn op het werk, maar ook voor een beter algemeen burgeronthaal. Het GIS-programma in de DRC betreft 15 partnerschappen waarbij 7 Brusselse gemeenten (zie hieronder) en 8 Waalse gemeenten betrokken zijn. We merken ook nog op dat Brulocalis en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, via het staatssecretariaat van ontwikkelingssamenwerking, op zoek zijn naar synergieën op het vlak van de digitalisering van de overheidsdiensten Burgerlijke Stand en Bevolking in de provincie Kinshasa. Deze provincie is inderdaad een voraanstaande partner van het Brussels gewest.

Brussel-Stad	Kimbanseke
Elsene	Kalamu
St.-Gillis	Kinshasa
Ukkel	Kintambo
Watermaal-Bosvoorde	Limete
St.-Lambrechts-Woluwe	Bandalungwa
St.-Pieters-Woluwe	Goma, Béni et Butembo

In Senegal blijft het programma de lokale economische ontwikkeling ondersteunen. Bijzondere aandacht gaat naar de toegankelijkheid van de nieuwste gemeentediensten voor vrouwen, jongeren en kwetsbare mensen. Het programma wil sterkere Senegalese lokale besturen, zodat zij plaatselijk de economische ontwikkeling zo goed mogelijk kunnen ondersteunen, meer bepaald via hun Bureau de Développement Local of hun bureau voor lokale ontwikkeling. Via een duurzame lokale economische ontwikkeling biedt de gemeente

de meest kwetsbaren kansen om hun vaardigheden of projecten in te zetten. Daartoe worden nieuwe middelen en diensten versterkt, waaronder het Fonds Communal de Développement Local (een gemeentelijke ontwikkelingsfonds; kredieten), dat toegankelijk zal zijn voor kleine bedrijven en burgers voor duurzame economische projecten. Met de nieuwe versterkte tools en diensten zullen de gemeenten het lokaal volledig in handen kunnen nemen. Versterking wil ook zeggen meer gedigitaliseerde diensten. Verschillende acties moeten zorgen voor meer gemeentelijke inkomsten (sensibilisering tot fiscale burgerzin, publiek-private partnerschappen, enz.). Het GIS-programma in Senegal betreft 4 partnerschappen waarbij 3 Brusselse gemeenten en 1 Waalse gemeente betrokken zijn.

Anderlecht	Marsassoum vs Sédhiou
St.-Agatha-Berchem	Grand Dakar
Hastière	Léona
St.-Jans-Molenbeek	Mbour

Het programmavoorstel is nu in handen van de DGD en de minister van Ontwikkelingssamenwerking en wordt eind november behandeld. We krijgen de beoordeling en eventuele extra vragen begin december. Het definitieve besluit wordt begin 2022 meegedeeld en het ministerieel besluit, waarin de subsidie officieel goedgekeurd wordt, zou in april 2022 moeten verschijnen. Fingers crossed!

> Maxime BANSE, adviseur bij Brulocalis

DE PANDEMIEWET IS IN WERKING GETREDEN – GEVOLGEN VOOR DE BRUSSELSE LOKALE BESTUREN

Bijna een maand na de goedkeuring door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd de wet betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie (hierna de "pandemiewet") op 14 augustus gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Deze nieuwe wet machtigt de regering of de minister van Binnenlandse Zaken om maatregelen van bestuurlijke politie te nemen wanneer een epidemische noodsituatie wordt afgekondigd. Voorts nemen de gouverneurs (in Brussel is dat de minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)¹ en de burgemeesters strengere maatregelen wanneer de lokale omstandigheden het vereisen, overeenkomstig de instructies van de minister van Binnenlandse Zaken.

Dit artikel werpt een blik op de bevoegdheden van bestuurlijke politie van de Brusselse lokale besturen in de strijd tegen een pandemie onder auspiciën van deze wet.

1. WAT VOORAFGING – SAMENHANG IN EEN COMPLEXE BEVOEGDHEIDSVERDELING

Sinds het begin van de gezondheids crisis in België hebben verschillende overheden maatregelen van bestuurlijke politie moeten nemen. In Brussel gaat het om de minister van Binnenlandse Zaken, de gouverneur (minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en de burgemeesters.

Hoe de bevoegdheden van de verschillende overheden zich onderling tot elkaar verhouden is wegens de specifieke institutionele architectuur van België en Brussel² en de vele ingeroepen rechtsgrondbelangen waarop de maatregelen berusten en die met elkaar verweven zijn, een complexe juridische zaak³. Sommigen hebben trouwens voor de rechtbank de geldigheid van deze rechtsgronden aangevochten. Met wisselend⁴ succes⁵.

De "pandemiewet" wil met een aantal regels een einde maken aan deze rechtsonzekerheid. Deze regels geven de overheid de mogelijkheid om bij een epidemische noodsituatie maatregelen van bestuurlijke politie te nemen⁶. Dat kader kan toegepast worden bij de coronapandemie, indien dat nog nodig zou zijn, maar ook bij eventuele latere epidemieën.

2. DE PANDEMIEWET – EEN BIJZONDERE POLITIE VOOR EPIDEMISCHE CRISISSITUATIES

De bestuurlijke politie verwijst naar de bevoegdheden die bij of krachtens een wet aan bestuurlijke overheden zijn toegekend waarmee ze de rechten en vrijheden van de mensen kunnen inperken met het oog op de handhaving van de openbare orde⁷.

1. Omwille van de leesbaarheid gebruiken we overal "gouverneur".
2. Zie hierover P. Minsie, en Q. Peiffer, "Réflexions sur les règles de répartition des compétences lors de la crise du coronavirus Covid19", in Parsa, S., en Uyttendaele, M. (dir.), *La pandémie de Covid-19 face au droit*, Limal, Anthémis, 2020 en M. Banse, *De bestuurlijke politie tegen het coronavirus in Brussel – uiteindelijk, wie doet wat?*, Nieuwsbrief, april-juni 2021, Bruxelles
3. Wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming, BS 16 januari 1964 (Inforumnr. 22688); de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid, BS 31 juli 2007 (Inforumnr. 221447); de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, BS 5 augustus 1992 (Inforumnr. 184952); Provinciewet, BS 27 november 1891 en de Nieuwe gemeentewet (verder NGW).
4. Zie o.m. de noten in D. Tatti, "Des '(a) normalités' en temps de COVID-19 : quelles mutations en matière pénale ? Réflexions critiques à propos des normes fédérales et régionales bruxelloises", Rev. dr. pén., 2021/7, p. 761-789. Zie ook Civ. fr. Bruxelles (réf.), 31 maart 2021, 2021/14/C.
5. In de memorie van toelichting van de "pandemiewet" leest men trouwens onmiddellijk dat de Raad van State meermalen heeft geoordeeld dat deze rechtsgrondbelangen adequaat waren voor de verschillende maatregelen die tijdens de crisis werden genomen; zie Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, memorie van toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p. 4.
6. Over de toegevoegde waarde van een opheffing van de rechtsonzekerheid, zie de hoorzitting van dhr. Verdussen over de "pandemiewet" in het Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, Parl. St., Kamer, Doc. 55-1897/1, p. 134.
7. A. Delblond, *Droit administratif*, Brussel, Larcier, 2009, pp. 235-276.
8. A-L. Durvieux, "4. - La police administrative", in *Principes de droit administratif - Tome 1 - L'action publique*, Brussel, Larcier, 2018, p. 160.
9. Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, memorie van toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p. 11.

- Met de pandemiewet kan de regering een **epidemische noodsituatie** afkondigen waarna de regering maatregelen van sanitaire politie kan nemen;
- De burgemeesters kunnen **op hun grondgebied strengere maatregelen** nemen na overleg met de bevoegde overheden. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het beperken van samenscholingen of van de toegang tot inrichtingen, het verplichten van telewerk of het opleggen van sanitaire maatregelen;
- De burgemeester moet zijn besluiten en verordeningen voortaan **enkel steunen op de "pandemiewet"** en niet meer op de NGW of de wetten betreffende de civiele veiligheid en de civiele bescherming;
- Deze maatregelen moeten niet noodzakelijk door de gemeenteraad worden bekrachtigd; ze zijn maximaal 3 maanden geldig, verlengbaar; en ze mogen niet het voorwerp zijn van GAS-boetes.

Er bestaat een onderscheid tussen de algemene bestuurlijke politie en de bijzondere bestuurlijke politie. De algemene bestuurlijke politie handhaaft de materiële openbare orde in zijn geheel door de openbare rust, veiligheid en gezondheid te handhaven. De bijzondere bestuurlijke politie daarentegen probeert een specifiek probleem op te lossen dat ofwel vreemd is aan de materiële openbare orde, ofwel slechts betrekking heeft op één of meerdere materies van die openbare orde⁹.

Met de “pandemiewet” vindt een **nieuwe bijzondere bestuurlijke politie** ingang, omdat de wet zich uitsluitend richt op de handhaving van de volksgezondheid⁹.

Wanneer de regering een epidemische noodsituatie uitroept, kan de algemene¹⁰ of bijzondere¹¹ bestuurlijke politie, die de overheden eerder hebben aangewend, **in principe niet langer worden toegepast** voor de handhaving of bescherming van de openbare orde¹². Overeenkomstig de theorie van de concurrentie tussen de politie moet een voldoende volledige, nauwkeurige en gedetailleerde bijzondere bestuurlijke politie, zoals vastgelegd in de “pandemiewet”¹³, derhalve als enige rechtsgrondslag dienen voor het nemen van passende politiematregelen¹⁴.

Het is evenwel vaste rechtspraak dat de algemene politie door de bijzondere politie enkel kan worden uitgesloten op het raakvlak van deze twee polities en dat een algemene politiematregel derhalve gerechtvaardigd is indien de bijzondere politie niet volstaat om de ordeverstoring te voorkomen¹⁵.

Volgens de memorie van toelichting *“volgt hieruit dat de goedkeuring van dit ontwerp derhalve niet zal belemmeren dat er eventueel maatregelen van algemene of bijzondere bestuurlijke politie worden genomen in het kader van de bestaande wetgeving als die vereist zouden zijn, met dien verstande dat deze maatregelen betrekking moeten hebben op verstoringen van de algemene openbare orde of verstoringen die geen verband houden met de epidemische noodsituatie”*¹⁶. Men moet dus geval per geval bekijken wat de aard is van de verstoring en een beroep doen op de passende rechtsgrondslag naargelang het type maatregel dat moet worden aangenomen. Om deze onderlinge afstemming te vergemakkelijken, lijst de “pandemiewet” een reeks van maatregelen op waarbinnen de besluiten van de bevoegde overheden genomen moeten worden: indien de handeling waaraan gedacht wordt ter voorkoming of oplossing van de verstoring niet precies in deze lijst staat, moet de overheid terugvallen op haar algemene of bijzondere politiebevoegdheden door een beroep te doen op de ad-hoc rechtsgrondslagen.

3. DE GROTE LIJNEN VAN DE “PANDEMIEWET”

Afkondiging van de “epidemische noodsituatie”

De “pandemiewet” treedt in werking wanneer de regering bij Koninklijk besluit een “epidemische noodsituatie” afkondigt, d.w.z. elke gebeurtenis die een ernstige bedreiging veroorzaakt of kan veroorzaken ten gevolge van de aanwezigheid van een infectieus agens bij de mens die aan de voorziene voorwaarden voldoet¹⁷. Deze afkondiging is beperkt tot de strikt noodzakelijke periode en heeft een maximale geldigheidsduur van drie maanden die steeds verlengd kan worden. Elke afkondiging moet ook binnen de 15 dagen door de wetgever¹⁸ worden bekrachtigd op basis van verslagen die door de regering¹⁹ bezorgd worden. Vervolgens activeert de minister van Binnenlandse Zaken de federale fase van het crisisbeheer, als dat nog niet zou gebeurd zijn, en neemt hij de beleidscoördinatie van de noodsituatie op zich²⁰.

Maatregelen om de verstoring van de gezondheid te beperken

Enmaal de epidemische noodsituatie is afgekondigd, kan de regering bestuurlijke politiematregelen nemen teneinde de gevolgen van de epidemische noodsituatie voor de volksgezondheid te voorkomen of te beperken²¹. Deze maatregelen worden genomen in overleg met de betrokken partijen: de organen voor de crisisbeheersing, deskundigen, deelstaatregeringen, enz.²² Behalve bij dreigend gevaar²³ is het niet langer aan de minister van Binnenlandse Zaken om deze maatregelen via ministeriële besluiten vast te stellen, zoals sinds maart 2020 het geval is.

Wanneer de lokale omstandigheden zulks vereisen, moeten gouverneurs en burgemeesters, elk op hun eigen grondgebied, strengere maatregelen nemen dan die welke door de Koning of, in voorkomend geval, de minister van Binnenlandse Zaken worden genomen²⁴.

Wanneer de regering of de Kamer vaststelt dat niet langer aan de voorwaarden van de “epidemische noodsituatie” is voldaan, kan de bekrachtigingswet worden ingetrokken. In dit geval verliezen alle maatregelen die op deze basis worden genomen, hun werking.

De verschillende vastgestelde politiematregelen moeten noodzakelijk, geschikt en in verhouding staan tot het doel dat nagestreefd wordt²⁵ en ze hebben een geldigheidsduur van maximaal drie maanden die telkens verlengd kan worden.

Soorten maatregelen

De politiematregelen die in het kader van een epidemische noodsituatie kunnen worden genomen, worden limitatief opgeleijd²⁶. Ze worden op een relatief abstracte manier beschreven. Zo krijgen de bevoegde bestuurlijke politiediensten de nodige bewegingsvrijheid. Elke epidemie heeft zijn specifieke kenmerken²⁷.

10. Te weten de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, BS 5 augustus 1992 (Inforumnr. 184952), de Provinciewet, BS 27 november 1891 en de Nieuwe gemeentewet.
11. Hoewel de memorie van toelichting suggereert dat de wetten van 31 december op de civiele bescherming en van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid een bijzondere bestuurlijke politie betreffen, verdient het vraagstuk toch enige verdieping. Zie o.m. het advies van de Raad van State nr. 68.936/AV van 7 april 2021 over het voorontwerp van wet betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, nr. 53 ev.
12. Artikels 12 en 13 van de “pandemiewet” voegen in de wetten van 31 december 1963 op de civiele bescherming en van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid uitdrukkelijk in dat hun bepalingen betreffende de bestuurlijke politie niet van toepassing zijn op epidemische noodsituaties.
13. De vraag kan evenwel rijzen of aan deze voorwaarden inderdaad wordt voldaan met de oplijsting van maatregelen die door de Koning, de minister van Binnenlandse Zaken of de lokale overheden kunnen worden aangenomen in toepassing van de “pandemiewet” (zie art. 5 van de wet en infra). Kan een maatregel met betrekking tot “het bepalen van nadere regels of voorwaarden voor samenscholingen [of verplaatsingen], de beperking daarvan of het verbod daarop” bijvoorbeeld worden beschouwd als een bepaling die voldoende volledig, nauwkeurig en gedetailleerd is? Zie hierover de hoorzitting van J. Sautois in het Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, Parl. St., Kamer, Doc. 55-1897/1, p. 122.
14. Cass., 24 april 1939, Pas., 1939, p. 199; P. Goffaux, “C” in *Dictionnaire de droit administratif*, 2e uitgave, Brussel, Bruylant, 2015, p. 164 ev. en Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, memorie van toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p. 11.
15. J. Dembour, *Les pouvoirs de police administrative générale des autorités locales*, Brussel, Bruylant, 1956, p. 9.
16. Zie Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, memorie van toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p. 11.
17. Art. 2, 3e van de “pandemiewet”.
18. Art. 3, §1 en §2 van de “pandemiewet”.
19. Art. 9 en 10 van de “pandemiewet”.
20. Art. 3, §4 van de “pandemiewet”.
21. Art. 4, §1 van de “pandemiewet”.
22. Art. 4, §1 en §2 van de “pandemiewet”.
23. Art. 4, §1, 3^e lid van de “pandemiewet”.
24. Art. 4, §2 van de “pandemiewet” en punt 4 van deze tekst “bewegingsvrijheid van de lokale overheden”.
25. Art. 4, §3 van de “pandemiewet”.
26. Art. 5 van de “pandemiewet”.
27. Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie, artikelsgewijze toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p.23.
28. Art. 5, §3 van de “pandemiewet”.

Zo kan de regering of de minister van Binnenlandse Zaken de volgende maatregelen nemen en ze indien nodig combineren:

- De toegang tot, het verlaten van of de verplaatsingen binnen het nationale grondgebied beperken;
- De toegang tot inrichtingen of handelszaken beperken of ze sluiten;
- Onder bepaalde voorwaarden de verkoop van bepaalde niet-essentiële goederen of het verrichten van bepaalde niet-essentiële diensten beperken of verbieden;
- Publieke of private samenscholingen beperken of verbieden;
- Het telewerk verplichten;
- Gezondheidsmaatregelen opleggen;
- Personen en zaken opvorderen²⁸.

De maatregelen die de gouverneurs en burgemeesters op hun grondgebied kunnen nemen, worden ook limitatief opgesteld en zijn, op enkele uitzonderingen na²⁹, dezelfde als die waarover de federale overheid beschikt³⁰.

Sancties en toezicht

Inbreuken op de maatregelen die door de regering, de minister van Binnenlandse Zaken, de gouverneur of de burgemeester worden genomen, kunnen bestaan uit een geldboete, een gevangenisstraf, een werkstraf, een autonome probatiestr af of een straf onder elektronisch toezicht³¹. Deze gedifferentieerde sancties stelt de rechter in staat om de straf aan te passen aan de omstandigheden bij een inbreuk (de epidemische situatie op het moment dat de inbreuk wordt gepleegd, verzachtende omstandigheden³², enz.). Straffen worden in principe uitgesproken door de politierechtbank³³.

De ingevoerde sanctieregeling is dus aanzienlijk eenvoudiger dan de eerdere situatie³⁴. Het College van procureurs-generaal kan, zoals sinds het begin van de crisis het geval is, via richtlijnen een meer precies strafrechtelijk beleid uittekenen.

De operationele politiediensten stellen de inbreuken vast. Andere inspectiediensten kunnen ook toezien op de naleving van specifieke wetgeving³⁵.

4. BEWEGINGSVRIJHEID VAN DE LOKALE OVERHEDEN

De coronacrisis heeft aangetoond dat het belangrijk is om de lokale besturen enige bewegingsvrijheid te geven om strengere maatregelen te nemen om de opmars van de epidemie op het grondgebied te beperken. Op basis van de opgedane ervaring – nog onbestaande bij het begin van de crisis³⁶ – besliste de wetgever de burgemeesters en gouverneurs heel wat bestuurlijke politiebevoegdheden te geven.

Vergelijking tussen de regeling via het MB van 28 oktober 2020 en de “pandemiewet”.

In vergelijking met het Ministerieel Besluit van 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken³⁷ (hierna: het MB van 28 oktober 2020) omschrijft de “pandemiewet” naar onze mening duidelijker de verschillende situaties waarin de burgemeesters en gouverneurs aanvullende maatregelen van bestuurlijke politie zullen moeten nemen.

Artikel 27 van het MB van 28 oktober 2020

In het MB van 28 oktober 2020 werd enerzijds bepaald dat de lokale overheden de **mogelijkheid** hadden om bijkomende preventieve maatregelen te nemen, in overleg met de bevoegde overheden van

29. Het enige opmerkelijke verschil is eigenlijk “het bepalen van nadere regels of voorwaarden met het oog op de beperking van het binnenkomen of verlaten van het Belgisch grondgebied, met inbegrip van de mogelijkheden tot weigering van binnenkomst overeenkomstig artikel 14 van de Schengengrenscod e of artikel 43 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen”, wat enkel de regering of de minister van Binnenlandse Zaken kunnen regelen (art. 5, §1, a). De burgemeester en de gouverneur kunnen slechts opvorderen indien een Koninklijk besluit hen daartoe machtigt. De wet bepaalt ook uitdrukkelijk dat burgemeesters en gouverneurs een lijst van essentiële goederen en diensten mogen opstellen enkel wanneer de federale overheid dergelijke lijst nog niet heeft opgesteld (art. 5, §2, g).

30. Art. 5, §2 van de “pandemiewet”.

31. Art. 6, §1 van de “pandemiewet”.

32. Art. 6, §4 van de “pandemiewet”.

33. Art. 6, §3 van de “pandemiewet”.

Onderstrepen we dat “in geval van samenhang met wanbedrijven buiten het toepassingsgebied van dit ontwerp van wet, kan het geheel aan misdrijven toch door de correctionele rechtbank worden behandeld, tenzij deze worden gecontraventionaliseerd”. Wetsontwerp van 27 april 2021 betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood situatie, artikelsgewijze toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p.27.

34. We verwijzen de lezer naar de verschillende omzendbrieven van het College van procureurs-generaal met betrekking tot “de gerechtelijke handhaving van de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het COVID-19-coronavirus te beperken”. Vóór de inwerkingtreding van de “pandemiewet” kon de strafrechtelijke aanpak in Brussel voor inbreuken op de coronamaatregelen als volgt worden samengevat: in geval van niet-naleving van de federale maatregelen die vastgelegd zijn in het ministerieel besluit van 28 oktober 2020 en latere wijzigingen, waren de straffen bedoeld in artikel 187 van de Wet op de civiele veiligheid van 15 mei 2007 van toepassing (d.w.z. gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd euro, of één van die straffen alleen), waarbij de politierechtbanken bevoegd waren; in geval van niet-naleving van de maatregelen die vastgelegd zijn in het besluit van de minister-president van 26 oktober 2020, waren de straffen van artikel 1 van de wet van 6 maart 1818 van toepassing (te weten een gevangenisstraf van acht dagen tot veertien dagen en een geldboete van zesentwintig tot tweehonderd euro, of één van die straffen alleen), waarbij de correctionele rechtbank bevoegd was; in geval van niet-naleving van de maatregelen van een gemeentelijk politiebepsluit of -verordening, werden de straffen bedoeld in artikel 187 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid toegepast (d.w.z. gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en een geldboete van zesentwintig tot vijfhonderd euro, of één van die straffen alleen), de correctionele rechtbanken waren bevoegd.

35. Art. 8 van de “pandemiewet”

36. De bevoegde minister van Binnenlandse Zaken tijdens de eerste golf was van mening dat de gemeenten niet het recht hadden om maatregelen van bestuurlijke politie op te leggen om de verspreiding van het virus te bestrijden (zie het ministerieel schrijven inzake het beheer van de federale fase en de opvolging van de federale maatregelen van 15 mei 2020 – nr. inforum 336285). De omzendbrief was gericht aan de gouverneurs en bevatte in bijlage een juridische analyse van de mogelijkheden om de besluiten van de burgemeesters die in het kader van de crisis zijn aangenomen, op te schorten of te vernietigen.

37. MB, 28 oktober 2020. We vertellen er nog eens bij dat dit MB sinds zijn inwerkingtreding op het moment dat we dit schrijven 21 keer gewijzigd is geweest.

de gefedereerde entiteiten (en in overleg met de gouverneur voor de burgemeester). De minister van Binnenlandse Zaken geeft de instructies over de coördinatie (art. 27, §1, 2^e lid)³⁸.

Anderzijds voorzag het MB van 28 oktober 2020 in de **verplichting** van de burgemeester en de gouverneur om bijkomende reactieve maatregelen te nemen wanneer zij door het gezondheidsorganisme van de betrokken gefedereerde entiteit worden ingelicht over een plaatselijke toename van de epidemie op hun grondgebied of wanneer ze dit vaststellen (art. 27, §1, lid 3). De burgemeester moest dan de gouverneur en de bevoegde overheden van de deelstaten informeren, eventueel een overleg opstarten overeenkomstig het KB van 22 mei 2019³⁹, en zich onderwerpen aan de instructies van de minister van Binnenlandse Zaken over de coördinatie.

Samenvattend kon de burgemeester de federale maatregelen aanvullen met **preventieve** politiemat-

regelen, voor zover ze intrinsiek geen verband hielden met de gezondheids crisis of met een medische noodzaak; en hij moest aanvullende **reactieve** politie-maatregelen nemen wanneer vastgesteld werd dat er op zijn grondgebied een nieuwe golf van besmetting was of dat er mogelijk één zou volgen⁴⁰. Het is duidelijk dat het onderscheid tussen de twee situaties in de praktijk nogal moeilijk te maken is.

Artikel 4, §2 van de pandemiewet

“Wanneer de lokale omstandigheden het vereisen, nemen de gouverneurs en burgemeesters, elk voor het eigen grondgebied, maatregelen die strenger zijn ten opzichte van de maatregelen bedoeld in paragraaf 1, overeenkomstig de eventuele instructies van de minister. Daartoe overleggen ze met de bevoegde federale en deelstatelijke overheden in functie van de beoogde maatregel. Indien de hoogdringendheid geen overleg voorafgaand aan het nemen van de maatregel toelaat, informeert de betrokken burgemeester of de gouverneur deze bevoegde overheden zo snel mogelijk van de genomen maatregel. In elk geval worden de maatregelen beoogd door de burgemeester vastgesteld na overleg met de gouverneur, en worden deze beoogd door de gouverneur vastgesteld na overleg met de minister”.

Zowel de burgemeesters als de gouverneurs zijn voortaan **verplicht** om strengere maatregelen te nemen wanneer de lokale epidemische situatie het vereist. In de geest van de noodplanning en de federale fase voor de crisisbeheersing mogen deze maatregelen niet soepeler zijn dan de federale maatregelen.

38. Dixit de minister van Binnenlandse Zaken: *“Indien er nog geen medische of sanitaire noodzaak of dreiging is om striktere maatregelen te nemen dan de federaal opgelegde maatregelen, kan de burgemeester preventieve maatregelen nemen nadat hij overleg heeft gepleegd met de bevoegde provinciegouverneur en de gewestelijke gezondheidsdienst”.* (Ministerieel schrijven van 24 juli 2020 inzake het beheer van de federale fase en de uitvoering van de lokale maatregelen, p.1 – Inforumnr. 338038). We merken op dat er niets gezegd wordt over een overleg met de betrokken federale instanties (FOD Volksgezondheid, enz.), noch dat de procedure voorzien in de wetgeving betreffende de noodplanning in het Koninklijk besluit van 22 mei 2019 opgevolgd moet worden. Bovendien wordt gewoonlijk aangenomen dat als aan de voorwaarden voor een tussenkomst van de burgemeester op grond van zijn bevoegdheid van algemene bestuurlijke politie van bestuur is voldaan, hij niet alleen de bevoegdheid heeft om in te grijpen, maar daartoe ook verplicht is. Deze verplichting kan zijn aansprakelijkheid inhouden. Tot slot is het verbazend dat dit prerogatief enkel voor de burgemeester geldt, terwijl het artikel het heeft over de “lokale overheden”, wat in principe ook naar de gouverneurs verwijst.

39. Koninklijk besluit van 22 mei 2019 betreffende de noodplanning en het beheer van noodsituaties op het gemeentelijk en provinciaal niveau en betreffende de rol van de burgemeesters en de provinciegouverneurs in geval van crisisgebeurtenissen en -situaties die een coördinatie of een beheer op nationaal niveau vereisen, BS 27 juni 2019.

40. Voor meer info verwijzen we de lezer naar het ministerieel schrijven van 24 juli 2020 inzake het beheer van de federale fase en de uitvoering van de lokale maatregelen – Inforumnr. 338038.

De overlegprocedure is duidelijker: er moet in principe overleg zijn met alle belanghebbenden voordat lokaal zo'n strengere maatregel wordt aangenomen⁴¹.

We vertellen er ook nog bij dat, anders dan wat in het Ministerieel besluit van 28 oktober 2020 staat, de burgemeesters niet langer uitdrukkelijk verplicht zijn om in te staan voor de mondelinge en visuele communicatie van de specifieke maatregelen op het gemeentelijk grondgebied.

Maatregelen die burgemeesters kunnen aannemen

De bestuurlijke politiebevoegdheden waarover de burgemeesters krachtens de "pandemiewet" beschikken, geven ze de mogelijkheid om individuele of regelgevende maatregelen te nemen.

Politiebesluiten - individuele maatregelen

Krachtens artikel 133 NGW wordt de burgemeester belast met de uitvoering van de wetten, de decreten, de ordonnanties, de verordeningen en de besluiten.

In tegenstelling tot het MB van 28 oktober 2020 staat in de "pandemiewet" niet uitdrukkelijk vermeld dat de burgemeesters verplicht zijn om de federale maatregelen ter beperking van de verspreiding van een epidemie uit te voeren. Men kan er evenwel donder op zeggen dat de maatregelen van bestuurlijke politie die de Koning neemt in toepassing van de "pandemiewet" plaatselijk zullen uitgevoerd moeten worden door de lokale overheden. De burgemeester zal dan moeten instaan voor hun uitvoering en een politiebepaling aannemen, dat zijn uitwerking verliest door zijn toepassing op het aantal mensen of situaties waarop het zich richt.

We onderstrepen ook nog dat in artikel 7 van de "pandemiewet" staat dat de gouverneur of de burgemeester van ambtswege de maatregelen die met toepassing van de artikelen 4 en 5 zijn genomen, zal kunnen doen uitvoeren op kosten van de weerspannige of in gebreke gebleven personen. We raden aan om in het politiebepaling van de burgemeester te specificeren hoe deze automatische uitvoering concreet moet gebeuren⁴⁴.

Politieverordeningen – algemene en abstracte maatregelen

De regelgevende bevoegdheid qua algemene administratieve politie behoort in principe alleen toe aan de gemeenteraad die dat via politieverordeningen regelt (art. 119 en 135 §2 NGW). Bij wijze van uitzondering machtigen de artikelen 134 en 135 § 2 NGW de burgemeester om een politieverordening met een algemene en abstracte reikwijdte vast te stellen wanneer het geringste uitstel gevaar of schade zou kunnen opleveren voor de inwoners. De gemeenteraad moet deze verordening bekrachtigen. Bij gebrek verliest de verordening onmiddellijk uitwerking.

De "pandemiewet" legt een bijzondere bestuurlijke politie vast die **afwijkt** van het stelsel van algemene bestuurlijke politie door de burgemeesters te verplichten strengere maatregelen te nemen wanneer de situatie op hun grondgebied dit vereist. De lokale maatregelen moeten daarom in een verordening opgenomen worden die **uitsluitend** berust op de ad-hocbepalingen van de "pandemiewet"⁴⁵.

Zoals hierboven vermeld, sluit dit niet uit dat een politieverordening kan stelen op andere bepalingen van algemene of bijzondere bestuurlijke politie wanneer een bepaald aspect van de algemene openbare orde moet gevrijwaard worden dat niet kan gevrijwaard worden met de bijzondere politie van de "pandemiewet".

In toepassing van de "pandemiewet" kunnen de burgemeesters dus inrichtingen of handelszaken beperken of sluiten; onder bepaalde voorwaarden de verkoop van bepaalde niet-essentiële goederen of de levering van bepaalde niet-essentiële diensten beperken of verbieden; publieke of private bijeenkomsten beperken of verbieden; telewerk verplichten; sanitaire maatregelen opleggen en eventueel mensen en zaken opvorderen. Deze maatregelen moeten uiteraard de algemene principes van het bestuursrecht respecteren.

In de "pandemiewet" staat niets over de vraag of een politieverordening die door de burgemeester is aangenomen, al dan niet door de gemeenteraad moet worden bekrachtigd, zoals dit het geval is bij de verordeningen die door de burgemeester zijn aangenomen op grond van artikel 134 NGW⁴⁶. Aangezien dit om een bijzondere politie gaat die de toepassing van de algemene politie uitsluit, moet men er daarom van uitgaan dat er geen bekrachtiging door de gemeenteraad nodig is.

Duur, toezicht en sanctionering van de lokale maatregelen

De maatregelen zijn maximaal drie maanden geldig en hebben slechts uitwerking voor zover de epidemische nood situatie nog bestaat en deze door de wetgever werd bekrachtigd. De maatregelen kunnen telkens met maximaal drie maanden worden verlengd.

Zij kunnen onder toezicht worden geplaatst en door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vernietigd of geschorst worden indien zij de wet schenden of het algemeen belang schaden⁴⁷. De maatregelen kunnen ook vernietigd of geschorst worden door de Raad van State⁴⁸ of ze kunnen door de hoven en rechtbanken overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet geweerd worden.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat politieverordeningen die aangenomen worden op grond van de "pandemiewet" niet onderworpen kunnen worden aan gemeentelijke administratieve sancties. Inbreuken op deze verordeningen worden uitsluitend door de politierechtbank vervolgd.

41. "Indien de hoogdringendheid geen overleg voorafgaand aan het nemen van de maatregel toelaat, informeert de betrokken burgemeester of de gouverneur de bevoegde overheden zo snel mogelijk van de genomen maatregel. In elk geval, en dus ook bij hoogdringendheid, worden de maatregelen beoogd door de burgemeester voorafgaand overlegd met de gouverneur, en worden deze beoogd door de gouverneur voorafgaand overlegd met de minister. De minister van Binnenlandse Zaken, die tijdens een federale fase verantwoordelijk is voor de beleidscoördinatie van de nood situatie, kan in dit verband instructies geven aan de burgemeesters en gouverneurs". Wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood situatie, artikelsgewijze toelichting, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 1951/1, p.20.

42. Art. 27, §1, 4e lid van MB van 28 oktober 2020.

43. Art. 27, §1, 1e lid van MB van 28 oktober 2020.

44. M. Nihoul, "L'exécution des mesures de police à l'égard des immeubles", Revue de Droit communal, 2013/3, Kluwer, Brussel, 2013, pp. 64-67.

45. Zo zou een burgemeester in een epidemische crisissituatie naar onze mening een maatregel kunnen nemen om een betoging te reguleren om enerzijds de hygiëne maatregelen te laten naleven (gebaseerd op artikel 5, §2, g) van de "pandemiewet") en anderzijds om het risico op de aantasting van de veiligheid van de buurt als gevolg van gewelddadige onlusten te voorkomen (art. 135 §2 NGW). Zie b.v. RvS, arrest nr. 215.982 van 25 oktober 2011.

46. Zie het niet-aangenomen amendement van F. De Smet; wetsontwerp betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische nood situatie, Amendement, Doc., Kamer, 2020-2021, nr. 55-1951/2, p.10.

47. Art. 9 en 10 van de ordonnantie van 14 mei 1998 houdende regeling van het administratief toezicht op de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, BS 17 juli 1998.

48. Art. 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973.

Studiedienst

ONTWERPBESLUIT BETREFFENDE DE DIGITALISERING IN STEDENBOUWKUNDIGE ZAKEN: HET ADVIES VAN BRULOCALIS

Op 23 juli 2021 heeft staatssecretaris Pascal Smet aan Brulocalis een advies gevraagd over het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering betreffende de digitalisering van de behandelingsprocedures van de aanvragen voor stedenbouwkundige attesten, stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen en de aanverwante beroepen die door de bepalingen van het BWRO worden geregeld. Brulocalis heeft op 30 augustus geantwoord.

1. Het ontwerpbesluit

In het ontwerpbesluit staat o.m. het volgende:

- Het bestuur stelt een platform ter beschikking van de aanvragers, hun gemandateerden en van de vergunningverlenende overheid (met inbegrip van het Stedenbouwkundig college) met het oog op een elektronische communicatie, als bedoeld in het ontwerpbesluit, tussen de aanvrager en de vergunningverlenende overheid;
- Het platform is enkel toegankelijk met behulp van een elektronische identiteitskaart of een federaal token;
- Communicatie via het platform heeft dezelfde rechtsgevolgen als de verzending van een aangetekend schrijven of de afgifte per bode;
- Bij technische storing van het platform op de dag waarop de termijn verstrijkt, wordt de dag waarop de termijn verstrijkt, verlengd met één dag;
- Indien de aanvraag voor een vergunning of attest op het platform werd ingediend mogen de vergunningverlenende overheid of de besturen en instanties waarvan het advies vereist is, niet verzoeken om hen stukken of documenten van het dossier te bezorgen op papier;
- Als de aanvraag elektronisch wordt ingediend, gebeurt alle latere communicatie tussen de aanvrager en de vergunningverlenende overheid via het platform;
- De vermelding van het statuut op het platform, met vermelding van datum en uur, fungeert als datum van kennisgeving en ontvangst van de communicatie;
- Als de aanvraag elektronisch wordt ingediend, worden alle adviezen die in toepassing van het BWRO vereist zijn, elektronisch verleend;
- Als de aanvraag via het platform wordt ingediend, geeft de vergunningverlenende

overheid op het platform kennis van haar beslissing. Deze beslissing is voorzien van een elektronische handtekening;

- De terbeschikkingstelling van een elektronisch register van de stedenbouwkundige vergunningen en attesten en de verkavelingsvergunningen, beheerd door Urban.brussels en dienend voor een uniforme archivering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- De regering bepaalt de inwerkingtreding voor de aanvragen voor vergunningen en attesten verleend door de gemeenten.

2. De voorstellen van Brulocalis

In haar antwoord van 30 augustus heeft Brulocalis een omstandig advies bezorgd, als volgt samengevat:

- Volgens Brulocalis moeten de gemeenten van staatssecretaris Pascal Smet, via zijn administratie, absoluut en snel een presentatie krijgen van het ontwerpbesluit. Daarvoor moeten niet alleen de IT-beheerders, maar ook de schepenen van Stedenbouw en de diensthoofden van de diensten die de vergunningen behandelen, uitgenodigd worden. Op middellange termijn dringt Brulocalis erop aan dat niet alleen de ambtenaren belast met stedenbouw tijdens het hele project geïnformeerd worden, maar ook de burgemeesters, schepenen, gemeentesecretarissen en -ontvangers;
- Brulocalis vraagt een volwaardige coördinatie tussen de verschillende gewestelijke actoren (URBAN, MyPermit-project, CIBG) en de gemeentelijke actoren, vraagt daarnaast de organisatie van opleidingen voor het gemeentepersoneel en de snelle afstemming van het beleid van de twee overheidsdiensten (urban.brussels en Leefmilieu Brussel). Zo kan er gezorgd worden voor samenhang bij de implementatie, in het bijzonder bij gemengde projecten;
- Daarnaast meent Brulocalis dat de implementatie van het digitaliseringsproces nooit ofte nimmer de algemene beginselen van wettigheid en rechtszekerheid mag aantasten;
- Het is volgens Brulocalis belangrijk dat de gebruikte software compatibel is en dat de gemeenten toegang hebben tot de gewestelijke integrator Fidus zodat ze authentieke bronnen kunnen inkijken;
- Het is onontbeerlijk om concrete oplossingen aan te brengen of voor te stellen zowel voor het gebruik van de elektronische handtekening als voor de implementatie van de elektronische archivering;
- De gemeenten moeten extra informatie krijgen rond het "elektronische register van vergunningen en attesten";

- Het inschrijven van MyPermit in de Brussels Digital Act en de vraag om Irisbox of eBox te gebruiken voor de communicatie met de vergunningsaanvrager;
- Brulocalis vraagt steun van het Gewest voor de opleiding van de gebruikers. Meer bepaald vraagt Brulocalis aan de regering filmpjes en verklarende gidsen ter beschikking te stellen van de burgers, en Urban permanenties te laten organiseren teneinde digitaal kwetsbare aanvragers te helpen;
- Er moet per gemeente absoluut een oplijsting opgemaakt worden van de specifieke (huidige en toekomstige) noden inzake materiaal. Hierop moet dan ook een afdoend antwoord komen;
- Er zou een financiële steun moeten komen op het niveau van het gemeentepersoneel.

ADVIES OVER HET VOORSTEL VAN ORDONNANTIE BETREFFENDE BOUWPLAATSEN OP DE OPENBARE WEG.

Brulocalis heeft namens de Brusselse plaatselijke besturen een schrijven gestuurd naar minister Elke Van den Brandt met een aantal kritische bemerkingen en kanttekeningen over het voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende bouwplaatsen op de openbare weg.

De gevolgen voor de plaatselijke besturen zouden immers ongelukkig zijn aangezien er sprake is van verlies van gemeentelijke autonomie door een de facto overdracht van bevoegdheden aan de Coördinatiecommissie van bouwplaatsen. Bovendien lijkt het beginsel van wettelijkheid en rechtszekerheid niet langer te worden geëerbiedigd. Ten slotte plaatst Brulocalis vraagtekens bij de gevolgen voor de gemeentelijke financiën en bij de verantwoordelijkheid van de gemeenten in geval van een ongeval op een gemeentelijke weg daar waar de vergunning voor de uitvoering van werken zou zijn afgeleverd door de Coördinatiecommissie van bouwplaatsen.

Daarom pleit Brulocalis voor een effectieve vertegenwoordiging van de gemeenten in deze Commissie en voor de beëindiging van deze uitzonderingsregeling zonder juridische grondslag. De Vereniging hoopt dat de nodige budgetten voor het OSIRIS-platform zullen worden toegekend en dat een samenwerking tot stand zal worden gebracht tussen alle actoren, met inbegrip van de plaatselijke besturen, en dat er rekening zal worden gehouden met de noodzakelijke termijnen.

Op www.brulocalis.brussels vindt u de brief die naar het kabinet van de minister is gestuurd, en het advies van het Bureau van Brulocalis van 12 juli 2021.

LOCAL REGISTRATION AUTHORITY: TIJD VOOR IMPLEMENTATIE!

Covid Safe Ticket, Europees digitaal coronacertificaat, IRISbox, Mijn DOSSIER, eBox... Burgers hebben nood aan een veilige en eenvoudige manier waarmee ze toegang kunnen krijgen tot de groeiende digitale toepassingen van overheidsdiensten. Verbinding maken met de administratie was nog nooit zo gemakkelijk, dankzij de elektronische identiteitskaart (eID) of via de app itsme®. Maar wat met burgers die geen eID of itsme® kunnen gebruiken? De Local Registration Authority (LRA) kan de gebruikers hier tegemoetkomen.

DE LRA ?

De LRA (local registration authority) is een applicatie waarmee de gemeenteambtenaar **gemakkelijk een digitale sleutel kan toekennen aan de burger die erom vraagt**. De burger kan dan **in alle veiligheid toegang krijgen tot de e-overheidsdien-**

sten. Deze applicatie, die werd ontwikkeld door de FOD BOSA - DG Digitale Transformatie, is gratis en online beschikbaar, zodat er **geen investering of technologische aanpassing vereist is voor het gemeentebestuur**.

VOOR WIE IS DE LRA?

De LRA is er voor burgers die geen gebruik kunnen maken van een eID of itsme®, alsook voor grensarbeiders, niet-ingezeten vreemdelingen of ingezeten vreemdelingen die geen verblijfsvergunning met certificaten hebben.

> Sint-Pieters-Woluwe

DE LRA IN UW GEMEENTE: ZIJ HEBBEN HET AL GEDAAN, WAAROM U NIET?

Focus op de gemeente Sint-Pieters- Woluwe, een pionier op dit gebied!

Gesprek met Doltza Sanchez Pardo, directeur van de dienst Bevolking - Burgerlijke Stand van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe en Martine Sauvenier, hoofd van de dienst Bevolking van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe.

Waarom hebben jullie de LRA in uw gemeente ingevoerd? Wat heeft er jullie toe aangezet?

“Ons College heeft begin 2021 een elektronisch loket ingevoerd. Het was dan ook van essentieel belang onze burgers zoveel mogelijk identificatiemiddelen aan te bieden om zoveel mogelijk mensen toegang te geven tot onlinediensten.

Inderdaad, een groot aantal inwoners van onze gemeente heeft een speciale kaart. Met deze kaart kunnen ze geen verbinding maken via een ID-kaartlezer. Zij zouden via hun bank kunnen inloggen met Itsme®, maar niet alle banken bieden deze dienst aan. Er zijn ook burgers die het om de een of andere reden moeilijk vinden om de traditionele identificatiekanalen te gebruiken (geen lezer, enz.).

Bovendien heeft de FOD BOSA, de federale administratie die de LRA uitvoert, bevestigd dat wij ervoor kunnen kiezen om deze dienst te beperken tot onze inwoners. Onze burgemeester gaf het groene licht en we waagden de sprong.”

Welke stappen hebt u ondernomen om de LRA uit te voeren? Moest u technische voorzieningen ontwikkelen?

*“De Gemeenteraad heeft een **samenwerkingsovereenkomst** met BOSA goedgekeurd. Er zijn geen bijzondere technische moeilijkheden. **De toegangsbeheerder van de plaatselijke overheid** moet bepalen welke personeelsleden toegang moeten hebben tot de dienst; deze personeelsleden loggen dan in op een beveiligd platform via internet.”*

Was het systeem na de invoering gemakkelijk te gebruiken? Moesten jullie een opleiding volgen?

“Het programma is zeer gemakkelijk te gebruiken. Een ambtenaar van de FOD BOSA kwam ter plaatse om een opleiding te geven aan ons team, die maximaal twee uur duurde.”

De FOD BOSA zegt hierover: “Van nu af aan is er communicatie met alle nodige documentatie, en YouTube-video's als zelfstudie.

Maar we zijn nog steeds beschikbaar voor advies”.

Wanneer een burger aan het loket komt, hoe snel kan dan de identificatiesleutel worden verstrekt?

“Het duurt maximaal 10 minuten per persoon. Wij moeten de identiteit van de burger controleren en de burger moet ons een e-mailadres geven. Dit is wat soms het langste duurt...”

Sinds januari 2021 heeft de gemeente Sint-Pieters-Woluwe **1.397 digitale sleutels** afgegeven. Na een aarzelende start (10 afgegeven sleutels in januari) is het tempo opgevoerd (450 tot 500 afgegeven sleutels per maand in juni en juli). Dit is gedeeltelijk te wijten aan het feit dat sommige mensen zich snel online moesten identificeren om hun belastingaangifte in te dienen, en hun pincode waren kwijtgeraakt.

Maar de belangrijkste reden was de noodzaak om de coronapas te downloaden. Daarom hebben veel mensen een digitale sleutel aangevraagd.

Kan iedere burger van Brussel/België/Europa contact met jullie opnemen om een identificatiesleutel te verkrijgen? Of kunnen jullie verzoeken beperken tot burgers van uw gemeente?

“De gemeente heeft ervoor gekozen deze dienst, die momenteel gratis is, alleen aan te bieden aan de inwoners van Sint-Pieters-Woluwe.”

EASY.BRUSSELS STEUNT U

Het staat vast dat de vereenvoudiging en digitale transformatie van overheidsdiensten aan de gang zijn en veel verder reiken dan de gemeentelijke, gewestelijke of zelfs nationale grenzen. Er bestaat een echte Europese wil om de interactie tussen burgers en overheidsinstellingen te vergemakkelijken, die we moeten overbrengen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het eerste contact tussen de burger en de overheidsadministratie vindt vaak plaats op plaatselijk niveau, via de gemeentebesturen. Daarom moeten zij worden ondersteund, zowel uit technisch als uit praktisch oogpunt, en natuurlijk ook worden opgeleid.

easy.brussels werkt momenteel aan opleidingsmodules voor het gemeentepersoneel over alle digitale instrumenten waarover zij beschikken, met name de digitale LRA-sleutel. Deze opleidingen worden georganiseerd in samenwerking met de GSOB, de school van openbaar bestuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en starten in januari 2022.

Cathy MARCUS
Directeur van easy.brussels

Waarom is een verificatiesleutel aangevraagd?

“Daar kunnen vele redenen voor zijn: de burger beschikt niet over een identiteitskaartlezer, hij heeft Itsme® niet geïnstalleerd, hij heeft een speciale identiteitskaart, hij heeft zijn PIN/PUK-codes vergeten/verloren, enz.

Er werden veel aanvragen ingediend voor de “coronapas”. Online-identificatie is nodig wil men die kunnen downloaden. Wij moeten de identiteit van de persoon controleren alvorens een sleutel af te geven: we **controleren daarvoor de identiteitspapieren. Ze moeten in onze gemeente wonen.**”

Wat zijn volgens jullie de voor- en nadelen van de LRA?

“Tegenwoordig geven veel burgers er de voorkeur aan om waar mogelijk gebruik te maken van elektronische diensten. De verstrekking van digitale sleutels is dan ook van essentieel belang.

De aflevering van een sleutel is zeer eenvoudig en vergt geen investeringen van de gemeenten. Het creëert echter wel extra werk, vooral op het gebied van de “service na verkoop”, wanneer iemand niet weet wat hij moet doen om de afgegeven sleutel te activeren. We zijn benaderd door ouderen die een beetje in de war waren. Maar over het algemeen, moet het te doen zijn.

Dit jaar is echter speciaal vanwege corona. Het feit dat wij de enige gemeente in Brussel waren die deze dienst aanbood, leidde tot extra werk dat we eind 2020, toen we de

beslissing namen om een registratiekantoor te worden, niet hadden voorzien. Veel mensen moesten dringend hun coronapas downloaden en daarvoor hadden zij sleutels nodig. Dit betrof veel **internationale ambtenaren, maar niet alleen: er werden ook aanvragen ingediend door burgers die hun pincode waren vergeten, geen gebruik maakten van Itsme® en daarom werden geblokkeerd.** Zij hadden geen tijd om te wachten op hun nieuwe pincode of op de postbezorging van hun certificaat, omdat hun vertrek naar het buitenland ophanden was. Wij hebben dan ook in korte tijd veel meer aanvragen ontvangen dan verwacht.

Wij werden ook geconfronteerd met evenveel verzoeken betreffende mensen die niet in Sint-Pieters-Woluwe woonden. Alles bij elkaar, was het veel. Maar dit is nu normaal aan het worden. Internationale instellingen, zoals de Europese, moeten binnenkort zelf sleutels kunnen uitreiken aan hun personeel. **Bovendien zijn andere Brusselse gemeenten nu registratiekantoren geworden. We moeten dus niet dezelfde situatie doormaken als aan het begin van de zomer.**”

In navolging van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe hebben sindsdien nog andere Brusselse gemeenten de LRA geïmplementeerd: Ukkel, Etterbeek, Stad Brussel, Sint-Gillis (situatie op 30 september).

Het laatste woord?

“Eerlijk gezegd is het een echte troef de burgers digitale sleutels te kunnen verstrekken en een registratiekantoor te worden. Steeds meer gemeenten ontwikkelen instrumenten waarmee hun burgers gebruik kunnen maken van onlinediensten. Door digitale sleutels uit te geven, krijgen meer mensen toegang tot het digitale aanbod.”

Overtuigd? Neem contact op met de FOD BOSA

De FOD BOSA - DG Digitale Transformatie biedt u de volledige procedure voor de invoering van de LRA in uw gemeente: <https://dtservices.bosa.be/nl/downloads/communicatie-lra-gemeenten>

De FOD BOSA - DG Digitale Transformatie staat ter uwer beschikking in geval van vragen, problemen tijdens de implementatie of in geval van opleidingsbehoeften.

> Contacts: Service Desk – BOSA DG Digital Transformation

FOD Beleid en Ondersteuning / SPF Stratégie et Appui

WTC III, Simon Bolivarlaan 30 / Boulevard Simon Bolivar 30

1000 Brussel / 1000 Bruxelles

ServiceDesk.dto@bosa.fgov.be

www.bosa.be

EEN ADMINISTRATIEVE OPLOSSING OOK VOOR DE EXPATS

Als Commissaris voor Europa en Internationale Organisaties (CEOI) is het mijn opdracht alle internationale organisaties in Brussel te verwelkomen, zodat zij zich verder en in harmonie met het Gewest en de behoeften van zijn inwoners kunnen ontwikkelen.

Als “Hoofdstad van Europa” verwelkomen Brussel en zijn negentien gemeenten een indrukwekkend aantal expats en moeten zij hun de nodige instrumenten aanreiken om hen niet alleen goed en efficiënt te informeren over alle aspecten van hun leven bij ons, maar ook om het administratief beheer van hun Brussels burgerschap te vergemakkelijken.

De COVID-crisis heeft de grote administratieve moeilijkheden aan het licht gebracht waarmee onze internationale burgers worden geconfronteerd in hun contacten met onze plaatselijke besturen. Deze moeilijkheden houden hoofdzakelijk verband met het feit dat een groot aantal van deze personen, waaronder internationale ambtenaren en diplomaten, niet over een e-identity card beschikken die ons alle toegang verschaft die wij nodig hebben voor vele administratieve procedures, zoals de toegang tot het vaccinatiebewijs.

Ik pleit dan ook voor de dringende invoering van de toepassing van de LRA (Local Registration Authority) in al onze Brusselse gemeenten, wat reeds het geval is in vele Waalse en Vlaamse gemeenten, en ik ben eind juni in die zin tussengekomen bij de burgemeesters.

> Alain HUTCHINSON, Regeringscommissaris

> Interview door de REGR

“DE GEMEENTEN MOETEN EEN ROL SPELEN IN HET EUROPEES BESTUUR”

GESPREK MET STEFANO BONACCINI, VOORZITTER VAN DE REGR

Dit jaar viert de Raad van Europese gemeenten en regio's (REGR) zijn 70e verjaardag. De gelegenheid om de balans op te maken van wat het netwerk gedurende al die jaren verwezenlijkt heeft. We spraken met de voorzitter van de regio Emilia-Romagna en van de REGR, Stefano Bonaccini, over hoe de lokale en regionale overheid de nieuwe uitdagingen die de coronapandemie, de klimaatverandering en de ongelijkheid tussen regio's met zich meebrengen, aanpakken.

> Stefano Bonaccini

1. Wat zijn volgens u de belangrijkste verwezenlijkingen van de REGR na zeven decennia ten dienste te hebben gestaan van lokaal en regionaal Europa?

Stefano Bonaccini: “Zeventig jaar is lang in de politiek en je zou veel kunnen opnoemen. In de beginjaren heeft de REGR sterk bijgedragen aan het Europese project via de **jumelages**. Die waren in de nasleep van de oorlog cruciaal om mensen van over heel het continent opnieuw met elkaar te verzoenen. Vandaag de dag zijn er naar schatting meer dan 20.000 jumelages in Europa.

Wij streven ook de ontwikkeling van de lokale democratie en autonomie na. De belangenbehartiging van de REGR heeft op dit vlak in 1985 geleid tot de ondertekening van **het Europees Handvest voor de lokale autonomie**. Vandaag is dit verdrag geratificeerd door alle 47 lidstaten van de Raad van Europa. Zij engageren zich om de lokale democratie te respecteren. Het Congres van lokale en regionale overheden beoordeelt of dit Handvest in de lidstaten wordt toegepast. Regelmatig wordt elk land door het Congres gemonitord.

In de loop der jaren hebben we ons actierrein evenwel uitgebreid naar vele andere domeinen, zoals **gendergelijkheid, milieu en internationale samenwerking**. Sta me toe om even stil te staan bij twee sleuteldossiers.

Samen met andere netwerken van lokale en regionale overheden hebben we ervoor gezorgd dat we nu in de Europese teksten de verzekering hebben dat de lokale en regionale besturen geraadpleegd worden **bij het opzetten en verdelen van Europese fondsen met betrekking tot het cohesiebeleid**.

Een groot succes voor onze steden, gemeenten en regio's dat niet mogelijk was geweest zonder het uitstekende werk van de leden van de Cohesion Alliance. Zij hebben zich op initiatief van het Comité

van de Regio's in 2018 verenigd voor de handhaving van een sterk regionaal beleid.

Recentier heeft de REGR ervoor gezorgd dat de lokale besturen en hun verenigingen niet langer als “lobbyisten” worden beschouwd. Zij moeten zich voortaan inschrijven in het transparantieregister van de EU. We maken nu integraal deel uit van het Europese bestuur en worden dus niet meer over dezelfde kam geschoren als vertegenwoordigers van de privé-sector”.

2. In slechts een paar decennia is de wereld drastisch veranderd. Wat is uw reden van bestaan vandaag?

Stefano Bonaccini: “Dankzij de Europese integratie kennen de lidstaten de langste periode van vrede ooit. Maar vandaag moeten we een nieuwe strijd voeren. We hebben gezien dat de pandemie ons leven gemakkelijk in een paar dagen tijd volledig kan omgooien. Maar we hebben ook gezien dat de lokale en regionale besturen een vooraanstaande rol hebben gespeeld in het tegemoetkomen van de basisbehoeften van de burger en het waarborgen van de cohesie en veiligheid van onze gemeenschappen in deze tumultueuze tijden.

Middenin de crisis heeft de REGR zeer snel gereageerd. Onze leden kregen **de ruimte om met elkaar te bespreken hoe lokale besturen sociale maatregelen en voorzorgsmaatregelen namen. We hebben nauwkeurig bekeken welke verwoestende impact de crisis had op de lokale overheidsfinanciën** en hebben aan de alarmbel getrokken om aan te geven dat lokale besturen minder investeringscapaciteit hebben voor een duurzame toekomst.

Die sensibilisering staat evenwel nog maar in de kinderschoenen, zowel Europees als nationaal. Samen met het Comité van de Regio's hebben we **het povere overleg met vertegenwoordigers van**

gemeenten en regio's bij het uitwerken van de nationale herstel- en veerkrachtplannen aan de kaak gesteld. We mogen niet zwijgen en moeten ons recht opeisen om bij dit proces betrokken te worden. Gelukkig kunnen de lokale besturen rekenen op de steun van de Commissie en het Europees Parlement, en de REGR zal het dossier de komende maanden op de voet blijven volgen".

3. Het klimaat blijft bovenaan de wetgevingsagenda van de EU staan (Fit for 55, het Sociaal klimaatfonds, enz.): hoe dragen steden en regio's bij aan de groene transitie?

Stefano Bonaccini: "De strijd tegen de klimaatverandering is bijzonder belangrijk voor de lokale besturen! Zoals we deze zomer in België, maar ook in Duitsland en Nederland hebben gezien, krijgen onze gebieden steeds vaker te maken met overstromingen. Kijk naar de branden in Griekenland, Frankrijk, Turkije en in mijn eigen land, Italië. Klimaatverandering is niet langer een probleem voor morgen, maar is dagelijkse kost geworden.

Het engagement van de voorzitter van de Europese Commissie, mevrouw von der Leyen, voor de Green Deal is een duidelijk signaal dat de EU sneller wil vergroenen. Maar zonder de steun van Europa en de nationale staten aan de lokale en regionale besturen zullen deze mooie bedoelingen dode letter blijven. Nog iets belangrijks: de Europese Unie moet zich de vraag stellen **hoe ervoor kan worden gezorgd dat geen enkele regio achterblijft**, ook niet de minder goed bedeelde en vaak afgelegen gebieden.

Het is daarom niet voldoende om geld te pompen na een ramp, zoals we de voorbije zomer hebben gezien. We moeten **preventieve maatregelen** nemen **ter ondersteuning** van gemeenten en regio's zodat ze zich kunnen aanpassen aan de **klimaatverandering** en de steeds **extremere weersomstandigheden**. Ziedaar een paar domeinen waar de REGR kan optreden en iets kan doen".

4. In hoeverre kan het Europees programma Next Generation bijdragen tot de ondersteuning van steden en regio's?

Stefano Bonaccini: "Volgens de EU-uitgavenregels moet 37% van het bedrag in het herstellfonds gaan naar de strijd tegen **klimaatverandering**. In Italië zijn er bijvoorbeeld plannen om meer regio's op het HST-netwerk aan te sluiten, om het fietspadennetwerk en dat van emissievrije bussen uit te breiden. De burger vraagt meer actie op het terrein en de herstellplannen zijn een geweldige opportuniteit om aan die verwachting te voldoen!

En dan heb je ook nog de **digitalisering**. In Italië gaat 25% van het herstellplan daar naartoe. Concreet zal men met dat geld digitaliseringsprojecten van overheidsdiensten en de ontwikkeling van digitale overheidsdiensten ondersteunen. We willen ook van zogenaamde "kwetsbare" regio's slimme en duurzame regio's maken door investeringen in sociale woningen of door lokale sociale diensten te versterken.

Nu de meeste plannen goedgekeurd zijn, moeten we ze nu gaan uitvoeren. **Laten we hopen dat de voorzitter van de Commissie haar woorden niet zal vergeten toen ze zei dat de lokale en regionale besturen centraal zullen staan in het herstel**".

EN IN BELGIË?

Men kan alle informatie over het Belgische herstel- en veerkrachtplan terugvinden op <https://ec.europa.eu>

- > Business, Economy, Euro >
- Recovery from the coronavirus >
- Recovery and Resilience Facility >
- [Recovery and resilience plan for Belgium](#)

5. De pandemie heeft een ware schokgolf teweeggebracht voor de lokale financiën. Hoe kijkt u daar naar?

Stefano Bonaccini: "De pandemie is serieus nefast geweest voor de lokale financiën! Terwijl de crisis heeft laten zien welke vooraanstaande rol de lokale en regionale besturen hebben gespeeld, is haar impact op onze financiën en op onze investeringscapaciteit op lange termijn verwoestend.

Onze berekeningen laten een "schaareffect" zien. Er is een sterke daling van de lokale inkomsten terwijl de lokale uitgaven exploderen, meer bepaald als gevolg van

sociale maatregelen, het aankopen van uitrusting voor de gezondheidszorg, de steun aan bedrijven, de toeristische industrie, het culturele en verenigingsleven. We zagen ook dat een lidstaat de gemeenten, steden en regio's financieel telkens anders ondersteunde.

We volgen de hervorming van het huidige systeem van economisch bestuur van de EU nauwlettend op **en pleiten voor een gunstig lokaal en regionaal investeringskader**".

6. Zitten de lokale besturen en hun verenigingen mee aan tafel over de toekomst van Europa?

Stefano Bonaccini: "Vandaag vindt 77% van de Europeanen dat de lokale besturen en het maatschappelijk middenveld moeten geraadpleegd worden over de inzet van het EU-geld voor Next Generation. Dit is een duidelijk signaal dat **de gemeenten en regio's een hoofdrol moeten spelen in het Europese bestuur**. Zij zijn het best geplaatst om Europa dichter bij de burger te brengen.

En de crisis die we doormaken herinnert ons er dagelijks aan: alleen door hand in hand te werken - Europa, de lidstaten en de gemeenschappen - zullen we kunnen werken aan het welzijn van de bevolking. En ik kan u verzekeren dat we klaar staan **om de burgers** te mobiliseren rond de discussies over de toekomst van Europa: de REGR zit mee aan tafel in dit democratisch proces.

De Conferentie over de toekomst van Europa is een echte opportuniteit om in te zetten op onze steden, gemeenten en regio's. We moeten het moment grijpen om ze tot in het hart van het Europese project te brengen!".

Sharing economy

COLLOQUIUM - DE TRENDS DIE HET HUISVESTINGSBELEID IN HET BRUSSELS GEWEST BEÏNVLOEDEN: HET TOERISTISCHE LOGIES EN DE NIEUWE WOONVORMEN

STUDIEVOORMIDDAG GEORGANISEERD DOOR BRULOCALIS EN BELFIUS

Brulocalis wil de gemeenten sensibiliseren voor de fenomenen toeristische logies en co-living en organiseert een studievoormiddag rond het thema "Huisvesting in het Brussels gewest: het toeristische logies en de co-living". De verschillende sprekers behandelen meerdere cruciale onderwerpen zoals de regelgeving rond het toeristische logies, de op stapel staande nieuwe wetgeving, recente rechtspraak, co-living en zijn gevolgen, enz.

HET PROGRAMMA (ONDER VOORBEHOUD)

- Welkomstwoordje en inleiding: mevrouw Callegari (Belfius)
- **Inleiding op het huisvestingsbeleid in het Brussels gewest:** mevrouw Nawal Ben Hamou (staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting en Gelijke Kansen)
- **Nieuwe woonvormen – Co-living:** de heer Nicolas Bernard (Professor aan Universit  Saint-Louis – doceert rechten; directeur van IRIB)
- **Nieuw qua toeristische logies – herziening van de ordonnantie van 8 mei 2014:** mevrouw Vanessa Rigodanzo of mevrouw Charlotte Richard (kabinet van minister-president Rudi Vervoort – Cellen Toerisme, Preventie & Veiligheid, Juridische Aangelegenheden, Erediensten, Goed bestuur, Overlegcomité)
- **Co-living versus stedenbouw – een gemeentelijk experiment:** de heer Yves Rouyet (schepen van Stedenbouw in Elsene)

WANNEER

Vrijdag 30/11/2021, van 9 tot 12u.

WAAR

Gallerij Passage 44 (Kruidtuinlaan 44, 1000 Brussel)

Volledig programma en inschrijvingen op www.brulocalis.brussels

STUDIE LOKALE FINANCIËN 2021

Lokale besturen zijn de onmisbare schakel voor het economisch herstel.
Staan ze financieel voldoende sterk?

In deze ongeziene pandemie namen lokale besturen steeds het voortouw om hun inwoners en ondernemers te steunen. Ook vandaag blijven ze hen als eerste aanspreekpunt de gepaste hefboomen aanreiken. De schijnwerpers staan nu op de gevolgen en nasleep van de gezondheids crisis. Er is een markante toename van het aantal steunaanvragen bij het OCMW, hogere uitgaven voor schuldbemiddeling en de druk op de fiscale ontvangsten neemt verder toe. Een ambitieus investeringsprogramma blijft essentieel om de klimaatdoelstellingen te halen en de lokale handel nieuw leven in te blazen. Waar liggen de prioriteiten van lokale besturen in hun herstelplan en staan ze financieel voldoende sterk?

Belfius Research maakt in de Studie Lokale Financiën 2021 de balans op.
Kijk voor inzichten en analyses op belfius.be/studies.

 Belfius
Bank & Verzekeringen

OM MOGELIJKE FINANCIERINGSBRONNEN BETER TE KUNNEN OPSPOREN, BIEDT BRULOCALIS EXCLUSIEVE TOEGANG TOT HAAR GEGEVENS BANK SUBSIDIES.

Brulocalis heeft een exclusieve **webpagina Subsidies** ontwikkeld die een unieke toegangspoort biedt naar een coherent geheel van informatie, beheer en planning in verband met subsidies. Op die manier vindt u alle relevante informatie voor een betere toegang tot en een beter beheer van uw subsidies.

De webpagina kan worden geraadpleegd via onze website <http://www.brulocalis.brussels/nl/subsidies> en bevat de volgende belangrijke rubrieken, die beslist een kijkje waard zijn:

► [Databank subsidies \(DBS\)](#).

De gegevensbank Subsidies geeft systematisch een overzicht van de subsidies die beschikbaar zijn voor gemeenten, OCMW's en andere lokale instanties.

> Momenteel zijn er subsidies te vinden die toegekend worden door:

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de Vlaamse, Franse en Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- de Vlaamse en de Franse Gemeenschap;
- de federale overheid;
- de Europese Unie;
- verschillende fondsen, stichtingen, ...

> Alle subsidies worden voorgesteld in fiches die telkens dezelfde structuur volgen:

Informatie	►	- Voorwerp;- Toekenningsvoorwaarden;- Bedrag en betaling;- Procedure;
Analyse	►	- Wettelijke en reglementaire bronnen;
Preciseringsen	►	- Praktische inlichtingen.

► [Voor een beter overzicht: synoptische tabellen subsidies.](#)

Voor bepaalde complexe materies maken wij overzichtstabellen van de mogelijke financieringsbronnen, met links naar de fiches in kwestie.

► [Om belangrijke datums in uw agenda aan te kruisen: een kalender projectoproepen.](#)

Een overzicht van de projectoproepen die verschillende instanties lanceren, gerangschikt op basis van de afsluitingsdata en gelinkt aan de fiches in de gegevensbank.

► [Om geen informatie te missen: een lijst met informatiesessies.](#)

Een overzicht van de informatiesessies die verschillende instanties organiseren, gelinkt aan hun respectievelijke website voor meer informatie.

► [De 6e staatshervorming onder de loep.](#)

Fiches met een stand van zaken van de (bijna) afgeronde overheveling van subsidies van de federale overheid naar de gemeenschappen en gewesten.

► [Toolbox subsidies ten dienste van de gemeenten.](#)

Op verzoek van en in samenwerking met de Werkgroep Subsidies (WGS) werd de 'toolbox subsidies' ontwikkeld door de gemeenten die lid zijn van de groep, online gezet op de Brulocalis-website om de resultaten ter beschikking te stellen van alle gemeenten (vademecum, tools voor informatie, beheer en evaluatie, ...).

Abonneer u [hier](#) op onze verschillende RSS-stromen, in functie van de materies die u interesseren, en/of de volgende publicaties: [Newsletter](#), [Nieuwsbrief](#).